

ማወቁን ነው። ሆኖም ለደቀ መዛሙርቶቹ ወደ ኢየሩሳሌም እንደሚሄድ ነገራቸው። በማርቆስ ፲፡፴፪ - ፴፬ በተወሰነው ክፍል ላይ በተለይ ከደቀ መዛሙርቶቹ ቀድሞ ወደ ኢየሩሳሌም እንደሄደ ያስረዳል። እርሱም የዓለም ቤዛ ሆኖ ሊሞት ወደዚህች ዓለም መጥቶአል፡ ያ ነው እንግዲህ የእርሱ ሥራ። ለተቀሩት ሥራዎቹ ቢሆን ወደ ምድር መምጣት በላስራለገውም ነበር። የቀሩትን ሥራዎች በሞላ በሰዎች አድሮ በሠራም ነበር። የሞቱም ጊዜ ሲቃረብ በገዛ ፈቃዱ ራሱን አሳልፎ ለመሰጠትና ለመሞት ወደ ኢየሩሳሌም ቀደም ብሎ ሄደ። ሌሎች ሰዎች ቢሆኑ ኖሮ ነፍሳቸውን ለማዳን ከዚያ አካባቢ ሸሽተው በጠፉ ነበር።

ሁለተኛ ሐሳብ።

፩. በደቀ መዛሙሩ አልፎ በተሰጠ ነበር። ቁጥር ፲፰

፪. ከሃይማኖት መሪዎችም የሞት ፍርድ ፈረዱበት።

፫. የዓለም ሕዝብ ቢሆን ኖሮም ይሰቅለው ነበር።

፬. ደቀ መዛሙርትም ሆነ የሃይማኖት መሪዎች እንዲሁም ዓለም የኢየሱስ ክርስቶስ ጠላቶች ነበሩ። በዚያን ጊዜ የእርሱ ወዳጆች የነበሩት ዳግመኛ የተወለዱ ሰዎች ብቻ ነበሩ። ማርቆስ ፲፡፴፪። ደቀ መዛሙርቶቹም «ይደንቁና» ይፈሩም ነበር፤ ነገር ግን ክርስቶስን ስለመረጡ ይከተሉት ነበር። እውነተኛ አማኞችም ምድራዊ ጥቅምንና ክብርን ከምንም ላይቆጥሩ ኢየሱስን ተከትለው በአደገኛ ቦታም ሆነ በሞትና በመክራ ውስጥ ከእርሱ ጋር ያልፋሉ።

፪፳፮. ሀ. ምዕራፍ ፳፡ከ፳ - ፳፰ ያለውን ክፍል አንብብ። በቁጥር ፳፱ ላይ እንደተወሰነው አሥሩ ደቀ መዛሙርቶች እንዴት በልባቸው ውስጥ ያለውን ነገር ገለጡ?

መልስ፡- አሥሩ ደቀ መዛሙርቶች በቀሩት በሁለቱ ደቀ መዛሙርቶች ላይ እንደተመቀኙ ተገለጸባቸው። ለዚህ ነው እንግዲህ የተቆጡዋቸው። ብርሃኑ በምንገፋበት ጊዜ በውስጡ ያለው ነገር ይፈናጠቃል። አንድ ሰው የሁሉ በላይ ለመሆን ሁሉ እንዲያገለግሉት በሚሻበት ጊዜ ሰዎች ቸል ያሉት እንደሆነ ይቆጣል። ኢየሱስ ግን እንደ እኔ ሁኑ አላቸው። እኔ ሌሎች እንዲያገለግሉኝ አልመጣሁም፤ ላገለግል ግን መጥቻለሁ። ይህ ቀርቶ ሕይወቴን እንኳ ለሌሎች ለመስጠት ተዘጋጅቻለሁ። ቁጥር ፳፰። አንተም ብትሆን በትህትና ሌሎችን ማገልገል ይኖርብሃል። እኛ ለሌሎች ፍቅርና እግዚአብሔርን ከለን እያገለገልንው ስጦታንም መስጠት እንችላለን። ሥጋ ለራሱ መከበርንና መገልገልን ይፈልጋል። አንተ ግን እንደ ክርስቶስ ሁን።

፪፳፯. ለ. ሰዎች ለምን ይናደዳሉ? ከምዕራፍ ፳፡፳፭ - ፳፮ ክለው ክፍል ውስጥ አመልክት።

መልስ፡- አሥሩ ደቀ መዛሙርቶች በሁለቱ ላይ በተቆጡ ጊዜ ኢየሱስ በቁጥር ፳፭ ላይ የተጠቀሰውን ቃል እንዲህ ሲል ተናገረ። ለእግዚአብሔር ያልተሰጠና አዲስ ሕይወት የሌላቸው የዚህ ዓለም ሰዎች ለመዳንና ታላላቆች ለመሆን ይፈልጋሉ። ይህም በትዕቢትና በኩራት የተሞላ ልብን ያላያል። ቸል በሚባሉበት ጊዜ ይናደዳሉ። ቁጥነት የሚታየው እንግዲህ ኩራተኛ በሆኑ ሰዎች ልብ ነው። የእግዚአብሔር ልጆች ግን አዲስ ልብ አላቸው። እነርሱም አስቀድመው ኩራትን ካልበቸው ስላስወጡ ቸል በሚባሉ ጊዜ አይናደዱም።

፪፳፯. ሐ. በምዕራፍ ፳፡፲፮ - ፳፰ የተወሰነውን ትምህርት ከምዕራፍ ፲፱፡፲፮ - ፳፫ (፲፱፡፲ - ፳፫፡፳፯) ክለው ጋር እንዴት ታዛዎደዋለህ?

መልስ፡- አሥራ ሁለቱም ደቀ መዛሙርቶች በልባቸው ኩራተኞች ስለነበሩና ታላቅነትንና ክብርን ስለሚሹ፤ በምዕራፍ ፲፱፡፲፮ - ፳፮ የተጠቀሰው ኩራት ሀብታምነትና ክብር ተሰማው። በምዕራፍ ፳፡፩ - ፲፮ በወይን አትክልት ውስጥ ለራሳቸው ጥቅም እንዲሠሩ የተደረጉት ሠራተኞችም በአዲሶቹ አማኞች ዘንድ ራሳቸውን ገብቶ ለማድረግ ከሩ፤ እነርሱም በጣም ታላላቆችና ይበልጥ እንደሚገባቸው አድርገው አራሳቸውን ገመቱ። የሰው ልብ የሥጋውን ፍላጎት መከተል ይወዳል። ኢየሱስ ግን ደቀ መዛሙርቶቹን እንደ መንፈስ ፈቃድ መራመድንና በእግዚአብሔር ፊት ታላቅ ሆኖ መገኘትን አስተማራቸው። እግዚአብሔር በትህትና ሌሎችን እንደ ኢየሱስ የሚያገለግሉትን ሰዎች ያከብራል። ምዕራፍ ፳፡፳፮ - ፳፰።

፪፳፰. ማቴዎስ በምዕራፍ ፳፡ከ፳፱ - ፴፬ ያለውን ክፍል ለምን እንደጻፈ ይመስልሃል?

መልስ፡- ዓይነ ሰው ሰውዬ ኢየሱስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ አመን። ኢየሱስ ክርስቶስ በዳዊት ዘር በኩል ተወልዶ ወደ ዓለም እንደሚመጣ ሰዎቹ ያውቁ ነበር። ዮሐንስ ፮፡፱ - ፴፪። ነገሩም እንደተበለው ተፈጸመ። ፪ኛ ላሙ. ፯፡፲፪፤ ፲፫፡፲፫፤ ኤር. ፳፫፡፭፤ ፯፡፯፤ መዝ. ፻፴፩ (፻፴፪)፤ ፲፩ ኢየሱስ ክርስቶስ ከአብ ዘንድ የተላከ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ የሚያምኑት «የዳዊት ልጅ እያሉ ይጠሩት ነበር።» ማቴ. ፩፡፩፤ ፲፪፡፳፫፤ ፲፭፡፳፪፤ ፪፡፲፱፤ ማር. ፲፡፱፳፤ ፲፪፡፴፭፤ ዮሐ. ፯፡፱፪፤ ሮሜ ፩፡፫፤ ፪ኛ ጢሞ. ፪፡፳፤ ራስይ ፭፡፭። ብዙ ሰዎች በክርስቶስ እጅ ተፈውሰው ነበር። ነገር ግን በጣም ጠቃሚዎቹና በሕይወታቸው ምላሴነት ለእኛ ትምህርትና ጥቅም ሊሰጡን የሚችሉት ሰዎች ታሪክ ብቻ በመጽሐፍ ቅዱስ ተጽፎ ልናል።

በማርቆስ ፲፡፱፻፮ — ሃጂ ካለው ክፍልና ከሉቃስ ፲፮፡፱፻፮ ካለው ክፍል ተመላላይ ታሪክ ብቻ ተነግረዋል፡ በእነዚህም ታሪኮች ላይ ስለ አንድ ዓይነት ሰው ርታሪክ ብቻ እናነባለን። ማርቆስም ዓይነት ሰው ርታሪክ በርጦሚያስ ብሎ ይጠራዋል፤ ማር ፲፡፱፻፮ ከሁለቱ ዓይነት ሰው ርታሪክ በርጦሚያስ ነው። ስለዚህ ማርቆስና ሉቃስ የሁለተኛውን ሰው ታሪክ አልተናገሩም። ዮሐንስ በምዕራፍ ፳፩፡፳፻፲፪ ላይ እንደተገለጸው ከሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ ያደረጋቸው ነገሮች በሞላ ቢጻፉ ዓለም በሙሉ መጻሕፍቶቹን መያዝ አይችልም ብሎአል። ዮሐንስ ሊለው የፈለገው በጣም ብዙ ናቸው ማለቱ ነው።

ምዕራፍ ፳፡፱፻፮፤ ሰዎቹ ዓይነት ሰው ርታሪክ ጥሪውን እንዲያቆም ሊያደርጉት ፈለጉ። ሰዎቹን ፈርተው ዝም ቢሉ ኖሮ ፈጽመው እይፈጠሱም ነበር። ኢየሱስም በዚህ ሁኔታ ተመልሶ ባልመጣም ነበር። እርሱም ይህ ከሆነ ከጥቂት ቀናት በኋላ ነው ወደ ኢየሩሳሌም ሄደው በአይሁዶች እጅ የተለቀለው። ዛሬም ብዙ ሰዎች መንፈስ ቅዱስ በተናገራቸው ጊዜ ሰዎችን ስለሚፈሩ እግዚአብሔርን ለደገንነታቸው አይጠሩትም። ስለዚህ መንፈስ ቅዱስ ዳግመኛ ላይጠራቸው ስለሚችል ለዘለዓለም ይጠፋሉ። በራእይ ፳፩፡፳፻፲፪ ፈሪዎች በእሳት ባሕር ውስጥ እንደሚጣሉ እናነባለን። ምልክቱም ሌሎች አስፈራርተው ከክርስቶስ እንዲለዩባቸው ስለሚፈቅዱላቸው ነው። «በሰዚህ ዛሬ ድምጹን ስትሰሙ ልባችሁን አልከኛ አታድርጉ።» ዕብ ፫፡፲፭፤ ፱ — ፯። በርጦሚያስ ሰዎች ከክርስቶስ ሊለዩት በተከላከሉት ጊዜ ይበልጥ አጥብቆ በመጮሁና በመጣራቱ ክርስቶስ ሊፈውሰው ይችላል።

፪፳፱. ሀ. ኢየሱስ በምን ቀን ነው በአህያ ላይ ተቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም የመጣው? ምዕራፍ ፳፩፡፩ — ፲፩፤ ዮሐ. ፲፪፡፩ እና ፲፪፡፩ ደግሞ በተጨማሪ ተመልከት።

መልስ፡— ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም በአህያ ተቀምጦ የመጣው በአይሁዶች ሰንበት በቀዳሚ ቀን ነው። የፋሲካው ሰንበት ግን በሚከተለው ሐሙስ ነበር። በዮሐንስ ፲፪፡፩ ላይ እንደተጠቀሰው ኢየሱስ ወደ ቢታንያ የመጣው ፋሲካ ከመዋሉ ከስድስት ቀን ማለት ቅዳሜ በአህያ ተቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም በመጣበት ቀን ነው። ዮሐ. ፲፪፡፲፪። የበለጠ ማብራሪያ ለማግኘት የ፪፻፭ እና ፪፻፮ ጥያቄ መልሶች ተመልከት።

፪፳፱. ለ. የኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም የመጣበቱ ጉዳይ ምን ያመለክታል? እራሱን ለሁሉ እንደሚጻረስ አድርጎ እንዴት ነው ያቀረበው? ከክርስቶስ ፱፡፱።

መልስ፡— አይሁዶች የኢየሱስን መምጣት በተስፋ ይጠባበቁ ነበር፤ ምክንያቱም ነቢያቶች ስለ እርሱ መምጣት ጽፈውላቸው ስለነበረ ነው። ስለዚህ እግዚአብሔር የእስራኤል ንጉሥ ይሆን ዘንድ የላከው ማን እንደሆነ እንዲያውቁ ምልክት ሰጥቶአቸው ነበር ማለት ነው። ይህ ትንቢት ከመፈጸሙ ከአም

ስት ሙቶ ንመት በራት እግዚአብሔር በክርስቶስ ፱፡፱ ላይ ንጉሣቸው በአህያ ላይ ተቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም እንደሚመጣ ተነግሮአቸዋል። እነርሱ ይዘን ትንቢት ስለሚያውቁ ትንቢቱ በተፈጸመ ጊዜ በደስታ ጮሁ። ማቴ. ፳፩፡፳፻፲፪፤ ፲፩፡፲፩፤ በማር. ፲፩፡፲፩፤ ከዚህም በስተቀር አሁን እንኳ ቢሆን የዳዊት መንግሥት እንደሚቋቋም ያውቃሉ። ይህም ማለት ኢየሱስ የእስራኤል ንጉሥ ክርስቶስ እንደሆነ ያውቃሉ ማለት ነው።

የአራት ዘመን ወደ መጨረሻው ላይ ነው። በጠቅላላው ሕጉ ሊመጣ ወዳለው ወደ ክርስቶስ ያመለክታል። እርሱም አሁን ተገልጦ የእስራኤል ንጉሥ ለመሆን ራሱን ሰጥቶአል። ስለዚህ አሁን አዲስ ዘመን ቀርቦአል።

፪፳፱. ሐ. የሃይማኖት መሪዎች የሥልጣናቸው ጠባይ የምን ምልክት ነው?

መልስ፡— የሃይማኖት ባለሥልጣናች ፈሪሳውያንና ሰዳቃውያን እንዲሁም ካህናት ክርስቶስ እንደ ንጉሥ ሆኖ የመምጣቱን ትንቢት ያውቃሉ። እነርሱ ግን በኩራት ከእነርሱ ጋር ለመግዛት ፈለጉ። ኢየሱስ ክርስቶስ ራሳቸውን ዝቅ አድርገው በትህትና ንስሐ እንዲገቡ በጠየቃቸው ጊዜ ኢየሱስ ክርስቶስ አይደለም ብለው ካዱት፤ በዚህ ምክንያት ደግሞ ንጉሣቸው ክርስቶስ ደግሞ ካዳቸው። ዮሐ. ፲፪፡፲፱።

፪፳፱. ሀ. የበለሲቱ ዛፍ መረገም ምን ማለት ነው? ማቴ. ፳፩፡፲፭ — ፳፪።

መልስ፡— የበለሲቱ ዛፍ የእስራኤል ምሳሌ ናት። በማቴዎስ ፳፱፡፱፻፲፪ ላይ በድጋሚ ኢየሱስ የበለሲቱ ዛፍ የእስራኤላውያን ምሳሌ እንደሆነች ይናገራል። የበለሲቱ ዛፍ ከቅጠል በስተቀር ፍሬ ስላልተገኘባት ተረገመች። እስራኤል (ይሁዳ) እንደ አንድ ነገድ ሆነው ልክ እንደ አረንጓዴ ቅጠል ነበሩ። ያውም ቅጠል አለባቸው ማለት ነው። እነርሱም ሕያዋን የሆኑ ነገዶች ናቸው። እግዚአብሔርም ፍሬ እንዲያፈሩ በእስራኤል (በይሁዳ) ዙሪያ ሊሠራ ሊከተኩት ፈለገ። እርሱም በቃሉ በነቢያት በኩል ተናገራቸው። መኃልየ ፱፡፲፮፤ ሉቃስ ፲፫፡፯ — ፱። እነርሱም ፍሬ ለማፍራት እንቢ ስላሉ ተረገሙ። ኢየሱስ የበለሲቱ ዛፍ ፍሬ ስላልነበራት ረገማት። እንደዚሁም እስራኤል (ይሁዳ) ስለተረገመ ደርቀዋል። እነርሱም ክርስቶስን ስለካዱ ከከነዓን ተባረው በመውጣት ስለተበታተኑ እንደ አንድ ነገድ መሆናቸው ቀረ። አሁን ግን እስራኤል ወደ አንድ አጠቃላይ አንድነት ተመልላለች። ይህም የክርስቶስ በቅርብ የመመለስ ምልክት ነው። ማቴ. ፳፱፡፱፻፲፪።

ይሁዳና እስራኤል በሚለው ስም እንዴት እንደምንጠቀም።

እስራኤላውያን በጠቅላላው የእግዚአብሔር ሰዎች ናቸው። ሆኖም አሥራ የእስራኤል ነገዶች በምርኮ ወደ ሶርያ በተወሰዱ ጊዜ የይሁዳ ነገድ ብቻ በከነዓን ውስጥ ቀረ። ከዚያም በኋላ ይሁዳም በምርኮኛነት ተወሰደ። ከምርኮ

በተመለሱ ጊዜ ግን በነህምያና በእዝራ መጽሐፍ እንደተጻፈው አብዛኛዎቹ አይሁዶች ናቸው፤ ሆኖም ከሌላ ነገድ የሆኑ ጥቂት ሰዎችም አሉባቸው። በእዝራና በነህምያ መጽሐፍት እነዚህ ሕዝቦች እስራኤላውያን ተብለው ይጠራሉ፤ ነገር ግን አብዛኛውን ጊዜ አይሁድ ብለው ይጠሩዋቸዋል። እነዚህ ኢየሱስ በምድር ላለ ዘመናት ውስጥ የነበሩ ሕዝቦች ናቸው። ስለዚህ በዚህ ጥናታችን እስራኤል ወይም አይሁድ ተብለው ቢጠሩ ይውሉ አንድ ሕዝብ ናቸው፤ እነሆ፤ አሁን ደግሞ እስራኤል ተብለው ይጠራሉ። ጌታ ደግሞ ዳግመኛ ሲመለስ እስራኤል ተብለው ይጠራሉ።

፪፱. ለ. በቁጥር ፳፩ ላይ የተጠቀሰውን ፕሎቲካዊ ትርጉም ታስተውላለህ?

መልስ፡— ተራራው የነገዶቹ ምሳሌ ነው። አብዛኛውን ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ ትንቢቶች ውስጥ እንደተጠቀሰው ነገዶቹ በሃይማኖታቸው ሕግ እንደሚገዙ ይናገራል። እስራኤል በቤተ መቅደስ ሃይማኖት ትገዛ ነበር። ያም ቤተ መቅደስ የቆመው በተራራ ላይ ነው። ሃይማኖታቸውም ክርስቶስን የሚክድ ነው። እስራኤል ክርስቶስን መቀበል ዘመቻልዋ በፊት ይህ የተራራ ገደብ መወገድ ነበረበት። ይህ ባለመሆኑ የተነሳ የእስራኤል ነገድ እንዳለ ከእግዚአብሔር ጸጋ ተገለጸ። ያም ሐሰተኛ የሃይማኖት ጊዜም የተወገደ ሆነ።

ይህ የብሉይ ኪዳን የእስራኤላውያን ሃይማኖት የተሰጣቸው በእግዚአብሔር ነው። ምክንያቱም ክርስቶስ ኢየሱስን በእምነት በመቀበል የሚገኘውን ደኅንነት ስለሚያመለክታቸው ነው። ገላትያ ፫፡፳፬ ተመልከት። እስራኤልም ያንን መንገድ ትታ በእምነት ላይሆን በሃይማኖታዊ ሥራ ለመዳን ሞከረች። ስለዚህ ሃይማኖታቸው ወጥመድና ወደ ሞት የሚወስድ መንገድ ሆኖበታቸዋል። እነርሱም ከሃይማኖታቸው የተነሳ ክርስቶስን ክደዋል። ከዚህም በቀር በሥራ የሚገኝ ምንም ዓይነት ደኅንነት ስለሌለ ከሃይማኖታቸው የተነሳ እስራኤላውያን የተረገሙ ሆኑ። ገላትያ ፪፡፲፮—፫፡፲፪። ክርስቶስ በሚመለስበት ጊዜ እስራኤል (ይሁዳ) ሁሉ በእምነት ይቀበሉትና ይድናሉ። ዘካርያስ ፲፪፡፲—፲፬፤ ፲፫፡፩፤ ፪ እስራኤል (አይሁዶች) የሚድኑት በእምነት ሲናዘዙና ሊያዩት ባለው በክርስቶስ በማመን ነው እንጂ በሃይማኖታዊ ሥርዓታቸው አይደለም። «ወደ እርሱም ወደ ወጉት ይመለከታሉ»። ዘካርያስ ፲፪፡፲፤ ፲፫፡፮።

ዛሬም ቢሆን እንደሚያድናቸው አድርገው በሃይማኖታቸው የሚታመኑ ሰዎች ሁሉ ጽድቅ ከሚሰጣቸው ደኅንነት የሚከላከላቸው ተራራ በፊታቸው አለ። ይህም ተራራ በሙሉ እምነት በሚደረግ ጸሎት ይወገዳል። ማቴ. ፳፩፤ ፳፪። የክርስቲያኖች ሃይማኖት ግን በለዘት ቦታ ሆኖ ክርስቶስን ያሳያል። ለእስራኤላውያንም የተሰጣቸው ሕግ ወደ ክርስቶስ እንዲያሳያቸው ነው እንጂ ሰዎች በሃይማኖታችን እንድናለን ብለው እንዲታገሉ አይደለም። ገላ. ፫፡፳፬።

፪፱፩. በእምነት የሚደረግ ጸሎት ኃይሉ በምን ላይ ነው? ፩ኛ ዜና ፳፩፤ ፳፩፤ ፳፪

መልስ፡— እግዚአብሔር በእምነት የሚደረገውን ጸሎት ይሰማል። ከእምነት የተነሳ የእግዚአብሔር ኃይል ይገለጻል። ነገር ግን አንድ እኛን የሚጎዳ ነገር ካለና ያም የእግዚአብሔር ፈቃድ ከሆነ በውስጣችን ያለው መንፈስ ቅዱስ በለመስማማቱ ማመን አንችልም። ነገር ግን በጸሎታችን ጊዜ መንፈስ ቅዱስ እንዲመራን ከፈቀድንለት የጠየቅነው ነገር እንደምንቀበል በልባችን ውስጥ ማረጋገጫ እናገኛለን። ከዚያም እግዚአብሔር መልሱን ይሰማል። የነፍስ ደኅንነትና የቤተ ክርስቲያን መንጸት፤ የቤተ ክርስቲያን እድገት፤ እንዲሁም ኃጢአትን ድል መንሳትና የሰይጣን መሸነፍ ሁልጊዜ የእግዚአብሔር ፈቃድ ነው። እኛ ይህ እንዲሆን በሙሉ ልባችን የምንመኘው ከሆነ እንደምንቀበል በእምነት እንጸልይ፤ እግዚአብሔር ተስፋ ስለሰጠን አጥጋቢ መልስ ይሰጠናል። እግዚአብሔር ልጆቹ ሲታመኑበት ማየት በጣም ደስ ይለዋል፤ የጸሎታቸውንም ጥያቄ በተአምር ይመልሳል።

፪፱፪. ከቁጥር ፳፫—፵፮ ባለው ማብራርያ ኢየሱስ በስንት ሦስት ደረጃ ነው የከሆናት አለቆችንና ሽማግሌዎችን ያስተማመናቸው? ፩ኛ ማቴ. ፳፩፤ ፳፫—፳፮፤ ፪ኛ ማቴ. ፳፩፤ ፳፰—፵፪፤ ፫ኛ ማቴ. ፳፩፤ ፵፫—፵፮።

መልስ፡— ፩. ማቴ. ፳፩፤ ፳፫—፳፮። የከሆናት አለቆችና ሽማግሌዎቹ እስከ አሁን ኢየሱስን የሚከሱበትን መንገድ እየፈለጉ ነው። ይህንን ሁሉ የምታደርግበትን ሥልጣን ከማን ተቀበልክ? ብለው ጠየቁት። ኢየሱስም መልሶ እኔ የምጠይቃችሁን ጥያቄ የመለሳችሁልኝ እንደሆነ ነው እኔ ጥያቄአችሁን የምመልሰው አለ። በቁጥር ፳፭ ላይ እንደተጠቀሰው እንዲህ ሲል ጠየቃቸው፤ የዮሐንስ ጥምቀት ከእግዚአብሔር ነው ከሰው? አላቸው። በዚህን ጊዜ ለጥያቄአቸው መልስ ለመስጠት ይሚከሩ ጀመር። ከእግዚአብሔር ነው ካልን እንኳይስ ዮሐንስ የሚለውን ስምታችሁ ለምን አላመናችሁም ሊለን ነው አሉ። የዮሐንስ ስብከት ንስሐ ግዑ የሚል ነበር፤ እነርሱ ግን በሰው ፊት ራሳቸውን ዝቅ አድርገው ንስሐ ለመግባት አልፈሉም። በዚህ ፋንታ ግን ምክንያትን ለመፍጠር ብዙ ታገሉ። የዮሐንስ ጥምቀት ከሰው ነው ብንል ሰዎቹ ዮሐንስ ከእግዚአብሔር የተላከ እንደሆነ ስለሚያምኑ ጉዳት ያደርሱብናል፤ ከዚህም በቀር ሕይወታችን በእግዚአብሔር ፊት የተዛዛ እንደሆነ ዮሐንስ የሰበከልንን ቃል አለመቀበላችንን ያውቁብናል ብለው እሰቡ። እነርሱም በዚህ በክርስቶስ ጥያቄ በልባቸው ግብዞች በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአተኞች መሆናቸውን ተረድተዋል።

፪. ማቴ. ፳፩፤ ፳፰—፵፪። ክርስቶስ የከሆናት አለቆችንና ሽማግሌዎችን ግዝዝነታቸውንና ኃጢአተኝነታቸውን ነስተማመናቸው በኋላ በፈቃዳቸው እግዚአብሔርን ስላልታዘዙ የጠፉ እንደሆኑ በምሳሌ ነገራቸው።

ኢየሱስም አንድ ሰው ሁለት ልጆች ነበሩት ሲል ምሳሌውን ጀመረ። ታላቁንም ልጅ ሂድና በወይኔ በታ ሥራ ሲል አዘዘው። ልጁም መልሶ አሻፈረኝ አለ። በኋላ ግን ይህ ልጅ በጥፋቱ ተጽጽቶ ሲሠራ ዋለ። ከዚያ በኋላ ደግሞ ሰውየው ሁለተኛውን ልጁን ጠርቶ ይህንኑ ትእዛዝ አዘዘው። ልጁም እሺ አደርጋለሁ ብሎ ወደ ሥራው ሳይሄድ ቀረ። በመጀመሪያ አሻፈረኝ ያለው ልጅ ተጽጽቶ ለአባቱ ስለታዘዘ በአባቱ ዘንድ ተቀባይነትን አገኘ። በዚህ ምሳሌ ላይ የመጀመሪያው ልጅ በአሕዛብ ሲመሰል ሁለተኛው ልጅ በአይሁዶች ይመሰላል። አይሁዶች ሃይማኖተኞች ሆነው ሳለ እግዚአብሔር ያዘዛቸውን እናደርጋለን ብለው ሳያደርጉ ቀሩ። እግዚአብሔር በነብያት በኩል በተናገራቸው ጊዜ አልታዘዙትም ነበር። ግን የእግዚአብሔርን ፈቃድ ፈጽመው ለማድረግ የማይወዱት አሕዛብ ግን ወንጌልን ሰምተው ስለተቀበሉ በእግዚአብሔር አብ ዘንድ ተቀባይነትን ያገኙ ሆኑ።

በሁለተኛ ደረጃ ደግሞ ይህ ምሳሌ የሚያመለክተው የመጀመሪያው ልጅ በእስራኤል ውስጥ የሚኖሩ ሃይማኖት የሌላቸው ኃጢአተኛ አይሁዶችን ነው። እነርሱም ኃጢአትን ማድረግ ብቻ ያፈልጋሉ። ሁለተኛው ልጅ ደግሞ የሃይማኖት መሬዎች ናቸው። ዮሐንስ የነበሩትን ስብከት በሰበከ ጊዜ ኃጢአተኞች በኃጢአታቸው ተናዘው ድነዋል። ቁጥር ፱፩። «ኢየሱስም እንዲህ አላቸው፡ እውነት አላችኋለሁ፡ ቀራጮችና ጋለሞቶች ወደ እግዚአብሔር መንግሥት በመግባት ይቀድሙአችኋል።» ሃይማኖተኞቹ ሰዎች የእግዚአብሔርን መልእክት ከዮሐንስ ሰምተው ስላልታዘዙ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት አልቻሉም። ቁጥር ፱፪ ሃይማኖታዊ ሥራዎችን መሥራት አያድንም። የሚያድነው ግን የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማድረግ ነው። ማቴ. ፯፡ ፳፩ - ፱፪።

፫. ማቴ. ፳፩፡ ፱፫ - ፵፮። የእስራኤል የሃይማኖት መሬዎች ግብዞችና ኃጢአተኞች እንደሆኑ ካላየ በኋላ በሃይማኖታዊ ሥራቸውም እንደማይድኑ አመልክቶአቸዋል። በዚህም እግዚአብሔርን በለመታዘዝ በሕጋዊነት ምክንያት በዚህ ክፍል ላይ እግዚአብሔር የአገልግሎት ሥራውን ከእነርሱ ወስዶ ለአሕዛብ እንደሚሰጣቸው ያሳያል።

እግዚአብሔር ነብያትን ወደ (አይሁዶች) እስራኤል ልኮ ነበር። ነገር ግን እነርሱ መልእክተኞችን በማግለልና በመደብደብ ገደሉዋቸው፤ ቁጥር ፱፪ - ፱፮። በመጨረሻም እግዚአብሔር ልጁን ላከው፤ የሃይማኖት መሬዎችም ገፋት፤ በኋላም ገደሉት፤ ቁጥር ፱፯ - ፱፱። የሕዝቡ መሬዎች ግን በፊቱ ክርስቶስን ለመግደል ወሰነው ነበር። ኢየሱስም ሰዎቹ ሊገድት እንደሚፈልጉ ካስረዳቸው በኋላ እግዚአብሔር ዳግም መንግሥቱን ከእነርሱ ላይ ገፍ እነርሱንም እንደሚያጠፋቸው ነግሮአቸዋል። እስራኤላውያን (አይሁዶች)

የተጣሉ ይሆናሉ፤ ወንጌልም ፍሬ ለሚያፈሩ ሰዎች አልፎ ይሰጣል። እነርሱም አሕዛብ ናቸው።

እነርሱም ግብዝነታቸውንና ኃጢአተኝነታቸውን እንዲሁም እምቢተኝነታቸውን አይቶ ፍርድ ሊያመጣባቸው ነው። ነገር ግን የአይሁድ የሃይማኖት መሬዎች አሁንም ቢሆን ንስሐ አልገቡም፤ በዚህ ፋንታ ግን ልባቸውን የበሰ አጠጠሩ። ስለዚህ ሃይማኖተኛነት የሚሉት ሰዎች በፈቃዳቸው ፈሳቸውን ለጥፋት አጋልጠው ስለሰጡ እነርሱን ወደ ንስሐ ማምጣት በጣም አስቸጋሪ ነው። ምክንያቱም ያ የያዙት ሃይማኖት እንደማያድንና ደኅንነት የሚገኘው በንስሐና ክርስቶስን በመቀበል ላይ በጨረሰው ሥራ በማመን እንደሆነ ወደው አይቀበሉም። እነርሱም እውነትን ሕሊናቸው እያወቀ ሳለ በፈቃዳቸው ልባቸውን አደንድነዋል። ከቁጥር ፵፪ እስከ ፵፬ ያለውን ሐሳብ የገነቡት የእስራኤል ልጆች ናቸው። እነርሱም የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን በምድር ላሉ እንዲሠሩ ሥራ ተሰጥቶአቸው ነበር። ነገር ግን ቤተ ክርስቲያኑን ሊሠሩበት በለው የማዕዘን ራስ በሆነው ዓለት በክርስቶስ ተሰናክለው ወደቁ፤ እነርሱም በክርስቶስ የተሰናከሉበት ምክንያት የንስሐን ስብከት እየሰበከ በመምጣቱና በየዋህነት ለዓለም ኃጢአት ለመሞት በመምጣቱ ነው። እስራኤላውያን የፈለጉት ዓለምን የሚገዛና እነርሱምን ከራሱ ጋር የዓለም ገዢዎች የሚያደርጋቸውን ንጉሥ ነው። በዚህ ምክንያት በዚህ ዓለት ተደናቅፈው ተሰበሩ። እስራኤላውያን (አይሁዶች) ኢየሱስን ስለዘዱ ከምድራቸው ተበረው በየአገሩ ተበታተኑ። ወንጌልም ለአሕዛብ ተሰጠ። አሕዛብም እስራኤላውያን (አይሁዶች) እንቢ አናገለግልም ብለው የተሠሩትን ወንጌል ለዓለም ሁሉ አዳረሱ። በመጨረሻ ጊዜ ደግሞ የአሕዛብ ቤተ ክርስቲያን ከሐሳዊ መሢህ ኃይል በታች ትወድቃለች፤ እነርሱም በክርስቶስ ላይ ተነስተው ስለሚገዳደሩት በእርሱ የተረገሙ ይሆናሉ። ዳንኤል ምዕራፍ ፪ አንብብ። ከሰማይ ወርዶ የአሕዛብን መንግሥት የሚቀጠቅጠውና የሚያደቀው ዓለት ክርስቶስ ነው። ቁጥር ፱፱ - ፵፭። ከዚህም በኋላ ክርስቶስ በምድር ላይ ለሺህ ዓመታት ይገዛል። አይሁዶች በዓለቱ ማለት በኢየሱስ ክርስቶስ ተሰናክለው ተሰበሩ፤ እንደዚሁም በመጨረሻው ዘመን ደግሞ ድንጋዩ በአሕዛብ ኃያላን ላይ ይወድቅና ያሰብራቸዋል። ማቴ. ፳፩፡ ፵፬።

ኢየሱስም በቁጥር ፱፩ እና ፵፫ ላይ የእግዚአብሔር መንግሥት ለአሕዛብ ትሰጣለች ብሎአል። የእግዚአብሔር መንግሥት የዘላለም ሕይወትንና እግዚአብሔር ፍጡርን ሁሉ ፈጥሮ የገዛበትን ዘመን ሁሉ ያጠቃልላል። ሉቃ. ፲፯፡ ፳፩ ተመልከት። ሰማያዊው መንግሥት የሚባለው ክርስቶስ በምድር ላይ በሚገዛበት ጊዜ ነው። አሁንም ቢሆን ለእስራኤል ገና ወደፊት የሚሆን ነገር ነው። ስለ ሰማያዊው መንግሥት ለመረዳት ፻፶፮ ቁጥር የጥያቄ መልስ በአኃዝ ቁጥር ፫ እና ፬ ላይ ተመልከት።

፻፱፫. ኢየሱስ በማቴዎስ ፳፪ : ፩ - ፲፬ ባለው ክፍል ላይ በተጠቀሰው ክስርት እራት ምሳሌ ውስጥ ምን አብይ ትምህርት ሊያወጣ ፈለገ ?

መልስ :- ኢየሱስ የጠቀሰው አብይ ትምህርት አንዳንድ ሰዎች ክርስቶስ በፈጸመው ሥራ ማለት ንስሐ በመግባትና በእምነት ሳይሆን እንዲሁ በዘልማድ የዳኑ መሰለው ቤተ ክርስቲያን ይመሳሰላሉ እንጂ እግዚአብሔር ከዘጋጀው መንገድ ስለወጡ ጠፍተዋል። እነርሱ በበሩ ማለት በክርስቶስ ኢየሱስ በኩል አልመጡም። ዮሐ. ፲ : ፱።

በዚህ ምሳሌ መሠረት ንጉሡ እግዚአብሔር ነው። ቁጥር ፪ ልጁም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ጋብቻውም የሚፈጸመው ከትንሣኤ በኋላ ነው። ሙሽራይቱ ቤተ ክርስቲያን ናት፤ ነገር ግን በዚህ ምሳሌ ላይ እንደ አንግዳ ሆነው እናገኛቸዋለን። እግዚአብሔር በመጀመሪያ ጊዜ እስራኤላውያንን በነብያት በኩል ወደ ጌታ ሠርግ ግብዣ ጠርቶአቸው ነበር። እነርሱ ግን አልመጡም። ምክንያቱም በብዙ ልዩ ልዩ ጉዳዮች ተጠምደው ስለነበር እግዚአብሔር ላበረከተላቸው ደኅንነት ጊዜ አልነበራቸውም። አንዳንዶቹንም ነቢያቶች ገድለዋቸዋል።

ቁጥር ፮፤ ከዚያም እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ከአገራቸው አስወጥቶ በየስፍራው በታተናቸው። ቤተ መቅደሳቸውንም አጠፋው። ይህም የሆነው በ፩ ዓ. ም. ነው። በዚያኑ ዓመት በጀኔራል ቲቶ የሚመሩት የሮም ወታደሮች ኢየሩሳሌምን አፈራርሰው ቤተ መቅደሱን አቃጠሉ። ከዚያም ያመለጡት አይሁዶች በዓለም ሁሉ ተበታተኑ።

ቁጥር ፳ - ፲፤ ከዚያም እግዚአብሔር መልአክተኞቹን ወደ አሕዛብ ላካቸው፤ ከአሕዛብም እስከ ዛሬ ድረስ ብዙ ሰዎች ወደ ክርስቶስ እየመጡ ናቸው።

ቁጥር ፲፩ - ፲፫፤ ንጉሡም እንግዶቹን ለመጎብኘት በመጣ ጊዜ ከመካከላቸው አንዱ የሠርግ ልብስ ያለበሰውን ተመልክተው፤ ከዚያም ያ ሰው በውጭ ወዳለው ጨለማ ተጣለ፤ በዚያም ለቅሶና ጥርስ ማፋጨት አለ።

ታላቁ ሰው የጋብቻ ድግስ ባዘጋጀ ጊዜ ለእንግዶቹ ሁሉ ከተልባ አግር የተሠራ ነጭ ጋቢ የሠርግ ልብስ በግብዣው ቤት በራፍ ላይ ታደላቸው። ከዚያም እንግዶቹ ወደተዘጋጀላቸው ክፍል ገብተው አሮጌውን ልብስ አውልቀው የተሰጣቸውን ልብስ ለበሉ። ከዚያም ወደ ማረፊያው ክፍል ገብተው የቀሩትን እንግዶች መምጣት ይጠባበቃሉ። ከዚያም ግብዣውን ያዘጋጀው ሰው ወደ እንግዶቹ ክፍል ገብቶ ላይጋበዝ የመጣ ሰው ይኖር እንደሁ ይመለከት ጀመር። ከዚያም እንግዶቹን ሁሉ ወደ ግብዣው አዳራሽ ይዞአቸው ገባ።

እግዚአብሔር ሊመጡ የሚፈልጉትን ሰዎች ሁሉ ወደ ጋብቻው ሠርግ ጠርቶአቸዋል። ሊገቡበት ያለውም በር ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። «ኢየሱስም በሩ እኔ ነኝ በእኔ የሚገባ ቢኖር ይድናል፤ ይገባልም ይወጣልም፤ መሰማሪያም ያገኛል፤ ዮሐ. ፲ : ፱።» ኃጢአተኛ ወደ በሩ ወደ ክርስቶስ ሲመጣ፤ አሮጌ ልብሶቹን በሞላ እዚያ ያወልቃል፤ ልብሶቹም በእድፍ የበክሉና የቆሽሽ ናቸው። አሮጌው ልብሶቹ አሮጌው ባሕሪውና ኃጢአቶቹ ናቸው። ይህም ንስሐ መግባት ነው፤ አንድ ሰው ሊድን ሲፈልግ ኃጢአቶቹን ሁሉ አውልቆ ጥሱ ፈቱን ከእነርሱ መመለስ አለበት። ነጭ የሐር ልብስ የጽድቅ ምሳሌ ነው። አንድ ሰው በኃጢአቱ ተናዞ ለደኅንነት ወደ ክርስቶስ ሲመጣ እግዚአብሔር እንዳጸደቀው ይመሰክርለታል። ራእይ ፲፱ : ፮፤ ሮሜ ፳ : ፱፫። ከዚያም በዚህ ምሳሌ እንደተነገረው ወደቀሩት እንግዶች መጠበቂያ ክፍል ማለት ወደ ቤተ ክርስቲያን ይገባል። እንግዶች ሁሉ ክርስቶስ መጥቶ ወደ ድግሱ ግብዣ እስከሚወስዳቸው ድረስ ይጠብቃሉ።

ማቴ. ፳፪ : ፲፩፤ አንዳንድ ሰዎች ከዘለዓለም የገሃነም እሳት ፍርድ ሊድኑ ይፈልጋሉ፤ ነገር ግን ኃጢአት ማድረግ ግን ጨርሰው መተው አይፈልጉም። አዲሱን ልብስ ለመቀበል አሮጌውን አውልቀው አይጥሉም። ወደ እንግዶች መጠበቂያ ክፍል ውስጥ ለመግባትም በንስሐና በእምነት በበሩ ማለት በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል መምጣት አይፈልጉም። የሠርግ ልብስ ሳይለበስ የገባው ሰው ይኖራል፤ በሌላ በኩል ወይም በመስኮት ገብቶ ይሆናል።

እንደዚሁም ሁሉ አንዳንድ ሰዎች በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ አምነናል ብለው ያወራሉ፤ ነገር ግን በኃጢአታቸው አይናዘዙም። የዚህ ዓይነቶቹ ሰዎችም የአፍ እንጂ የልብ አማኞች አይደሉም። ስለዚህ አሮጌው ልብሳቸው ማለት ኃጢአታቸው አሁንም በላያቸው ስላለ አሁንም ፍርድ በላያቸው ላይ አለ። ቁጥር ፲፪ : ፲፫፤ ያም ሰው ወደ ዘለዓለም ቁጣ ተጣለ።

ዛሬም ለደኅንነት ጊዜ የሌላቸው ሰዎች አሉ። እነርሱም ልክ አይሁዶች ያደርጉት እንደነበረ ያደርጋሉ። ቁጥር ፭። የእግዚአብሔር መንፈስም ለዘለዓለም ከእነርሱ ጋር አይታገልም። ነገር ግን ክርስቶስ እነርሱን መለማመጥ አብቅቶ እያንዳንዳቸውን ለዘለዓለም ስቃይ አጋልጦ የሚሰጥበት ቀን ይመጣል። ዘፍጥረት ፮ : ፫፤ ማቴ. ፳፪ : ፮፤ ፫፤ ራእይ ፳፩ : ፮፤ ፬ : ፲፱።

ቁጥር ፲፱። ብዙዎች ለደኅንነት ተጠርተው ነበር። እነርሱም ወንጌልን ይሰማሉ፤ ነገር ግን ከእነዚህ መኃል ከኃጢአታቸው ለመዳን የፈለጉት ብቻ ናቸው የእግዚአብሔርን መንግሥት ለመውረስ የተመረጡት።

፪፱፩. ሀ. በማቴዎስ ፲፪፡፲፭ — ሸ፪ ሄሮድያውያን በንግግር መልስ ሲሰጥ ሊያጠምዱት ፈለጉ = በቁጥር ፲፮ ላይ እንደተወሰነው ኢየሱስን እንዴት አድርገው ነው በንግግር እናጠምደዋለን ብለው ያሰቡት ?

መልስ፡— ፈሪሳውያንና ሄሮድያውያን ኢየሱስ በጊዜው መንግሥት ላይ እንዲናገርና እርሱን መከሰሻ መንገድ ያገኙበት ዘንድ ዘንግግር ሊያጠምዱት ፈለጉ = በዚያን ጊዜም አይሁዶችን የሚገዙና ግብር ያስገብሩዋቸው የነበሩት ሮማውያን ነበሩ = ኢየሱስ ክርስቶስ ስሮማውያን ግብር መስጠት አይገባንም ቢል ኖሮ አይሁዶች ይወዱት ይሆናል፤ ነገር ግን መንግሥቱ ይፈርድበታል = ኢየሱስ ደግሞ ስሮማውያን ግብር መክፈል አለብን ቢል ደግሞ መንግሥቱ እርሱን ነፃ ያወጣውና አይሁዶች ያጠሉት ነበር = መልሱ ምንም ዓይነት ቢሆን በችግር ላይ መውደቁ አይቀርም ነበር =

፪፱፪. ለ. ታዲያ ኢየሱስ በሰጠው መልስ እንዴት አሸነፋቸው ?

መልስ፡— ኢየሱስ የሰጠው መልስ በጥበብ ነበር፤ ቁጥር ፩ እና ፩፩ = ምድራዊ ገንዘብ የምድራዊውን ንጉሥ ምስል ይዘዋል = የእግዚአብሔር ልጆች ደግሞ የእግዚአብሔርን መልክ ይዘዋል = እነዚህ የእግዚአብሔርን መልክ የያዙ የእግዚአብሔር ልጆች የምድራዊ ገንዘብ ጥቅምና የዓለም ነገር ምኞት አይደሉላቸውም = ቂሳር የራሱ የሆነውን ነገር ይቀበል፤ ነገር ግን እናንተ የእግዚአብሔር ሰዎች ከሆናችሁ ምንም ሳታስቀሩ ሁለንተናችሁን ለእግዚአብሔር ሰጡ = ነገር ግን ልባችሁ ሰዓለም የተሰጡ ምድራዊ ነገሮችን የሚመኝ ከሆነ እናንተ ከዚህ ዓለም እንጂ ከእግዚአብሔር አይደላችሁም = የእግዚአብሔር ልጆች የሆኑ ሰዎች የዓለም በሆነው ነገር ከዓለም ጋር መጣላት አይገባቸውም = እራሱን ለእግዚአብሔር ብቻ አሳልፎ ቢሰጥ እግዚአብሔር የቀሩትን አስፈላጊ ነገሮች ሁሉ ያሳካለታል = ማቴ. ፮፡፱፫ ኢየሱስ ለሄሮድ ያውያኖች በመለሰው መልስ እነርሱ ከዓለም እንደሆኑ ጠቁሞአቸዋል = እነርሱም በነገሩ ተረተው ሄደዋል =

፪፱፫. ኢየሱስ ሰዱቃውያን የእግዚአብሔር ቃል እንደማያውቁ በምን ሁለት መንገድ አሳያቸው ? ማቴ. ፳፪፡፳፫ — ፱፫ =

መልስ፡— ሰዱቃውያን ከአይሁዶች መኃል የሆኑ ሐሰተኛ አስተማሪዎች ናቸው = እነርሱም ትንሣኤ፣ የዘለዓለም ሕይወትና መላእክት እንዳሉ እንዲሁም ስለ ወደፊት የገሃነም ፍርድ መኖር አያምኑም = ስለሆነም ትንሣኤ እንደሌለ ለኢየሱስ ሊያረጋግጡለት ወደ እርሱ መጡ = ከዚያም ትንሣኤ ካለ በሰማይ ቤት ጦርነት መከራ ብቻ ይሆናል አሉት =

፩. አንዳንድ ሴቶች በምድር ብዙ ባሉች አሉዋቸው = እንደዚሁም አንዳንድ ወንዶች ብዙ ሚስቶች አሉዋቸው = ስለዚህ ትንሣኤ ካለ በሰማይ ቤት ለአንድነዚህ ላሉት ሰዎች ማንኛውና ማንኛይቱ ናት ትክክለኛይቱ ሚስትና

ትክክለኛ ባል መሆን የሚችለው ብለው ጠየቁ፣ ሰዱቃውያንም ሰባት ባሉች የነበራትን ሴት እንደምሳሌ አድርገው ተጠቅመውባታል =

ቁጥር ፳፪ = ኢየሱስም «መጻሕፍትንና የእግዚአብሔርን ኃይል አታውቁ ምና ትስታላችሁ» አላቸው = ከትንሣኤ በኋላ ጋብቻ ፈጽሞ የለም፤ ሰዎች በምድር ላይ ብቻ ነው ሊጋቡና ሊዋለዱ የተፈጠሩት፤ መላእክቶችም በመዋለድ አይበዙም = ሁሉም በእንድነት በአንድ ጊዜ ተፈጥረዋል = ሰውም አዲሱን አካል በሚለብስበት ጊዜ ልክ እንደ መላእክት ይሆናል =

፪. ቁጥር ፱፩ እና ፱፪ = ሰዱቃውያን ትንሣኤ፣ የዘለዓለም ሕይወትና ከሞት በኋላ ተመልሶ በሕይወት ስለመኖር አያምኑም = ኢየሱስ በዚህ ደግሞ ስሕተተኞች እንደሆኑ አመልክቶአቸዋል = ኢየሱስ በቁጥር ፱፪ ላይ የተጠቀሰውን እግዚአብሔር በቃሉ ተናግሮአል አላቸው = «እኔ የአብርሃም የይስሐቅና የያዕቆብ አምላክ ነኝ =» የእግዚአብሔርን ቃል አታውቁምን? መጽሐፍ ቅዱሳችሁን አላነበባችሁምን? «እግዚአብሔር የሙታን አምላክ ሳይሆን የሕያዋን አምላክ ነው =» አብርሃም ይስሐቅና ያዕቆብ አሁን በእግዚአብሔር ቤት ባይሆኑ ኖሮ «እኔ የአብርሃም፣ የይስሐቅና የያዕቆብ አምላክ ነበርኩ ባለ ነበር =» እርግጥም በምድር በሕይወት ሲኖሩ ሳለ አምላካቸው ነበር = እግዚአብሔር ግን «እኔ አምላካቸው ነኝ» አለ = ይህም እነርሱ አሁንም በሕይወት እንዳሉ ያመለክታል = እንግዲህ እነርሱ በሕይወት ስላሉ እግዚአብሔር በቃሉ ላይ ተስፋ እንደሰጠው መሠረት በትንሣኤ ቀን አካላቸውም ይነሳል =

ኢየሱስ ፩ኛ በመንግሥተ ሰማያት ጋብቻ እንደማይኖር ሲያረጋግጥላቸው ፪ኛ ደግሞ የሙታን ነፍስ አሁንም ሕያዋን እንደሆኑና ለአካላቸውም ትንሣኤ እንደሚኖር አረጋግጦላቸዋል =

፪፱፭. ሀ. ኢየሱስ ከቁጥር ፱፪ — ፱፫ ባለው ክፍል ላይ ለሕግ አዋቂዎች የመለሰውን መልስ አብራራ =

ለ. ቁጥር ፱፫ አብራራ =

መልስ፡— ሀ. ኢየሱስ ክርስቶስ ታላቁና የመጀመሪያው ትእዛዝ «ጌታ አምላክህን በፍጹም ልብህ በፍጹም ነፍስህ በፍጹም አሳብህ ውደድ የሚል ነው አለ =» ዳግመኛ ካልተወሰደ በስተቀር ማንም ሰው ይህን ማድረግ አይችልም = አንድ ሰው እግዚአብሔርን እንዲህ አድርጎ ከወደደ በምንም ዓይነት መንገድ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ማፍረስ አይችልም = በእግዚአብሔር ላይም ኃጢአትን አያደርግም =

ለ. ሁለተኛው ትእዛዝ ደግሞ «ባልንጀራህን እንደራሰህ አድርገህ ውደድ» የሚል ነው = ማንም ሰው እራሱን መጉዳት አይፈልግም = ያም ሰው እንደራሱ አድርጎ ለሌሎቹ ቢጠነቀቅ በንደኞቹ ላይ ኃጢአትን አያደርግም =

ቁጥር ፱፡ «በእነዚህ ሁለቱ ትእዛዛት ሕጉም ሁሉ ነብያትም ተጠቃለዋል፤» እነዚህ ሁለቱ ትእዛዛት የሕግጋትና የትንቢቶች ሁሉ መሠረት ናቸው። ሕግጋትና ትንቢቶች እግዚአብሔርን በፍጹም ልባችን ሐሳባችንና ነፍሳችን እንዴት እንደምንወድና እንዴት መውደድ እንደሚቻለን በምሳሌ፣ በታሪክና በመሳሰሉት ነገሮች በኩል ያስተምሩናል። ከዚህም በቀር ጓደኞቻችን እንዴት አድርገን እንደራሳችን እንደምንወድና መውደድ እንደምንችልም ያስተምረናል።

፪፱፮. ፈሪሳውያን እንዲገባቸው አድርጎ ኢየሱስ አጥብቆ ይገፋፋባቸው የነበረው እውነት ምን ኖረዋል? ቁጥር ፱፩ - ፱፮፡

መልስ፡- ኢየሱስ ፈሪሳውያን እርሱ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ተስፋ የተገባላቸው አምላካቸው መሢህ በሰው አካል እንደተገለጸላቸው እንዲያውቁ ነበር።

ዳዊት በመዝሙር ፪፱ (፪፫) ላይ «ጌታ» ካለው እንዴት የዳዊት ልጅ ይሆናል? ዳዊትስ እንዴት እባቱ ይሆናል? አባት የገዛ ልጁን «ጌታ» ብሎ አይጠራውም። ዳዊትም እስራኤል ከነበሩዋት ታላላቅ ነገሥታት ከፍተኛው ዳዊት ነው። ዳዊት ክርስቶስ ከእግዚአብሔር አብ ዘንድ እንደሚመጣ ያውቅ ነበር። ክርስቶስ በዳዊት ዘር በኩል የሰውን አካል ለብሶ ሰው ለመሆን ሥጋ ለበለ፤ ስለዚህ እርሱ የዳዊት ጌታ፣ አምላክና አዳኝ ነው። ኢየሱስ ስለራሱ ሲናገር የእግዚአብሔር ልጅና የዳዊት ዘር እንደሆነ እስረድቶአል። ፈሪሳውያንም ቢሆኑ ይህ ነገር እንዲገባቸው ያስፈልጋል። (ዮሐንስ ፫፡ ሸ፬።)

፪፱፯. የእግዚአብሔር ባርያዎች ሊያደርጉትና ላያደርጉት ስለሚገባቸው ነገሮች ኢየሱስ በማቴ. ፳፫፡ ፩ - ፲፪ ባለው ክፍል ላይ ምን ያስጠነቅቃል?

መልስ፡- ፩ኛ የሚሰብኩትን ነገር ራሳቸው አድርገውት መገኘት አለባቸው። የሚሰብኩትን ነገር በአድራጎት ሲለማመዱት መገኘት ይኖርባቸዋል። ቁጥር ፩ - ፱ ፈሪሳውያን በቁጥር ሁለት እንደተጠቀሰው ቃሉን ይሰብካሉ። ነገር ግን ራሳቸው ለእግዚአብሔር ቃል አይታዘዙም። ኢየሱስም እነርሱ የሚሰብኩላችሁ የእግዚአብሔርን ቃል ስለሆነ የሚያስተምሩላችሁን ተቀበሉዋቸው፤ ነገር ግን እንደ እነርሱ ግብዞች አትሁኑ ብሎ ይመክረናል።

፪ኛ ቁጥር ፭ - ፲፪፡ ፈሪሳውያን ከሰዎች ክብርንና ውዳሴን ለመቀበል ማንኛውንም ሃይማኖታዊ ሥራቸውን ሁሉ ለታይታ ያደርጉታል። እነርሱም በእግዚአብሔር ሰዎች ላይ ጌቶች ለመሆን ይፈልጋሉ። ኢየሱስ የምናደርገውን ነገር ሁሉ እግዚአብሔር ክብር በፍቅር እንድናደርገው አስተምረናል። የእግዚአብሔር ልጆች አንዳቸው ለአንዳቸው ባርያ ወይም ጌታ አይደሉም፤ ነገር ግን የሚዋደዱና የሚረዳዱ እህትማማቾችና ወንድማማቾች ናቸው።

ትዕቢተኞችንና ኩራተኞችን ግን እግዚአብሔር ያዋርዳቸዋል። የዋሆችንና ትሁታንን እግዚአብሔር ከፍ፣ ከፍ ያደርጋቸዋል። በጌታ የበላዮቻችን የሆኑትን እንድናከብር እግዚአብሔር አሳድሮልን። ሆኖም በሥልጣን ላይ ያሉትም ቢሆኑ ሊኮሩና ሊታበዩ አይገባቸውም። ስለሆነም በሥራቸው ሁሉ እግዚአብሔርን ለማስከበር እንጂ የራሳቸውን ክብር መፈለግ አይኖርባቸውም። እኛ ግን እግዚአብሔርን እንጂ ራሳችንን አናገለግልም።

፪፱፱. ሀ. ምዕራፍ ፳፫፡ ፲፫ እስከ ፴ ከምዕራፍ ፳፩ እስከ ፳፫ ካለው ክፍል ጋር ተወራ ራሽነታቸው በምን ላይ ነው?

ለ. ማቴዎስ ሳይታክት የሰጠው የወንጌል አገልግሎት ከክርስቶስ ሕይወት ጋር በምን ይተባበራል?

መልስ፡- በማቴዎስ ምዕራፍ ፳፩ እስከ ምዕራፍ ፳፫፡ ፲፪ ባለው ክፍል ላይ ኢየሱስ የሃይማኖት መሬዎች በኃጢአታቸው በመናዘዝና ንስሐ በመግባት በዚህ በአንዱ በእግዚአብሔር የደኅንነት መንገድ ደኅንነትን እንዲቀበሉ መክሮአቸዋል። በምዕራፍ ፳፫፡ ፲፫ - ፴ ባለው ክፍል ላይ ግን እውነተኛ ኑዛዜ በማይደረግ ጊዜ እውነተኛ ደኅንነት የማግኘት ተስፋ ስለማይኖር ነቅፎአቸዋል።

ክፍል በክፍል በምዕራፍ ፳፩፡ ፩ - ፲፩ ክርስቶስ የእስራኤል ንጉሥ ሆኖ ራሱን አበርክቶላቸው ነበር። ነገር ግን የሃይማኖት መሬዎች አንቀበልህም ብለው ካዱት። በ፳፩፡ ፲፪ - ፲፮ ደግሞ ኢየሱስ ክርስቶስ ቤተ መቅደሱን በማንጸት የሃይማኖት መሬዎቹ የበለጠ ጠላቶች የሚሆኑበትን ነገር አድርጎ አልፈዋል። በምዕራፍ ፳፩፡ ፲፰ - ፳፪ ባለው ክፍል ላይ ደግሞ የአይሁድን መሬዎች ለማስጠንቀቅ ፍሬ ያጣባትን የበለሰ ዛፍ ረግሞ አደረቃት። ይኸውም የሆነበት ምክንያት እነዚህ የአይሁድ መሬዎች ምንም ፍሬ የታጣባቸው እንደሆነ ሕዝባቸው እንደሚረገም ለማስረዳት ነው። በምዕራፍ ፳፩፡ ፳፭ - ፴፪ ባለው ክፍል ላይ አይሁዶች ምንም ለእግዚአብሔር እንታዘዛለን ብለው ቢናገሩም አለመታዘዛቸውን ኢየሱስ አመልክቶአቸዋል። በኃጢአታቸው ስለሚናዘዙ ሌቦችና አመንዝሮች ወደ እግዚአብሔር ቤተ መመገባት ይቀድሙአቸዋል። በምዕራፍ ፳፩፡ ፴፫ - ፴፮ ባለው ክፍል ላይ ደግሞ የእግዚአብሔር መንግሥት ከእነርሱ ተወሰደ፤ ለእሕዛቦች እንደምትለጥ ማስጠንቀቂያ ተሰጥቶ አቸዋል። በምዕራፍ ፳፪፡ ፩ - ፲፬ ደግሞ ወደ እግዚአብሔር ተመልሰው ንስሐ በመግባት ክርስቶስን በይቀበሉ እግዚአብሔር እንደሚያጠፋቸውና ከተማቸውንም እንደሚደመስስ እስጠንቅቁአቸዋል። ይህም ማስጠንቀቂያና የሃይማኖት መሬዎቻቸውን የበለጠ ልባቸውን እንዲያጠጥሩ አደረጋቸው እንጂ ንስሐ አልገቡም። እነርሱም ኃጢአታቸውን በመናዘዝ የእግዚአብሔርን ፈቃድ በማድረግ ፋንታ ምናልባት ኢየሱስን የሚከሱበት ምክንያት ያገኙበት

ዘንድ ብለው በነገር ሊያጠምዱት የበለጠ በክፋታቸው ቀጠሉ እንጂ አልተጸጸ ቱም። ይህም ኃጢአታቸው ዘምዕራፍ ሸፂ፡፲፭ - ፵ ባለው ክፍል ተጠቅሶ አልፎ።

በምዕራፍ ሸፂ፡፩ - ፲፪ ባለው ክፍል ላይ ኢየሱስ ፈሪሳውያን ተስፋቢስ መሆናቸውን ስለሚያውቅ ሕዝቦቹ ደግሞ እንደ እነርሱ እንዳያደርጉ አየመከረ በቃሉ ያስጠነቅቃቸው ነበር። ምክሩም የራሳቸውን ክብር በመፈለግ እንዳይኮሩና ከእግዚአብሔር ፊት እንዳይወገዱ ነው። ይህ ምክር ለቤተ ክርስቲያን መሪዎችና አስተዳዳሪዎች የሚሆን ነው።

በምዕራፍ ሸፂ ቁጥር ፲፫ - ፴ ባለው ክፍል ላይ ኢየሱስ የአስራኤልን የሃይማኖት መሪዎች አጥብቆ ይዘልፋቸዋል። ለእነርሱም ያልተደረገላቸው ምክርና ዘለፋ ስላልነበረ እሁን ወደፊት ለእነርሱም ሆነ ለአሕዛብ ፍርድና ድምሳሌ ብቻ ተርቶላቸዋል። እነርሱም በጠቃላይ ለመጨረሻ ጊዜ ክርስቶስን አልተቀበሉትም።

ለ. በመሠረቱ የማቴዎስ ወንጌል የተጻፈው ለአይሁዶች ነው። እነርሱ ንጉሣቸውን እንቀበለውም ብለው በካዱት ጊዜ እርሱም አልቀበላችሁም ብሎ ከዳቸው። እርሱም እነርሱን አስወግዶ ወንጌልን ስለላ ሕዝብ ሰጠ። በማቴ. ሸፂ፡፲፫ - ፴ የተጠቀሰው ቃል እነርሱ ንስሐ ባለማግባታቸው ከንጉሣቸው የተሰጣቸው የመጨረሻ ቃል ነው።

፲፱. ሀ. ኢየሱስ ክርስቶስ በማቴዎስ ሸፂ፡፲፫ እስከ ፴ እንደተጠቀሰው ፈሪሳውያንንና ሰዱቃውያንን ሲዘልፉአቸው ሳለ ይሰሙት የነበሩ ሰዎች እነማን ነበሩ? ቁጥር አንድን ደግሞ ተመልከት።

መልስ፡- በምዕራፍ ሸፂ፡ ቁጥር ፩ ላይ ኢየሱስ የተናገረው ለሕዝቡና ለደቀ መዛሙርቶቹ ነበር። በዚህም ላይ ቢሆን ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያን ከጸሐፍትና ከሄሮድያውያን ጋር በምዕራፍ ሸፂ ላይ እንዳደረጉት አሁንም በንግግር ሊያጠምዱትና ሊከሱት በዚህም ሥፍራ እንዳሉ አይከድም። ኢየሱስ ግን እውነትን ለመስበክ አልፈራም ነበር።

ለ. ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያን የተከሰሱባቸው ስምንት ክስች ምን ነበሩ?

፩. ቁጥር ፲፫፡ ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያን ሰዎችን ለደገንነታቸው በሃይማኖት ሥራ እንዲመኩ በማድረግ ከእውነተኛው ከእግዚአብሔር ደገንነት ያግዱባቸዋል። እነርሱም ግብዞች ስለሆኑና ልባቸው በኃጢአት ስለተሞላ ውጫዊ ሃይማኖተኞች ናቸው።

፪. ቁጥር ፲፱፡ እነርሱም ገንዘብን ከድሀ ላይ በመንጠቅ ኃጢአትን ይለማግዳሉ። በቁጥር ፲፱ እንደተገለጸው መከላከል ከማይችሉ ከመበላትና ከድሀ አደጎች ላይ እርስትና ቤት ይቀሙ ይሆናል፤ እነርሱም በሰው ፊት ጻድቅና

ቅዱስ ሆነው ለመታየት ጸሎታቸውን ያስረዝማሉ። እነርሱ መናፍቃን ናቸው። ማቴ. ፮፡፭።

፫. ቁጥር ፲፭፡ ሰዎች ሃይማኖታቸውን እንዲቀበሉና ለደገንነታቸውም በዚሁ በሃይማኖታቸው ሥርዓት እንዲታመኑ ይጥራሉ። በዚህም አድራጎታቸው ከእነርሱ የበለ ሁለት አጥፍ የገሃነም ልጆች ያደርጉዋቸዋል። በሃይማኖትና በሃይማኖት ሥራዎች መመካት ፈጽሞ አያድንም። ሁለተኛ ደግሞ ሰው እንድ ጊዜ እምነቱን በሃይማኖታዊ ሥራ ላይ ካሳረፈ በኋላ እርሱን በንስሐና በትዛዜ ከርስቶስን በእምነት ተቀብሎ እንዲድን ማድረግ በጣም አስቸጋሪ ነው።

፬. ቁጥር ፲፮ - ሸፂ፡ እነርሱም እውነተኛ ከሆነው ከእግዚአብሔር ቃል ታውረው ዝም ብለው ሐሳባቸውን ብቻ ያስባሉ።

፭. ቁጥር ሸፂ፡ ሸ፱፡ እነርሱም ካላቸው ሁሉ ከአሥር አንድ በመስጠታቸው መልካም ያደርጋሉ። እግዚአብሔር ከእኛ የሆነውን ስጦታ ለወንጌል አገልግሎት እንድናውለው ይጠይቀናል። ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያን ግን በስጦታቸው ምክንያት ደገንነትን የሚያገኙ ይመስላቸዋል። በልባቸውም ምህረትና እምነት አይገኝበትም።

ቁጥር ሸ፱፡ እግዚአብሔር እንዲያደርጉት የሚፈልግባቸው ጥቂት ነገር ቢሆን እንኳ አያደርጉትም። እግዚአብሔር በኃጢአታቸው ተናዘው በክርስቶስ እምነት እንዲድኑ ጠይቋቸው ነበር። ይህም በጣም ትንሽ እንደ ትንሻ የሆነ ነገር ቢሆንም ተቀብለው ለመጠቀም አልቻሉም። ሊያደርጉትም አልቻሉም። ነገር ግን እንደ ግመል ግዙፍ የሆነውን የራሳቸውን ሥራ ግን ለመዋጥ ምንም አላዳገታቸውም። ያንንም ስለሚመኩበት በደስታ ያደርጉታል።

ዛሬም ሰዎች ተመሳሳይ ነገሮችን እያደረጉ ናቸው። ስለዚህ ዛሬም ቢሆን ሰዎች ከግመል የላቀ ግዙፍነት ያለውን ሃይማኖታዊ ሥርዓቶች ሊያደርጉ ነገር ግን እግዚአብሔር በኃጢአታቸው ተናዘው በክርስቶስ እንዲያምኑ የጠየቃቸውን ቀላል ጥያቄ ለመፈጸም ብዙ ያዳግታቸዋል።

፮. ቁጥር ሸ፭፡ ሸ፮፡ በሰው ፊት ንጹህ ሆነው ስመታየት ብቻ ውጫዊ ውን ያስማምራሉ፤ ውስጣቸው ግን ያልነፃ ነው። እግዚአብሔር ግን ውስጣቸውንም ለማንፃት አየለመነ ነው። እነርሱም በውጭ ጻድቅ መስለው ለመታየት የሚፈልጉ ውስጣቸው ግን በኃጢአት የተሞላና ክፋትን በመለማመድ ደስ የሚላቸውና ከኃጢአት ለመንፃት የማይፈልጉ ግብዞች ናቸው። እነርሱም ለማድረግ የሚፈቀዱት ሃይማኖታዊውን ሥርዓት ብቻ ነው።

፯. ቁጥር ሸ፯፡ ሸ፭፡ እነርሱም ልክ እንደ መቃብር ናቸው። መቃብር በስተውጪ በእምነባድና በኖራ ያሸበረቀ ነው። እነርሱም በሰው ፊት ማንኛ

ውንም ዓይነት መልካም ሃይማኖታዊ ሥራዎችን ይሠራሉ። በመቃብር ውስጥ የሚዘረፉና የበሰበሱ አጥንቶች እንዳሉ ሁሉ ልባቸውም በረከሰ ኃጢአት የተሞላ ነው። እግዚአብሔርም ፍርድ የሚሰጣቸው በልባቸው ባለው እርከስና መጠን ነው። ስለዚህ በእነዚህ በራሳቸው መልካም ሃይማኖታዊ ሥራቸው ምክንያት ተዘልፈዋል።

ጽ. ቁጥር ፳፱ - ፴፮። እነርሱ ግን ኢየሱስን እንደ አባቶቻችን ነብያቶች ህን አልገደዱም አሉት፤ እርሱም መልሶ የእናንተ ጥፋት ዘላብቶቻችሁ የዛሰ ነው አላቸው። እናንተ ግን በቁጥር ፴፪ ላይ እንደተባለው የእግዚአብሔርን ልጅ ገድላችኋል። ኢየሱስም እናንተ ያጋንንት ልጆች ናችሁ አላቸው። ቁጥር ፴፪። እግዚአብሔር በግፍ የተገደሉትን የነብያትንና የቀዳሳኖችን ሁሉ ደም ከሐሰተኞች የሃይማኖት መሬዎች እጅ ይጠይቃል። ቁጥር ፴፭፣ ፴፮፣ ራእይ ፲፮፣ ፮፣ ፲፭፣ ፳፬።

፻፵፩. በመጨረሻው ጊዜ የተወሰነባቸውን ፍርድ አብራራ። ማቴ. ፳፫፣ ፲፬ - ፴፱።

መልስ፡- ማቴ. ፳፫፣ ፲፬። የአይሁድ የሃይማኖት መሬዎች፣ «የባለ ፍርድ ይቀበላሉ። ምክንያቱም የእግዚአብሔርን ቃል እያወቁ ስላልታዘዙ ነው። እነርሱም በገዛ ምርጫቸውና ፈቃዳቸው ክርስቶስን አንቀበልም ብለው ክደው ታል። እግዚአብሔር ብዙ ብርሃን ሰጥቶአቸው ነበር፤ እነርሱ ግን አልተቀበሉትም። በዚህ ምክንያት ነው እንግዲህ ፍርዳቸው ጥቂት ብርሃን ከተቀበሉት ይልቅ የሚበዛው። ዮሐ. ፲፭፣ ፳፪፣ ሉቃስ ፲፪፣ ፵፰፣ ማር. ፮፣ ፲፩፣ ማቴ. ፲፩፣ ፳፩ - ፳፬፣ ዮሐ. ፱፣ ፵፩። ይህ የተባለው ቃል እውነት ነው፤ ዛሬም ቢሆን ወንጌልን ሳይሰሙ ቀርተው ከተፈረደባቸው ሰዎች ይልቅ ወንጌልን ሰዎ ተው ያልታዘዙ ሰዎች ፍርድ እጅግ የላቀ ነው።

ማቴ. ፳፫፣ ፴፫። በውጫዊ ሃይማኖታዊ ሥርዓታቸው ባደረጉት ሥራ ሁሉ የዘለዓለምን የገሃነም ፍርድ ይቀበላሉ። የሰይጣን ሥራ፣ እነርሱም እባብና እፋኝነት ተባሉ፤ ትርጓሜውም የሰይጣን ልጆች ማለት ነው። የእፋኝነት መርዝ ሰውን እንደሚገድል ሁሉ ሃይማኖታቸው ደግሞ ሰውን ይገድላል።

ምዕራፍ ፳፫፣ ፴፬። አባቶቻቸው ነብያትን እንደገደሉ ሁሉ እነርሱ ደግሞ የመጀመሪያዎቹን አማኞች ገድለዋል። በዚያን ጊዜ ከነበሩት ፈሪሳውያን አንዱ ጳውሎስ ነበረ። (ፊልጵ. ፫፣ ፭፣ ዮሐ. ሥራ. ፱፣ ፩፣ ፪፣ ፭፣ ፩ - ፫፣ ፳፮፣ ፲፣ ፲፩)። እነርሱ በጣም ሃይማኖታዊ የሆኑ ሰዎች ነበሩ፤ ነገር ግን የእግዚአብሔርን ልጆች ያሳድዱ ነበረ።

ምዕራፍ ፳፫፣ ፴፭ - ፴፰። ያም የተባለው ፍርድ እንደ አ.ር.ፓውያን ዘመን አቆጣጠር በ፩ ዓ. ም. ተፈጸመ። በጆኔራል ቲቶ መሪነት ሥር የነበሩ ወታደሮች ኢየሩሳሌምንና መቅደስዋን አፈረሱት። በከተማው ውስጥም

የነበሩት አብዛኛዎቹ አይሁዶችም ተገድለዋል። የቀሩትም በምድር ሁሉ ተበታትነዋል። በዘዳግም ፳፰፣ ፲፭ - ፳፰ የተጠቀሰው ቃል ተፈጸመ።

በቁጥር ፴፰ ላይም ኢየሱስ ቤተ መቅደሱን የእኔም ወይም የእግዚአብሔር ቤት አይደለም፤ ነገር ግን ቤታችሁ ይለዋል። እግዚአብሔርም ቤተ መቅደሱን ትቶ ወጣ፤ ይሁዳም ሰዎቹን አሳልፎ ለፍርድ ሰጣቸው። ቤተ መቅደሱም ተቃጠለ፤ እስከ ዛሬም ድረስ መልሶ አልተሠራም።

ቁጥር ፴፰፣ ፴፱። ክርስቶስ ዳግመኛ እስከተመለሰ ድረስ ቤተ መቅደሱ ባድማና ወና እንደሆነ ይቀራል። ከዚያም በኋላ ቤተ መቅደሱ እንደገና ይሠራና ክርስቶስ በአዲሱ ቤተ መቅደስ ሆኖ አሕዛብን ለሺህ ዓመት ይገዛል።

የእስራኤል ንጉሥ የሆነው ክርስቶስ በምድረ በዳ በማደሪያው ድንኳን ውስጥ ነበረ። ዘጸአት ፵፣ ፴፬። በሰሎሞን ቤተ መቅደስም ውስጥ አድርጎልኩ። ልኛ ነገ. ፳፣ ፲፣ ፲፩፣ ፪ኛ ዜና ፭፣ ፲፫፣ ፲፬፣ ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር ላይ ለሺህ ዓመት ሊገዛ በሚመለስበት ጊዜም ቢሆን በቤተ መቅደስ ውስጥ ያድራል። ያም የንጉሡ የማደሪያ ቦታ ነው።

፻፵፪. ማቴ. ፳፫፣ ፴፮ እና ፴፱ ከምዕራፍ ፳፬፣ ፩ - ፲፫ ካለው ጋር በምን ይጣመራሉ? ቁጥር ፫ ተመልከት።

መልስ፡- በምዕራፍ ፳፫፣ ፴፮፣ ፴፰ ኢየሱስ ስለ ኢየሩሳሌምና ስለ ቤተ መቅደሱ መፍረስ ተናግሮአል። በቁጥር ፴፱ ላይ ግን ስለ ዳግመኛ ምጽአቱ ተናግሮአል። በእነዚህ ሁለት ጊዜአቶች መኃል ይህ አሁን የምንኖርበት የአሕዛብ ዘመን አለ። ምዕራፍ ፳፬፣ ፬ - ፲፫ ይህም በዚህ ላይ የተጠቀሰው ዘመን ደግሞ ቤተ ክርስቲያን ክርስቶስ ዳግመኛ ሲመጣ ራስዋን የምትመራበት ሁኔታ ነው።

፻፵፫. በምዕራፍ ፳፬፣ ቁጥር ፫ ላይ ደቀ መዛሙርቶቹ ኢየሱስን ምን ሁለት አሳብ የያዘ ጥያቄ ጠየቁት?

መልስ፡- ፩. «ይህ መቼ ይሆናል?» ኢየሩሳሌምና ቤተ መቅደሱ የሚፈርሰው መቼ ነው? ፪. «የመምጣትህና የዓለም መጨረሻ ምልክቱስ ምንድን ነው? አሉት።»

፻፵፬. ኢየሱስ ክርስቶስ በምዕራፍ ፳፬ ውስጥ ይህን መልስ የሰጠበትን ቦታ አመልክት። ሉቃስ ፳፩፣ ፳ - ፳፬ ያለውንም ክፍል ተመልከት።

መልስ፡- «መቼ ነው?» ለሚለው ጥያቄ መልስ የሚገኘው በማቴ. ፳፬፣ ፬ - ፲፬ ባለው ክፍል ላይ ነው። ምልክቶቹም በማቴ. ፳፬፣ ፲፭ - ፴፭ ላይ ተጠቅሰዋል። ይህ ዝርዝር በማርቆስ ፲፫፣ ፩ - ፳፮ እና ሉቃስ ፳፩፣ ፭ - ፳፰ ተነግሮአል። ለመጀመሪያው ጥያቄ ሉቃስ በጣም ግልጽ የሆነ መልስ ሰጥቶ

አልፎ ለዚህ መቼ ይሆናል? በመጀመሪያ ጊዜ የሚፈጸመው ነገር የከተማውና የቤተ መቅደሱ መፍረስ ነው። የመጨረሻው ጊዜ ሲቃረብ በመጨረሻው ዘመን የሚሆኑት ምልክቶች በማቴዎስ 4ይ በግልጽ ተሰጥቶአል።

ሉቃስ ፳፩፡፳—፳፪። እንደ ኤፎፓውያን ዘመን አቆጣጠር በ፩ ዓመተ ምሕረት በጀኔራል ቴቶ ሥር በሚመሩት የሮማውያን ወታደሮች በመጀመሪያ ኢየሩሳሌም እንደምትፈርስ ኢየሱስ በዚህ ቦታ ይናገራል። ቁጥር ፳፬። የአሕዛብ ዘመን አስኪፈጸም ድረስ አይሁዶች በምርኮ በዓለም ሁሉ ሲበታተኑ ኢየሩሳሌም ደግሞ የአሕዛብ መነጋገጃ ትሆናለች። ይህ ፍርድ ተፈጽሞ አልፎ አልፎ አይሁዶች በሞላ በአሕዛብ መካከል ተበታትነው ነበር። ኢየሩሳሌምም በጠቅላላው ለሁለት ሺህ ዓመታት በአሕዛብ እጅ ነበረች። የአሕዛብም ዘመን የጀመረው በስድስት መቶ ስድስት ዓ. ዓ. ናቡከደነጾር ኢየሩሳሌምን በወረረ ጊዜ ሲሆን የአሕዛብ ዘመን ደግሞ የሚያልቀው ኢየሱስ ክርስቶስ በሐሰተኛው ክርስቶስ ላይ ሲፈርድና በዓለም ለሺህ ዓመት ሊነግሥ ሲመጣ ነው።

ማቴዎስና ማርቆስ ኢየሱስ በመጨረሻ ጊዜ እንዴት ኢየሩሳሌም እንደምትፈራርስና በሐሰተኛው ክርስቶስ የሚደርስባቸውን ጭንቀት የተናገረውን ጽፈዋል። ይህም በታላቁ መከራ ጊዜ የሚፈጸም ስለሆነ ገና አስከ አሁን ወደፊት የሚሆን ነው። ማቴ. ፳፬፡፲፭—፳፰፤ ማርቆስ ፲፫፡፲፬—፳፯፤ ዪና ተሰ. ፪፡፱፤ በዚያን ጊዜ እስራኤል ከምርኮኝነት ሥር አትሆንም። ክርስቶስ መጥቶ ያወጣቸዋልና ነው።

ቁጥር ፲፭። ዳንኤል የሚናገረው በሐሰተኛው ክርስቶስ ሥር የሚካሄደውን መከራ ነው። ቁጥር ፳፩ እና ፳፪ ክርስቶስም በዚያን ጊዜ ይመለሳል። ቁጥር ፳፯—፴። ያም የታላቁ የመከራ ጊዜ ነው። ቁጥር ፳፬። እንደተገለጸው ከሆነ ግን አይሁዶች በምርኮኝነት ተወስደዋል። ማቴ. ፳፬፡፴፩ ላይ እንደተጠቀሰው ደግሞ እግዚአብሔር መልሶ ሰብስቦአቸዋል። እንደ እነዚህ ቁጥሮች መሠረት ማቴዎስና ማርቆስ ስለ ወደፊቱ የኢየሩሳሌም መፍረስ እንደሚናገሩ እናውቃለን፤ ሉቃስ ግን ስላለፈው ነገር ነው የሚገልጽለን።

ማቴ. ፳፬፡፱—፲፫ እና ሉቃስ ፳፩፡፳—፲፱ አሁን ካለንበት ከቤተ ክርስቲያን ዘመን አስከ ምጥቀት ድረስ ስለሚሆነው ነገር ያስረዳል። ይህም ነገር በማቴ. ፳፬፡፲፫፤ ፲፬ ባለው ክፍል ታይቶአል። ኢየሱስ በመጨረሻው ዘመን ይሆናሉ ብሎ የተናገራቸው ምልክቶች አሁን እየሆኑ እያየን ነው። ቁጥር ፱—፲፩። እንደ አሁኑም ጊዜ ሐሰተኞች አስተራሮች የበዙበት ጊዜ ፈጽሞ አልነበረም። ቁጥር ፯፡፯፤ እንደ አሁኑም ጊዜ መቅበጥጥና በአሕዛብ መካከል መበጣበጥና ጦርነት አልነበረም። ከዓመት ወደ ዓመት እረሳብ ቸነፈርና የመሬት መናወጥ እየጨመረ ነው። ቁጥር ፲፪። በቤተ ክርስቲያንም ደረጃ ብዙ በዓለም ፍቅር የመያዝ ጉዳይ ስለሚበዛና ለክርስቶስ የሚኖረን ፍቅርም

ስለሚቀዘቀዝ ታላቅ ውድቀት ይሆናል። ዪና ተሰሎንቄ ፪፡፫። ይህ ዓይነቱ ውድቀት አሁንም እየሆነ ነው። በአሁኑም ጊዜ ቢሆን ብዙዎች ክርስቶስ በሥጋ የተገለጠ አምላክ መሆኑን ስለሚክዱ ደሙ ምንም አይረዳቸውም። ዪና ዮሐ. ፱፡፲፫። እነዚህን ምልክቶች ስናይ ወደ መጨረሻው ዘመን በጣም እንደተቃረብን እናውቃለን። በአጭሩ ኢየሱስ ለተጠየቀው ጥያቄ የሰጠው መልስ «ይህ መቼ ይሆናል» ተብሎ ለተጠየቀው ጥያቄ መልስ በማቴዎስ ፳፬፡፱—፲፬ ያለው ምልክት በተፈጸመ ጊዜ ነው የሚል ይሆናል።

፩. «የመምጣትህ ጉዳይና የዓለም ፍጻሜ አንዴት ነው?» ለሚለው ጥያቄ መልስ በምዕራፍ ፳፬፡፲፭—፴፭ ባለው ክፍል ይገኛል። ቁጥር ፲፭። በዳንኤል ትንቢት ሐሰተኛው ክርስቶስ ሦስት ዓመት ተኩል የሚገዛበት የመከራ ጊዜ ተፈጽሞአል? ዳንኤል ፱፡፳፯፤ ፲፩፡፴፩፤ ፲፪፡፲፩፤ አይሁዶች ዳግ መኖ የሠሩት ቤተ መቅደስም ይረክሳል፤ ይፈርሳልም። «የጥፋት እርኩስ ትም» ይገዛል። ቁጥር ፲፭፤ ዪና ተሰ. ፪፡፫፤ ፱፡፳—፲። ቢቻላቸው የእግዚአብሔርን ምርጦች እንኳ አስኪያስቱ ድረስ ብዙ ድንቅና ተአምር ያደርጋሉ።

፪. ማቴ. ፳፬፡፳፬—፳፭ ሐሰተኛው ክርስቶስና ሐሰተኞች አስተማሪዎች «የተመረጡትን» እንኳ አስኪያስቱ ድረስ ተአምራትን ያደርጋሉ።

፫. ማቴ. ፳፬፡፴፪፤፴፫። ሌላው ደግሞ የጌታ የመምጣቱ መቃረብ ምልክት የአይሁዶች እንደገና የራሳቸውን መንግሥት ለማቋቋም ወደ ኢየሩሳሌም መመለስ ነው። የበለስዋ ዛፍ የአይሁዶች ምሳሌ ናት። የበለስዋ ዛፍ በማቴዎስ ፳፩፡፲፱ ላይ ተረግጦ እንደደረቀች እናነባለን።

አይሁዶች በዓለም ሁሉ ተበታትነው ስለነበረ በጠቅላላው ለሁለት ሺህ ዓመታት ያህል እንደ አንድ ሕዝብ ሳይቋቋሙ ቆይተዋል። የደረቀችዋ በለስ ተመልሳ በማንሰራራት ሕይወት ዘራች። ቅጠልዋም መልሶ አቆጣጠረ። የእስራኤልም ሕዝብ እንደገና ሕይወት ዘራ። ኢየሱስም በሚመለስበት ጊዜ ይሆናሉ ብሎ የተናገራቸው ምልክቶች እነዚህ ናቸው። አሁን እየሆኑ የምናያቸውና በደጅ መቅረቡን የሚያሳዩ ምልክቶች ናቸው። ማቴ. ፳፬፡፴፪፤፴፫። ጌታም ቅዱሳኑን ሊወስድ በአየር ላይ የሚገለጥበትን ቀን ማንም ሰው አያውቅም። ቁጥር ፴፯፡፴፪—፴፬፤ የሐዋ. ሥራ. ፩፡፯ ኢየሱስ በማቴ. ፳፬፡፱—፴፯ የሚገኙትን እነዚህን ሁሉ ምልክቶች የሰጠው መች በሐሰተኛው ክርስቶስ ላይ ሊፈርድ እንደሚመጣና ለሺህ ዓመት እንደሚገዛ ለማመልከት ነው። ቤተ ክርስቲያኑን ሊወስድ የሚመለሰው ግን ከዚያ በፊት ነው። ቁጥር ፴፫። «እንዲሁ እናንተ ደግሞ ይህን ሁሉ ስታዩ በደጅ እንደቀረበ አወቁ።» እነዚህም ትምህርቶች በዓለም ሁሉ የእግዚአብሔር መንግሥት እንደሚሰበክ፤ ቁጥር ፲፬፤ በዓለም ስለሚመጣው ታላቅ መከራ ቁጥር ፲፭፤ በሚታይ ክብር ሆኖ የጌታ መመለስ፤ ቁጥር ፴፤ የእስራኤል ምርጦች ተመልሰው መሰብሰብ። ቁጥር ፴፩።

የግጥሙ ማቴ. ሸ፬፡፱ ዘጥያቄው ውስጥ ካሉት ሁለት ነገሮች ጋር እንዴት ይዛመዳል?

መልስ፡— ሁለቱ ጥያቄዎችም፡

፩. ዘሉቃስ ሸ፩፡፳ ሸ፱ እና ዘማቴ. ሸ፱፡፩፡፪ ላይ የተጠቀሰው የመጀመሪያው የኢየሩሳሌም መፍረስ ተፈጽሞአል።

፪. ዳግመኛ ጊዜ ደግሞ ኢየሩሳሌም በሐሰተኛው ክርስቶስ እንደምትፈርስ ማቴ. ሸ፱፡፲፭፡ ዳንኤል ፱፡፳፯፡ ፲፩፡፴፩፡ ፲፪፡፲፩ ያመለክታል። ማቴዎስ ሸ፱፡፲፱ እነዚህ ሁለቱን፡ ጊዜያቶች በአንድነት ያስተሳስራል። በእነዚህ ዘሁለቱ ጊዜያቶች መኃል ያለው ወቅት ወንጌል ለዓለም ሁሉ ሰዎች የሚሰበክዘት ነው። ይህም ወቅት አሁን እኛ የምንኖርበት ጊዜ ነው። ይህም ጊዜ በቤተ ክርስቲያን ጸጋ የሚታደልበት ጊዜ ነው። ቁጥር ፲፱ ያንንም ጊዜ ያጠቃልላል። ክርስቶስ ዳግመኛ እስኪመለስ ድረስ ወንጌል ይሰበካል።

ቁጥር ፲፱ «ከዚያም በኋላ መጨረሻው ያሆናል» ማለት ወንጌል ለዓለም ሁሉ ከተሰበከ በኋላ ክርስቶስ ይመለሳል ማለት ነው። «መጨረሻው» ማለትም በማቴዎስ ሸ፱፡፲፭—፴፩፡ ራእይ ሸ፩፡፲፯—፳፩ እንደተገለጸው የመጨረሻው የወገኖችና የሐሰተኛው ክርስቶስ በእግዚአብሔር ፍርድ የሚደመሰሱበት ጊዜ ነው። ይህም የመጨረሻው ሦስት ተኩል የአሕዛብ ዘመን ነው። ይህም በሐሰተኛው ክርስቶስና በሐሰተኛው ነብይ ገዢነት ሥር የሚሆነው ታላቅ መከራ ነው። ማቴ. ሸ፱፡፳፩፡ ዳንኤል ፱፡፳፱—፳፯፡ ራእይ ፲፱፡፯፡፯፡፲፪ ኖተሰሎንቄ ፪፡፫—፭፡ ዳንኤል ፲፪፡፲፩።

ሊሰበኩ የሚገባቸው ሁለት ወንጌሎች አሉ። በዚህ ዘመን የሚቀርበው መልእክት በክርስቶስ ኢየሱስ በማመን ስለሚገኘው ደንበኝነትና ስለ ክርስቶስ ትንሣኤና እርገት በኋላም በክብር ተመልሶ አማኞችን ከታላቁ መከራ በፊት እንደሚወስዳቸው የሚያሳስብ ነው። ሸኛ ተሰ. ፱፡፲፫—፲፰፡ ሸኛ ቆሮ. ፲፭፡(ማርቆስ ፲፫፡፲)። ትንሣኤም ካለፈ በኋላ ክርስቶስ ወደ ምድር ተመልሶ መጥቶ እንደሚገዛ የሚያበስር የደንበኝነት ወንጌል መሆን አለበት። ይህም «የመንግሥቱ ወንጌል» ነው። ቁጥር ፲፱፡ ማቴዎስ ክርስቶስን በንጉሥነቱ ሁናቴ በቃላት ሲስለው ስለ መንግሥተ ሰማያትም ደጋግሞ አትቀላል። ማብራርያው የተወሰደው ከዳንኤል መጽሐፍ ነው። ምክንያቱም የመንግሥተ ሰማያትን አገዛዝ እንዳለ በምድር እንደሚሆን ስለሚገልጽ ነው። ንጉሡ ክርስቶስ በምድር ለመግዛት ከሰማይ ይመጣል። (ማቴ. ፯፡፲) በዳንኤል ፪፡፴፱—፴፯፡፴፱፡፯፡፳፫ እንደተጠቀሰው እጅ ያልነካው ድንጋይ ወርዶ የአሕዛብን መንግሥታት ክፈጨ በኋላ «የሰማይ አምላክ» በመባል የሚጠራው መንግሥት ይቋቋማል። ይህም ቃል ኪዳን የተገባው የዳዊት ዘር ለሆነው ለኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ፪ኛ ላሙ. ፯፡፯—፲፡ መልእክቶችም ያንጉሥ የማሪያም ልጅ እንደሚሆን አውጀዋል። ሉቃስ ፩፡፴፪፡፴፫።

«የመንግሥቱ ወንጌል» ከምጥቀት በኋላ የሚሰጠው መልእክት ነው። በመጀመሪያው ሦስት ተኩል የሐሰተኛው ክርስቶስ ግዛት ጊዜ መቶ አርባ አራት ሺህ እስራኤላውያን የመጽሐፍ ቅዱስ አማኝ አስተማሪዎች ሆነው ያስተምራሉ። (ራእይ. ፯፡፱—፳)። ከእነዚህም አብዛኞቹ ከምጥቀቱ በፊት ወንጌልን ለምተው ሳያምኑ የቀሩት እንደሚሆኑ አያጠራጥርም፤ እነርሱም ምጥቀቱን ካዩ በኋላ ወንጌል እውነትና ትክክለኛ መሆኑን ስላረጋገጡ የተቀበሉት ናቸው። እነዚህ ሰዎችም ስለ እምነታቸው በሐሰተኛው ክርስቶስ ግዛት ውስጥ ይገደላሉ፤ ራእይ. ፳፡፱፡፯፡፲፱። መልእክታቸውም «የመንግሥቱ ወንጌል» ይሆናል። ምክንያቱም ወዲያው በመቀጠል የሚገለጽላቸው ታላቁ ተስፋቸው እርሱ ነውና ነው። እነርሱም ድነው ከትንሣኤ በኋላ ይነጠቃሉ።

ራእይ. ፯፡፱—፳፡ መቶ አርባ አራት ሺህ ሲሞላ ወንጌልን ለዓለም ሁሉ ይሰበካሉ አይልም፤ ነገር ግን አማኞች ይነጠቁና ወንጌል ይሰበካል፤ ራእይ. ፲፱፡፯፡፯። ስለዚህ ስብከቱ በመቶ አርባ አራቱ ሺህ እና በመከራው ውስጥ ስለ እምነታቸው ዘሚገደሉት መሰበክ አለበት። ራእይ. ፳፡፱፡፯፡፲፫፡፲፱። መቶ አርባ አራት ሺህም መሰበክ ይችላሉ። ምክንያቱም ሁለቱ ምስክሮች ይከላከሉላቸዋልና ነው። ከአሕዛብ ያመኑት ግን ይገደላሉ።

የግጥሙ ለምንድር ነው ክርስቶስ ወዲያውኑ በምዕራፍ ሸ፩፡፲፫ ላይ ወደተጠቀሰው ያመለከታቸው?

መልስ፡— ኢየሱስ ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቶቹን ወደ ማቴ. ሸ፩፡፲፫ ያመለከታቸው ወደ ሙሽራይቱ ቤተ ክርስቲያን ሊወስድ ከታላቁ መከራ አስቀድሞ ፈጥኖ እንደሚመለስ ለማመልከት ይመስላል። ኢየሱስ ክርስቶስ አስቀድሞ ስለ ታላቁ መከራ ማብራሪያ ከሰጠ በኋላ ወደዚያ የሚያመሩትን ምልክቶች በምዕራፍ ሸ፱ ላይ ገልጦአል። ስለዚህ ደቀ መዛሙርቱ ሙሽራይቱ ቤተ ክርስቲያን በታላቁ መከራ ውስጥ እንደማታልፍ እንዲያውቁለት ይፈልጋል።

የኢሥሩ ደናግል ታሪክ ክርስቶስ ባልታወቀ ጊዜ እንደሚመጣ ያመለክታል። ስለዚህ የክርስቶስ ምጽአት ከታላቁ መከራ በፊት ነው። ምክንያቱም ይህ ባይሆን ኖሮ ሊመጣ ሲቃረብ የሚሆኑትን ምልክቶች አይተው የመጨረሻው ጊዜ እንደሆነ ያውቁ ነበር። (ሸኛ ተሰሎንቄ ፩፡፫።)

ጳውሎስ በሸኛ ተሰ. ፭፡፩—፫፡፱ ላይ እንደገለጸው የእግዚአብሔር ፍርድ በተወዳጅዋ በሙሽራይቱ ቤተ ክርስቲያን ላይ አይመጣበትም። እርግጥ ቤተ ክርስቲያን ያለማቋረጥ መከራ ልትቀበል ትችላለች። ነገር ግን ይህ የሚሆነው ከዓለምና ከሰይጣን ነው እንጂ ከእግዚአብሔር አይደለም። ታላቁ መከራ ግን በእስራኤላውያን ላይ ከእግዚአብሔር ዘንድ ይመጣል፤ ምክንያቱም እነርሱን ወደ ንስሐ ለማምጣት ነው። ከታላቁ መከራም የተነሳ ከጥፋት ያመለጡት

እስራኤላውያን ንስሐ ገብተው ሲድኑ እንዲሁም ከአሕዛብ አብዛኛዎቹም በን ስሐ ተመልሰው ይድናሉ። ራእይ ሸ፣፱፣፲፩፣፲፪።

እንደ ራእይ ምዕራፍ ፪ እና ፫ ቤተ ክርስቲያን በምድር ናት። ከምዕራፍ ፬ ጀምሮ ከዚያ ወዲያ ፍርድ ሲጀምር ቤተ ክርስቲያን በሰማይ ትሆናች። በ፳ኛ ተሰ. ፱፣፲፫ — ፲፰ እንደተወሰነው ክርስቶስ በደመና መጥቶ ቅዱሳንን ወደ ሰማይ ይወስዳቸዋል። በራእይ ፲፱፣፲፩ — ፲፮ በለው ክፍል እንደተገለጸው ደግሞ መከራው እንዳበቃ በዓለም ላይ ሊፈርድ ከቅዱሳን ጋር ይመለሳል። እርሱም በምድር ላይ ይቆጣል፤ ዘክርያስ ፲፱፣፱፤ ይሁዳ ቁጥር ፲፱፣፲፭። መከራውም የሚሆነው በእነዚህ ሁለት ጊዜዎች መካከል ነው።

የመጨረሻውም ጊዜ የሚታወቀው ኢየሱስ በሰጠን ምልክቶች በኩል ነው። ትንሣኤና ምጥቀት ግን ምንም ምልክት የላቸውም። ማቴ. ፳፱፣ ፵፪ — ፵፬፤ ሸ፣፲፫፤ ማር. ፲፫፣ ፴፪፣ ፴፫፣ ፴፭ — ፴፯፤ ሉቃስ ፲፪፣ ፵። አሁንም ቢሆን የመጨረሻውን ጊዜ ምልክቶች እንመልከታለን። በዚህም ምጥቀት በጣም እንደተቃረበ እናስተውላለን፤ ምክንያቱም ምጥቀት ከመጨረሻው ጊዜ በፊት ስለሚሆን ነው።

፲፱፮. በምዕራፍ ፳፱፣፲፭ — ፳፰ የተጠቀሰው መከራ ምንድር ነው? የቁጥር ፲፭፣ ፳፪ እና ፳፯ ትርጉምስ ምንድር ነው?

መልስ፡— ይህ በዳንኤል መጽሐፍ በሁለተኛው አጋማሽ ሰብአ የሆነ የመ ጨረሻው መከራ ነው። ዳንኤል ፱፣፳፯። ይህም የመጨረሻው ሦስት ዓመት ተኩል በኤርምያስ ፴፣፯ ላይ «የያዕቆብ መከራ» ተብሎ ይጠራል።

ይህም የመጨረሻው ሦስት ዓመት ተኩል እንደሆነ በቁጥር ፲፭ እና ፳፪ እናውቃለን። ዳንኤልም ስለዚህ ታላቅ መከራ ተንብዮአል። የዳንኤል መጽሐፍና ራእይ ይህ ክርስቶስ ዳግመኛ ወደ ምድር ሳይመጣ በፊት በመጨ ረሻው ሦስት ዓመት ተኩል የሚደረግ መከራ እንደሆነ ያስረዳሉ። ዳንኤል ፱፣፳፯።

ቁጥር ፲፭። ኢየሱስም አይሁዶችን «የጥፋት እርኩስት በተቀደሰው ሥፍራ በቤተ መቅደስ ቆሞ ስታዩ የመሻሻው ጊዜ እንደደረሰ እውቁ አላቸው። «አንባቢውም ያስተውሉ።» ፪ኛ ተሰ. ፪፣፱ — ፲፪።

እንደ ኤርፓ ዘመን አቆጣጠር በ፩ ዓ. ም. ኢየሩሳሌም ለመጀመሪያ ጊዜ ሳትፈርስ በፊት ሐሰተኞች ክርስቶሶች ተገለጹ። እነርሱም የተገለጹት ኢየሩ ሳሌም የሐሰተኛው ክርስቶስ ምሳሌ በሆነው አንቲክስ ኢፒፋኑስ በተባለው በሶርያ ንጉሥ ስር መከራ በምትቀበልበት ጊዜ ነው። ሐሰተኛው ክርስቶስ በመጨረሻ ጊዜ ሲገለጥ የሚሠራው ድንቅና ተአምራት እጅግ የላቀ ይሆናል።

ኢየሱስ ክርስቶስ በቁጥር ፳፱፣፳፭፤ ራእይ ፲፫፣፲፫፣፲፱፤ ፳ኛ ተሰ. ፪፣፱ ላይ እንደተጠቀሰው ሐሰተኞች እስተማሪዎችም የእግዚአብሔርን ሰዎች እስኪያ ስቱ ድረስ ታላላቅ ድንቅና ተአምራትን እንደሚያደርጉ ተናግሮአል።

ቁጥር ፳፪። ያ ቀን በያጥር ኖሮ ሥጋ የለበሰ ሁሉ እስከማይተርፍ ድረስ መከራው እጅግ ታላቅ ነው። ስለተመረጡትና ስለ እስራኤል ሲባል ማለት ሁሉም እንዳይጠፋ አጥሮአል።

ቁጥር ፳፫። የእስራኤልን ቅሬታ ለማዳን ክርስቶስ እንደሰማይ ብልጭታ ከመቅጽበት ከሰማይ ይመጣል። ራእይ ፩፣፯። ከዚያም በኋላ በአሕዛብ ያፈርዳል። ይህም ደግሞ ለቤተ ክርስቲያን የሚመጣበት ጊዜ አይደለም። ይህ ግን ሐሰተኛውን ክርስቶስንና አረዳቶቹን ሊፈርድባቸው በሚመጣ ጊዜ የሚሆን ነው።

ቁጥር ፳፯። ለዚህ ጥቅስ ሁለት ዓይነት ትርጉም ተሰጥቶታል።

፩. ጥንብ አንሳ አሞራ በኃጢአት የተሞሉት የሐሰተኛው ክርስቶስ ረዳት የሆኑት ሰዎች ምሳሌ ነው።

እስራኤላውያን ያለ መንፈሳዊ ሕይወት የሚኖሩ በድን አራሳዎች ናቸው። የሐሰተኛው ክርስቶስ ወታደሮች የሆኑት ጥንብ አንሶች ሊበሉዋቸውና ሊዘነጣ ጥሉዋቸው ዙሪያቸውን ከበዋቸዋል። እስራኤልን ግን ክርስቶስ በሚመለስበት ጊዜ መንፈሳዊ ሕይወታቸውን ይቀበላሉ። ከዚያ በፊት ግን ከቶ ሔያዋን አይሆኑም።

፪. ሁለተኛው ትርጉም፡— የሐሰተኛው ክርስቶስ ወታደሮች በድኖች ናቸው። በኢየሩሳሌም ዙሪያ ተከማችተው ላለ የክርስቶስ ቁጣ ስለወረደባቸው ጥንብ አንሳ ራሳቸውን ይገተግተዋል ማለት ነው። ራእይ ፲፱፣፲፯፣፲፰ አን ብብ።

፪፱፮. ከቁጥር ፳፱ — ፴፩ በተጠቀሰው ክፍል ምን ሦስት ታላላቅ ነገሮች ተፈጸሙ? የቁጥር ፴፬ ትርጉምስ ምንድር ነው? (በተጨማሪ ደግሞ ማርቆስ ፲፫፣ ፳፱ — ፳፯ ያለውን ክፍል ተመልከት።)

መልስ፡— ቁጥር ፳፱። በሰማይ ታላቅ መናወጥ ይሆንና ፀሐይና ጨረቃ ይጨልማሉ። ይህ ደግሞ በኢየሁዳ ፪፣፴ — ፴፪፤ የሐዋርያት ፪፣፲፱፣ ፳ ተተንብዮአል።

«ከዋክብትም ከሰማይ ይወድቃሉ፤ የሰማያትም ኃይላት ይናወጣሉ።» በምሽት ጊዜ በሰማይ ላይ የምናያቸው ከዋክብቶች ወደ ምድር እንደማይወ ድቁ እናውቃለን። ተወርዋሪ ክክብ ሲወርድ ክክብ ወደ መሬት የወደቀ ይመ ስለናል። ምናልባትም በዚያን ጊዜ ሰማያት ስለሚናወጡ በልተለመደ ሁኔታ

ተወርዋሪ ከከበች በብዛት ይወርዱ ይሆናል፤ ይህም ድርጊት ከሰማያት ኃይላት መናወጥ ጋር የተያያዘ ነው። በኤፌሶን ፮፡፲፪ እና ፪፡፪ ላይ በሰማይ ያሉት ኃይላት ምን እንደሆኑ እናነባለን። እነርሱም ሰይጣንና ወታደሮቹ ናቸው። ሰይጣንም ከሰማይና በምድር አካባቢ ከሚገኙት ጉራንጉሮች ሁሉ ወጥቶ ወደ ምድር ይጣላል። ራእይ ፲፪፡፭ — ፱፤ ዳንኤል ፲፪፡፩።

እነዚህ ወደ ምድር የወደቁ ከዋክብት የተባሉት አጋንንትና የሰይጣን ወታደሮች የሆኑት እርኩሳን መናፍቆች ናቸው። ምክንያቱም እነዚህ መናፍቆች በራእይ ፲፪፡፱ ላይ ከዋክብት ተብለው ስለሚጠሩ ነው። በዚህ ጥቅስ ላይ አንድ ሦስተኛ ከዋክብት የሚለው ሰይጣን በወደቀ ጊዜ በእርሱ ተወናብደው አብረውት የተጣሉት መላእክቶች ቁጥር ይመስላል። እነዚህ ከዋክብቶች ከሰይጣን ጋር ከሰማይ የተጣሉ ናቸው። ከምድር አካባቢ ካሉ አየራት ወደ ምድር የተጣሉ ናቸው። በመንፈሳዊው ዓለም ውስጥም ከመቅጽበት የሚሆኑ ታላቅ ለውጥ ይሆናል። ለዓይን ጉልህ ሆኖ የሚታይ ምልክትም በሰማይ እንደ ፀሐይና እንደ ጨረቃ በሉት ነገሮች ላይ ይታያል። ራእይ ፲፪፡፲፪። በመከራው መካከልም ሰይጣን ይጣላል። ይህም ምልክት በመጨረሻው ጊዜ ገደማ ይታያል።

ማቴ. ፳፱፡፳፱ አሁንም በመከራው ውስጥ ስላለው ነገር ያወሳል። የመጨረሻው ሦስት የመከራ ዓመታት ለሦስት ተከፍለዋል። አንድ ዘመንና የዘመን አኩሌታ ራእይ ፲፪፡፲፱። አንድ ልዩ ነገር ሲፈጸም አንድ ሙሉ ዓመት ይሆናል። ከዚያም ከዘመናት አኩሌታ ጋር ሁለት ዓመት ተኩል ይሆናል። ማቴዎስ ፳፱፡፳፱ ላይ የተወሰነው ማብራሪያ «ከዚያች ወራትም መከራ በኋላ ወዲያው» ማለትም ሰይጣን በዚህ በመከራ ዘመን በአንደኛው ከሰማይ ወርዶ በምድር ተንኮታኩቶ ይደቅቃል ማለት ነው።

ቁጥር ፴፩። ምርጦቹንም ለመሰብሰብ መላእክቶቹን ይልካል። እነዚያም በዚያን ጊዜ የሚሰበሰቡት ሕዝቦች እስራኤልና አይሁዶች ናቸው። እነርሱም ምድራቸውን ይሰጣቸውና ከእርሱ ጋር ለሺህ ዓመት ይገዛሉ። እንደዚህ ጥቅስ መሠረት ምርጦቹ የተባሉት አማኞች አይደሉም። እነርሱ አስቀድሞ ከመከራው በፊት በትንሣኤው ዕለት ተሰብስበዋል፤ አሁን ግን ከእነርሱ ጋር በመላእክት ታጅበው ከሰማይ ተመልሰው ይመጣሉ።

በራእይ ፲፪፡፭ ላይ ወደ ምድር በዳ የሸሸችው ሴት ምሳሌ እስራኤል ወይም አይሁዶች ናቸው። እነርሱም በአሕዛብ መካከል ተበታትነዋል። በማቴ. ፳፱፡፴፩ ላይ ግን ከክርስቶስ ጋር ለመግዛት ወደ ከነዓን ተጠርተዋል።

በአጭሩ በዚህ ጥቅስ ላይ የተደረጉት ሦስት ነገሮች፡— ፩. ሰይጣንና ወታደሮቹ ከሰማይ ወደ ምድር ተጣሉ፤ ሚካኤልም ሰይጣንን በመጨረሻ ድል ለማድረግ ማጥቃቱን ጀመረ። ፪. ሰይጣንን በምድር ድል ለመንሳት ክርስቶስ

ወደ ምድር ወረደ። ፫. የእግዚአብሔር ሕዝቦች ርስታቸውን ሊቀበሉና በምድርም የክርስቶስ ወገኖች ሊሆኑ ይከማቻሉ። ከዚያም በኋላ እግዚአብሔር ለአብርሃም የገባለትን ተስፋ ሁሉ ይቀበላሉ። ቁጥር ፴፱፡፳፱። «ይህ ሁሉ እስኪሆን ድረስ ይህ ትውልድ አያልፍም።» «ይህ ትውልድ» ማለት ይህ ወገን አይሁዶችና እስራኤሎች ናቸው። ምንም እንኳን ሰይጣን ብዙ ጊዜ ሊያጠፋቸው ቢሞክርና አሁንም በታላቁ መከራ ጊዜ መከራውን ቢቀጥልም የትንቢት ቃል ሁሉ እስኪፈጸም ድረስ ጸንተው ይኖራሉ። የተስፋውም ቃል ክርስቶስ ንጉሣቸው እንደሚሆንና ለአብርሃምም በተሰጠው የተስፋ ምድር በሰላም በእግዚአብሔር ክልላና ጥበቃ ሥር ሊኖሩ ነው። ኢየሱስም ከዚያ በኋላ ማንም ሊያጠፋቸው አይችልም ብሎአል።

አንዳንድ አስተማሪዎች በማቴዎስ ፳፩፡፴፱ ላይ «ይህ ትውልድ የሚለው ቃል የተጠቀሰው እስራኤል እንደገና የራስዋን መንግሥት በምትመሠርትበት ጊዜ ለሚኖሩት ሰዎች ነው ብለው» ያስባሉ። ይህ እንደ ኤ. ዘ. አ. በ፲፱፻፳፯ ዓ. ም. ተፈጽሞአል። አንድ ትውልድ በየአርባ ዓመት እንደሚተካ ይገመታል፤ እነዚህ መምህርን እውነተኛነት ከሆኑ ኢየሱስ ፲፱፻፳፯ ወይም ከዚያ ወዲህ ይመለሳል ማለት ነው። ነገር ግን ኢየሱስ ከመመለሱ በፊት ሐሰተኛው ክርስቶስ ሰበት ዓመት በምድር ሊገዛ ይመጣል፤ ከዚያ አስቀድሞ ግን አማኞች ይመጣሉ። ምጥቀቱ መቼ እንደሚሆን ማንም አያውቅም፤ ይህ በማንኛውም ጊዜ ሊፈጸም ይችላል፤ ምክንያቱም የመጨረሻው ጊዜ ምልክቶች አሁንም እየተፈጸሙ ናቸው። (ማቴ. ፳፱ — ፴፱)። አንድ በእርግጥ ሳናመነታ የምናውቀው ነገር የጌታ መመለስ በቅርብ እንደሚሆን ነው።

፲፱፱. ከቁጥር ፴፮ — ፵፩ ያለው ማብራሪያ ትርጉም ምንድን ነው? እነዚህ ቁጥሮችስ ከቁጥር ፳፮ እና ፳፰ ጋር ሕብረት ይኖራቸው ይሆን?

መልስ፡— ክርስቶስ የሚመጣበትን ጊዜ ማንም አያውቅም። በኖፋ ዘመን የነበሩት ሰዎች ኃጢአት ቁጥር ፴፱ን አለማወቃቸው ነበር። እነርሱም ግድየ ለፖች ስለነበሩ አያዳምጡም ነበር። ከዚህም በቀር ዘወትር የየዕለቱን ሥራቸውን ማከናወንና በመዝናናት ከሚያደርጉት ሥጋዊ ተድላ እንጂ ለነፍሳቸው ምንም ደንታ አልነበራቸውም። እንደዚሁም ሁሉ ይህ ዓይነቱ ነገር በመጨረሻ ዘመን በሚገኙ ሰዎች ዘንድ ይደረጋል።

በኖፋ ዘመን በጎርፍ የተወሰዱት ለፍርድ ተወስደዋል። እነርሱም በጎርፍ ሰጥመው አለቁ። በምድር ላይ የተረፉት ኖፋና ቤተሰቡ ናቸው። ፳፱፡፴፱። ክርስቶስም ለፍርድ ሲመጣ እንደዚሁ ይሆናል። ዘኃጢአት ጎርፍ የተወሰዱትን ሁሉ የክርስቶስ የፍርድ ጎርፍ ይወስዳቸዋል። ልክ እንደ ኖፋ በአዲስ ዓለም ለመኖር ከክርስቶስ ጋር ለሺህ ዓመት በሰላም ይገዛሉ።

ከቁጥር ፳፮ እና ፳፭ ጋር ያላቸው ተባብሮ ክርስቶስ በሚመለስበት ጊዜ የሚመለስው ለፍርድ ነው። ስለዚህም በፍርድ የሞቱትን ሰዎች በድን አሞራዎች ይበሉታል። ራእይ ፲፱፡፲፯፡፲፭። የቀሩት ግን ወደ ሰላሙ የክርስቶስ መንግሥት ይገባሉ።

ብዙዎች ሰባዚያንና የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎች ይህ ጥቅስ ክርስቶስ ከታላቁ መከራና ፍርድ በፊት በሰማይ ደመና ሲመለስ በዚያን ጊዜ ትንሣኤና ምጥቀት እንደሚሆን ይናገራል ብለው ያስባሉ። ከዚያም አማኞች ምንም ወደማይነካቸው ሥፍራ ይወሰዱና በምድር በሚቀሩት ላይ ይፈረድባቸዋል። ስለዚህ ይህ ጥቅስ ስለዚያን ጊዜ የሚናገር አይመስልም፤ ምክንያቱም ጥቅሱ ታሪኩን ለፍርድ ከተወሰዱት የኖሳ ዘመን ሰዎች ጋር ስለሚያዛምደው ነው። ነገር ግን አስገራሚው እውነተኛ የክርስቶስ በደመና መመለስ ለፍርድ ሳይሆን አማኞች ወደ ሰላም በታለመው ሰድ እንደሆነ ግልጽ ነው። በዚያን ጊዜ ግን በምድር የቀሩት ሁሉ ወደ ታላቁ መከራ ይወሰዳሉ። ሆኖም ከእነርሱም ቢሆን ደግሞ አብዛኛዎቹ ይድናሉ። ራእይ ፯፡፱ - ፲፱፡፩፡፱።

፱. ከቁጥር ፱፪ - ፱፩ ያለው ታሪክ እንዴት ለአይሁዶችና ከዚያም ለአማኞች ታሪክ ይተረጎማል?

መልስ፡- ክርስቶስ ዳግመኛ ተመልሶ በምድር ሲገዛ የቀሩትን አይሁዶች ለማዳን እንደሆነ በመናገሩ ያወቁትን ሰዎች ሁሉ ሌባው ጠላት ወደ እነርሱ ዳግመኛ ሰብሮ እንዳይገባ በታማኝነት እንዲከላከሉ ይመክራቸዋል። በዚያን ጊዜም የነበረው ታላቁ ሌባ አብዛኛዎቹን አይሁዶች ያታለለ ሐሰተኛው ክርስቶስ ነው። አሁን እስራኤላውያን በሚባሉት የአይሁድ ወገኖች ከሐሰተኛው ክርስቶስ ጋር ቃል ኪዳን ይገባሉ፤ ይህም ሐሰተኛ ክርስቶስ በሦስት ዓመት ተኩል ውስጥ ሰብሮ የሚገባው ነው። በአጠቃላይ ወገኖች በሞላ ይታለላሉ፤ ነገር ግን በነፍስ ወከፍ ግን አይታለሉም። ዳንኤል ፱፡፳፯። ኢየሱስም እነርሱ ታማኞች ሆነው በእውነት ከዳኑ በጀህ ዓመት ግዛት ጊዜ ከእርሱ ጋር እንደሚገዙ መከራከታቸዋል። ማቴ. ፳፱፡፱፯።

ይህ ክፍል በተጨማሪ ደግሞ ለቤተ ክርስቲያን ይናገራል። ደግሞም ጌታ በትንሣኤና በምጥቀት ቀን ከመቅደስ በሰማይ ደመና ሆኖ ለቤተ ክርስቲያኑ ይመጣላታል። ስለዚህ አማኞች በታማኝነት ሆነው ዘግለው ነገር እንዳይያዙ መጠንቀቅ አለባቸው። ዓለምም ከእግዚአብሔር ልጆች ላይ ዋጋቸውን የሚሠርቅባቸው ሌባ ነው። ራእይ ፫፡፲፩። ቤተ ክርስቲያንም ክርስቶስ መጥቶ ለጀህ ዓመት ሲገዛ ከእነርሱ ጋር የምትገዛ መሽራው ናት። ራእይ ፳፡፯። የማታምን ቤተ ክርስቲያን ግን ይፈረድባታል። ማቴ. ፳፱፡፱፩።

በማቴ. ፳፱፡፱፪ - ፱፩ ያለው ክፍል ለሁለቱም ማለት ለአይሁዶችና ለክርስቲያኖች መሆን ይችላል፤ ሁለቱም የጌታን መመለስ ይጠበቃሉ። እርሱም

ክርስቲያኖችን ከታላቁ መከራ በፊት በሰማይ ደመና ወደ ምድር መጥቶ ወደ ሰላሙ ስፍራ ሊገልጻቸው ሲመጣ አይሁዶችን ደግሞ ከመከራው በኋላ ለጀህ ዓመት በምድር ሊገዛቸው ይመጣል።

፻፱፩. በማቴ. ፳፭፡ከ፩ - ፲፫ ያለው የአሥሩ ደናግሎች ታሪክ እንዴት በአይሁዶች ታሪክ ጋር መዛመድ ይችላል? ለአሕዛብ ቤተ ክርስቲያን?

መልስ፡- ለአይሁዶች፡- መሽራይቱ በትንሣኤና በምጥቀት ፅሁፍ ገና ድሮ ተወስዳለች። እነዚሁም በእውነት ዳግመኛ የተወለዱና ከአይሁድም ሆነ ከአሕዛብ የሆኑ ናቸው። መሽራይቱ ከማንኛውም ወገን እንደሆነች በዚህ ላይ አልተብራራም። በአይሁዶች ወግ አንድ መሽራ በሠርጋ ፅሁፍ በደናግሎች እንደምትታጀብ የታወቀ ነው። በዚህ ሀገር ግን በልጃገረዶች ፋንታ መሽራውን የሚያጅቡት ጎረመሳዎች ናቸው። እንግዲህ ልጃገረዶቹ በዓለም ሊገዛ የሚመጣውን ክርስቶስን የሚጠባበቁት አይሁዶች ናቸው። እነርሱም ከእነርሱ ጋር በምድር ለጀህ ዓመት የሚገዛውን መሢህ ይጠበቃሉ። ጥቂቶቹም ዳግመኛ የተወለዱ ናቸው። አንዳንዶቹም የመንፈስ ቅዱስ ቅባት ሲኖራቸው አንዳንዶቹ ደግሞ የላቸውም፤ ሁሉም የሕይወት መብራት የሆነው የእግዚአብሔር ቃል ነበራቸው። ከአይሁዶችም መካከል ቢሆን ክርስቶስን እንደግል መድኃኒታቸው የተቀበሉ ብቻ ወደ መንግሥቱ ይገባሉ። የቀሩት ግን በታላቁ መከራ ውጥስ ይገደላሉ። አጠቃላይ ሐሳብ ስለ እስራኤል ወይም ስለ አይሁዶች ቢሆንም እንኳ ሁላችንም መሽራው ከመሽራይቱ ጋር በምድር ሊገዛ በክብር ሲመለስ እርሱን ለመቀበል መዘጋጀት ይኖርብናል። እርሱን ለመቀበል ያልተዘጋጁት ሁሉ በውጭ ተጥለው ይቀራሉ።

ለአሕዛብ አብያተ ክርስቲያናት የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያናት አንድ አካል ይሁኑ እንጂ ብዙ አባላት ናቸው። እነርሱም የመሽራውን መምጣት ይጠበቃሉ። መሽራው ክርስቶስ በሚዘገይበት ጊዜ በቤተ ክርስቲያን ብዙ አባሎች ይጨመራሉ። አንዳንዶቹም በእውነት ከኃጢአታቸው ተመልሰው መንፈስ ቅዱስን በእውነት ዘልባቸው የተቀበሉ ናቸው። እርሱም በመብራቱ ውስጥ ያለው ዘይት ነው። አንዳንዶቹም ለመዳን ይፈልጋሉ። ነገር ግን ኃጢአታቸውን ለመተው አይወዱም። እነርሱም ክርስቶስን በአፋቸው ብቻ ተቀብለው በስም ብቻ ክርስቲያን ተብለው ይኖራሉ። እንደ እነዚህ ያሉት ሰዎችም ዳግመኛ በላልተወሰዱ መንፈስ ቅዱስን በልባቸው አልተቀበሉም። ማለት በመቅረዛቸው ውስጥ ዘይት የለም። ስለዚህ ከኃጢአታቸው መዳን የሚፈልጉት ብቻ ናቸው ከኃጢአት ፍርድ የሚድኑት፤ ሁሉም መብራት የሆነውን መጽሐፍ ቅዱስ ይዘዋል። ሁሉም ዘሰው ፊት ቅዱሳን መስለው ስለሚታዩ ደናግል ተብለዋል። ሆኖም ሃይማኖት አያድንም። እውነተኛ ንስሐና ቁርጥ ውሳኔ የተደረገዘት ከኃጢአት መመለስ እምነትና በግል ክርስቶስን የመቀበሉ ጉዳይ

መኖር አለበት። ሁሉም ዘመናዊ ጋር መግባትን ተስፋ አድርገው ነበር፤ ነገር ግን ራሳቸውን አታልሰዋል።

መሸራው በመጣ ጊዜ የመንፈስ ቅዱስ ዘይት በመብራታቸው ውስጥ ያላቸው ብቻ ናቸው የገቡት። የቀሩትን ግን መሸራው ክርስቶስ «አላውቃችሁም» አላቸው። እርሱ አፍአዊ ክርስቲያኖችን ሳይሆን የራሱ የሆኑትን ያውቃል። አፍአዊ ክርስቲያኖች ራሳቸውን ያታልላሉ። ሰነፎች ደናግል ከብልሆቹ ዘይት ሊዋሱ ሄዱ፤ ቁጥር ፳፤ በዚህ ላይ እውነተኛ የክርስቶስ ቤተ መቅደስነት እንጂ ቤተ ክርስቲያኑ ብቻውን አይረዳም። ደኅንነት የሚገኘው ከቤተ ክርስቲያን ሳይሆን በግል ሕይወት ከክርስቶስ ጋር በሚኖረን ሕብረት ነው። ሰነፎቹ ደናግል ዘይት ለመግዛት ሄዱ፤ ሆኖም ሳይመለሱ በፊት መሸራው መጥቶ በሰነበር በመዘግየታቸው በሩ ስለተዘጋ ሊገቡ አልቻሉም። እንደዚሁም ሁሉ አሁን በክርስቶስ በለማመን ራሳቸውን የሚያታልሉት ሰዎች ክርስቶስ ሲመጣ ስለማይነጠቁ በራእይ ፩፣ ፪፣ ፫፣ ፬ እንደተጠቀሰው በመከራው ውስጥ አምነው ከዳኑ በኋላ ይገደላሉ።

አንዳንድ ያልተዘጋጁት ግን የዓለምን ነገር ወደ ልባቸው እንዲገባ ፈቅደው መንፈስ ቅዱስን በላሳዙ አልተዘጋጁም ብለው ያስተምራሉ። ዳሩ ግን እንዲህ ማለቱ አይመስልም። ነገር ግን ኢየሱስ በቁጥር ፲፫ የሰጠውን የሚመስል ጥሩ ማስጠንቀቂያ ነው። ብዙዎች ዓለማዊ ነገር ወደ ሕይወታቸው እንዲመጣ የፈቀዱት ሰዎች ቀድሞውኑ አፍአዊ ክርስቲያኖች ስለሆኑ ዘላቂው እንዲዘጋጁ ማስጠንቀቂያ አለብን። እነርሱም ዘጋጠሙታቸው በቁርጥ ውሳኔ ተመልሰው ክርስቶስን ከልባቸው መቀበል ይኖርባቸዋል።

፪. ሀ. መክሊት ማለት ምንድር ነው?

ለ. ለማብራራት ከተፈለገ የመክሊቱ ምሳሌ ምንድር ነው?

መልስ — ሀ. መክሊቶቹ የወንጌልን የምስራች ማሰራጨት እንድንችል ከእግዚአብሔር የተሰጠን ስጦታ ነው። አንድ ሰው የብዙ ነገር የችሎታ ተሰጥኦ አለው፤ ይኸውም የመግር የማስተማርና የመናገር ነው። አንዳንዱም ገበሬ ጥሩ ሰብል የሚያመርትበት አርሻ በላለው የወንጌል መልእክት እንዲሰራጭ ወንጌላውያንን መርዳት ይችላል። ከዚህም በስተቀር ሊመሰክሩም ይችላሉ። ጸሎት ወንጌል ሊሠራጭበት ከሚችልበት መንገዶች አንደኛው ነው። ሴቶችና እናቶች ልጆቻቸውን ማስተማርና ለጎረቤቶቻቸውም መመስከር ይችላሉ፤ ጥቂቶችም ብዙ ችሎታና የመመስከር ዕድል ሲገጥማቸው ጥቂቶቹ ደግሞ በጣም አነስተኛ ጊዜና ችሎታ አላቸው።

ለ. ይህ ምሳሌ እግዚአብሔር ለሰዎች ጥቂት ችሎታ እንደሰጣቸውና በተሰጣቸውም ችሎታ እንዲሠሩበት እንደሚፈለግባቸው ያስረዳል። በተሰጣቸው ስጦታ እንዲሰሩበት አይሁዶችን ማለት እስራኤልንም ሲፈልግባቸው አማኞችን ማለት ቤተ ክርስቲያንንም ይፈልግባቸዋል።

እግዚአብሔር ቃሉን አስቀድሞ ለአይሁዶች ሰጥቶ ነበር። ነገር ግን ነፍሳትን ለማዳን አልተጠቀሙበትም። እንዲያውም ሌላውን ሊያድኑ ራሳቸው የእግዚአብሔርን ቃል ተቀብለው ስላልዳኑ ተፈርዶባቸዋል። ከዚያ በኋላ እግዚአብሔር ቃሉን ለአሕዛብ ሰጠ። ብዙዎች በቤተ ክርስቲያን የሚገኙት ያላመኑ የአፍ ምስክሮች ናቸው። በቃሉም ስላልሠሩበት ጠፍተዋል። ቃሉን ቀብረው ታል።

በቁጥር ፲፬ ላይ የተመለከተው ሰውዬ ኢየሱስ ነው። ባርያዎቹም በስሙ የሚጠሩት ከአይሁድም ከአሕዛብም የሆኑት ሁሉ ናቸው። ቁጥር ፲፭። መክሊቶቹም ተሰጥቶቻቸውን የተፈጥሮ ችሎታዎች ናቸው። ያም ሰው ማለት ኢየሱስ ክርስቶስ ታላቅ ጉዞ ተጓዘ። ከሄደም በጠቅላላው ወደ ሁለት ሺህ ዓመት አካባቢ ሊሆነው ነው። እርሱም በኋላ ለቤተ ክርስቲያኑ በሰማይ ደመና ሆኖ ይገለጥለታል፤ ቁጥር ፲፱። ለአይሁዶች ግን በዳግመኛ ምጽአቱ ኋላ ወደ ምድር ሲወርድ ይመጣላቸዋል። በሰማይ ደመና በሚገለጥበት ጊዜ አፍአዊ ክርስቲያኖች የሆኑት በሞላ የእርሱ ስላልነበሩ ወደውጭ ይጣላሉ። ይህም ደግሞ ስለ አሥሩ ደናግል በተነገረው ምሳሌ ላይ ተገልጦአል። ስለዚህ በችሎታችን በጊዜአችንና በገንዘባችን ጌታን የማገልገል ኃላፊነት አለብን።

ቁጥር ፳፯። ጌታም አንድ መክሊት ተሰጥቶት የቀበረውን ሰው «ገንዘቤን ለለዋጮች አደራ ልትሰጠው በተገባህ ነበር፤ እኔም መጥቼ ያለኝን ክትርፋ ጋር እወስደው ነበር።» ማንም የማይሰብክና የማያስተምር ሰው ካለ ገንዘብ የሚያገኝበት ሌላ ዓይነት ሥራ አለው ማለት ነው። ስለዚህ ከዚያ ከሚያገኘው ገንዘብ ነፍሳት እንዲድኑና ወንጌል እንዲሰበክ ወንጌላዊ መላክ ይችላል ማለት ነው። ብዙ ጊዜ ለጌታ ምንም የማይሠሩት አማኝ መስለው ዳግመኛ ሳይወለዱ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚገኙት ናቸው። ኢየሱስም አምነው ይድኑ ዘንድ ይህን ማስጠንቀቂያ የሰጠው እንዲህ ላሉት ሰዎች ነው።

አንድ መክሊት በወርቅ ዋጋ ሲተመን 82012.00 (ሰማንያ ሁለት ሺህ አሥራ ሁለት የኢትዮጵያ ብር ይሆናል።)

ትንሽ ስጦታ የሆነው (መክሊት) እንኳ ከተሠራበት ታላቅ ክብር አለው። በእግዚአብሔር ዘንድ ግን በጣም በከፍተኛ ግምት የከበረ ነው። ምክንያቱም በዚህ ትንሽ ስጦታ ታላቅ ዋጋ ያለው የሰው ሕይወት ይድናልና ነው። አንዲትም ነፍስ ዋጋ በዓለም ካለው ነገር ሁሉ እጅግ የላቀ ነው። ክርስቶስም ለዚያች ነፍስ ሲል በስቃይ ሆኖ በመስቀል ላይ ሞቶአል። መንግሥተ ሰማያትም የተዘጋጀው ለዚያች ነፍስ ነው። እግዚአብሔርም ያቺን ነፍስ ይወዳታል። አንዲትም መክሊት በዓለም ላይ ካለህ ንብረት ሁሉ የላቀ ዋጋ አላት። እግዚአብሔርም እርከሽ የሆነ ነገር ለማንም አይሰጥም። የእግዚአብሔርም ሰዎች ያላቸውን ችሎታ ለእግዚአብሔር አገልግሎት ማዋል አለባቸው።

፪፻፲. ሀ. በማቴዎስ ጽፎ፡ ህጃ — ህጃ የተጠቀሰው ፍርድ መቼና የት ይፈጸማል ?

ለ. አሁንስ ምን ማድረግ እንዳለብን ያስተምረናል ?

መልስ፡— ሀ. መች፡— ይህ ኢየሱስ በሐሰተኛው ክርስቶስ ሊፈርድ በሚመጣበት ጊዜ ይሆናል። ቁጥር ፴፩። ይኸውም ከታላቁ መከራ በኋላ ክርስቶስ በምድር ሊገዛ በሚመጣበት ጊዜ ይፈጸማል። እርሱም በራእይ ጽ፡ ፲፩ — ፲፭ የተጠቀሰው የታላቁ ነጭ ዙፋን ፍርድ አይደለም። የታላቁ የነጭ ዙፋን ፍርድ የሚፈጸመው ክርስቶስ በምድር ለሺህ ዓመት ከገዛ በኋላ ነው። የት፡— ክርስቶስ ዓለምን የሚገዛውና የሚፈርደው በኢየሱስም ሆኖ ነው። እርሱም በዳዊት ዙፋን ተቀምጦ ይነግሳል።

የበጎቹና የፍየሎቹ ፍርድ ለሺህ ዓመት ከመግዛቱ አስቀድሞ ይፈጸማል። ልዩነቱም እንደሚከተለው ነው። የበጎቹና የፍየሎቹ ፍርድ የሚፈጸመው በታላቁ በነጭ ዙፋን ፍርድ ፊት ነው።

ማቴ. ፳፭፡ ፴፩ — ህጃ የበጎቹና የፍየሎቹ ፍርድ።

፩. በግና ፍየሎች ማቴ. ፳፭፡ ፴፫

፪. ከሺህ ዓመት ግዛቱ በፊት

፫. የክርስቶስ ከሰማይ ወደ ምድር መምጣት ማቴ. ፳፭፡ ፴፩፡ ፴፪

፬. ነዋሪዎቹ ነገዶች ማቴ. ፳፭፡ ፴፪

፭. መጻሕፍቶቹ አልተከፈቱም

፮. ሕያው ስለሆኑ ትንሣኤ አይኖርም ማቴ. ፳፭፡ ፴፪

፯. በሦስት የተመደቡ ሰዎች ማቴ. ፳፭፡ ፴፪፡ ፴፫ ና ቁጥር ፵ በጎች ፍየሎችና ወንድሞች

፰. ፈተናው ወንድሞችን እንዴት እንደረዱ ነው ማቴ. ፳፭፡ ፵ — ህጃ

፱. የአሕዛብ አገዛዝ ፍጻሜ ራእይ ፲፱፡ ፲፮ — ፳፩፡ ፳፡ ፩ — ፮

፲. የሥጋ ሞት ወይም የመጀመሪያው ሞት ራእይ ፲፱፡ ፳፩፡ ፲፫፡ ፲

፲፩. ወደ ሲኦል መግባት

ራእይ ፳፩፡ ፲፩ — ፲፭ የታላቁ የነጭ ዙፋን ፍርድ።

፩. የሞቱት ብቻ ራእይ ፳፡ ፲፪

፪. ከሺህ ዓመት በኋላ ራእይ ፳፡ ፮ — ፲፭

፫. ክርስቶስ በምድር ላይ ለሺህ ዓመት ይገዛል ራእይ ፳፡ ፱ — ፯

፬. ሙታን ራእይ ፳፡ ፲፪፡ ፲፫

፭. መጻሕፍቶቹ ይከፈላሉ ራእይ ፳፡ ፲፪

፮. የጠፉት ነፍሳቶች ትንሣኤ ራእይ ፳፡ ፲፫

፯. የጠፉት ብቻ ራእይ ፳፡ ፲፩ — ፲፭

፰. ፈተናው ስማቸው በሕይወት መጽሐፍ ተጽፎ እንደሆነ ነው ራእይ ፳፡ ፲፭

፱. የሺህ ዓመቱ የክርስቶስ ግዛት ፍጻሜ ራእይ ፳፡ ፯

፲. ሁለተኛው ሞት፡ ከእግዚአብሔር ለዘለዓለም መለየት ራእይ ፳፡ ፲፱፡ ፳፩፡ ፳፪፡ ፳፫፡ ፳፬፡ ፳፭፡ ፳፮፡ ፳፯፡ ፳፰፡ ፳፱፡ ፳፻፡ ፳፻፲፡ ፳፻፲፩፡ ፳፻፲፪፡ ፳፻፲፫፡ ፳፻፲፬፡ ፳፻፲፭፡ ፳፻፲፮፡ ፳፻፲፯፡ ፳፻፲፰፡ ፳፻፲፱፡ ፳፻፳፡ ፳፻፳፩፡ ፳፻፳፪፡ ፳፻፳፫፡ ፳፻፳፬፡ ፳፻፳፭፡ ፳፻፳፮፡ ፳፻፳፯፡ ፳፻፳፰፡ ፳፻፳፱፡ ፳፻፴፡ ፳፻፴፩፡ ፳፻፴፪፡ ፳፻፴፫፡ ፳፻፴፬፡ ፳፻፴፭፡ ፳፻፴፮፡ ፳፻፴፯፡ ፳፻፴፰፡ ፳፻፴፱፡ ፳፻፴፻፡ ፳፻፴፻፲፡ ፳፻፴፻፲፩፡ ፳፻፴፻፲፪፡ ፳፻፴፻፲፫፡ ፳፻፴፻፲፬፡ ፳፻፴፻፲፭፡ ፳፻፴፻፲፮፡ ፳፻፴፻፲፯፡ ፳፻፴፻፲፰፡ ፳፻፴፻፲፱፡ ፳፻፴፻፳፡ ፳፻፴፻፳፩፡ ፳፻፴፻፳፪፡ ፳፻፴፻፳፫፡ ፳፻፴፻፳፬፡ ፳፻፴፻፳፭፡ ፳፻፴፻፳፮፡ ፳፻፴፻፳፯፡ ፳፻፴፻፳፰፡ ፳፻፴፻፳፱፡ ፳፻፴፻፴፡ ፳፻፴፻፴፩፡ ፳፻፴፻፴፪፡ ፳፻፴፻፴፫፡ ፳፻፴፻፴፬፡ ፳፻፴፻፴፭፡ ፳፻፴፻፴፮፡ ፳፻፴፻፴፯፡ ፳፻፴፻፴፰፡ ፳፻፴፻፴፱፡ ፳፻፴፻፵፡ ፳፻፴፻፵፩፡ ፳፻፴፻፵፪፡ ፳፻፴፻፵፫፡ ፳፻፴፻፵፬፡ ፳፻፴፻፵፭፡ ፳፻፴፻፵፮፡ ፳፻፴፻፵፯፡ ፳፻፴፻፵፰፡ ፳፻፴፻፵፱፡ ፳፻፴፻፶፡ ፳፻፴፻፶፩፡ ፳፻፴፻፶፪፡ ፳፻፴፻፶፫፡ ፳፻፴፻፶፬፡ ፳፻፴፻፶፭፡ ፳፻፴፻፶፮፡ ፳፻፴፻፶፯፡ ፳፻፴፻፶፰፡ ፳፻፴፻፶፱፡ ፳፻፴፻፷፡ ፳፻፴፻፷፩፡ ፳፻፴፻፷፪፡ ፳፻፴፻፷፫፡ ፳፻፴፻፷፬፡ ፳፻፴፻፷፭፡ ፳፻፴፻፷፮፡ ፳፻፴፻፷፯፡ ፳፻፴፻፷፰፡ ፳፻፴፻፷፱፡ ፳፻፴፻፸፡ ፳፻፴፻፸፩፡ ፳፻፴፻፸፪፡ ፳፻፴፻፸፫፡ ፳፻፴፻፸፬፡ ፳፻፴፻፸፭፡ ፳፻፴፻፸፮፡ ፳፻፴፻፸፯፡ ፳፻፴፻፸፰፡ ፳፻፴፻፸፱፡ ፳፻፴፻፿፡ ፳፻፴፻፿፩፡ ፳፻፴፻፿፪፡ ፳፻፴፻፿፫፡ ፳፻፴፻፿፬፡ ፳፻፴፻፿፭፡ ፳፻፴፻፿፮፡ ፳፻፴፻፿፯፡ ፳፻፴፻፿፰፡ ፳፻፴፻፿፱፡ ፳፻፴፻፿፶፡ ፳፻፴፻፿፶፩፡ ፳፻፴፻፿፶፪፡ ፳፻፴፻፿፶፫፡ ፳፻፴፻፿፶፬፡ ፳፻፴፻፿፶፭፡ ፳፻፴፻፿፶፮፡ ፳፻፴፻፿፶፯፡ ፳፻፴፻፿፶፰፡ ፳፻፴፻፿፶፱፡ ፳፻፴፻፿፷፡ ፳፻፴፻፿፷፩፡ ፳፻፴፻፿፷፪፡ ፳፻፴፻፿፷፫፡ ፳፻፴፻፿፷፬፡ ፳፻፴፻፿፷፭፡ ፳፻፴፻፿፷፮፡ ፳፻፴፻፿፷፯፡ ፳፻፴፻፿፷፰፡ ፳፻፴፻፿፷፱፡ ፳፻፴፻፿፸፡ ፳፻፴፻፿፸፩፡ ፳፻፴፻፿፸፪፡ ፳፻፴፻፿፸፫፡ ፳፻፴፻፿፸፬፡ ፳፻፴፻፿፸፭፡ ፳፻፴፻፿፸፮፡ ፳፻፴፻፿፸፯፡ ፳፻፴፻፿፸፰፡ ፳፻፴፻፿፸፱፡ ፳፻፴፻፿፿፡ ፳፻፴፻፿፿፩፡ ፳፻፴፻፿፿፪፡ ፳፻፴፻፿፿፫፡ ፳፻፴፻፿፿፬፡ ፳፻፴፻፿፿፭፡ ፳፻፴፻፿፿፮፡ ፳፻፴፻፿፿፯፡ ፳፻፴፻፿፿፰፡ ፳፻፴፻፿፿፱፡ ፳፻፴፻፿፻፡ ፳፻፴፻፿፻፩፡ ፳፻፴፻፿፻፪፡ ፳፻፴፻፿፻፫፡ ፳፻፴፻፿፻፬፡ ፳፻፴፻፿፻፭፡ ፳፻፴፻፿፻፮፡ ፳፻፴፻፿፻፯፡ ፳፻፴፻፿፻፰፡ ፳፻፴፻፿፻፱፡ ፳፻፴፻፿፻፶፡ ፳፻፴፻፿፻፶፩፡ ፳፻፴፻፿፻፶፪፡ ፳፻፴፻፿፻፶፫፡ ፳፻፴፻፿፻፶፬፡ ፳፻፴፻፿፻፶፭፡ ፳፻፴፻፿፻፶፮፡ ፳፻፴፻፿፻፶፯፡ ፳፻፴፻፿፻፶፰፡ ፳፻፴፻፿፻፶፱፡ ፳፻፴፻፿፻፷፡ ፳፻፴፻፿፻፷፩፡ ፳፻፴፻፿፻፷፪፡ ፳፻፴፻፿፻፷፫፡ ፳፻፴፻፿፻፷፬፡ ፳፻፴፻፿፻፷፭፡ ፳፻፴፻፿፻፷፮፡ ፳፻፴፻፿፻፷፯፡ ፳፻፴፻፿፻፷፰፡ ፳፻፴፻፿፻፷፱፡ ፳፻፴፻፿፻፸፡ ፳፻፴፻፿፻፸፩፡ ፳፻፴፻፿፻፸፪፡ ፳፻፴፻፿፻፸፫፡ ፳፻፴፻፿፻፸፬፡ ፳፻፴፻፿፻፸፭፡ ፳፻፴፻፿፻፸፮፡ ፳፻፴፻፿፻፸፯፡ ፳፻፴፻፿፻፸፰፡ ፳፻፴፻፿፻፸፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፡ ፳፻፴፻፿፻፿፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፶፡ ፳፻፴፻፿፻፿፶፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፶፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፶፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፶፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፶፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፶፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፶፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፶፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፶፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፷፡ ፳፻፴፻፿፻፿፷፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፷፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፷፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፷፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፷፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፷፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፷፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፷፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፷፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፸፡ ፳፻፴፻፿፻፿፸፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፸፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፸፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፸፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፸፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፸፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፸፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፸፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፸፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፶፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፶፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፶፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፶፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፶፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፶፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፶፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፶፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፶፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፶፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፷፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፷፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፷፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፷፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፷፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፷፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፷፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፷፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፷፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፷፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፸፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፸፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፸፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፸፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፸፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፸፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፸፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፸፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፸፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፸፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፶፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፶፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፶፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፶፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፶፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፶፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፶፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፶፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፶፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፶፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፷፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፷፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፷፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፷፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፷፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፷፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፷፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፷፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፷፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፷፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፸፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፸፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፸፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፸፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፸፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፸፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፸፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፸፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፸፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፸፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፶፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፶፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፶፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፶፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፶፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፶፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፶፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፶፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፶፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፶፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፷፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፷፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፷፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፷፫፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፷፬፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፷፭፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፷፮፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፷፯፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፷፰፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፷፱፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፸፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፸፩፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿፿፸፪፡ ፳፻፴፻፿፻፿፿፿

ሆንባቸው ይጠላሉ። እግዚአብሔርም አይሁዶችን መቅጣቱን ያዘቃል። አይሁዶችም በጥላቻ ቅጣቱን ሊጨምሩባቸው አይገባም።

ዪ. በምዕራፍ ፳፩፣ ፲፮ — ፳፭፣ ፵፮ የተወሰነው ነገር ከሰሞንቱ በየትኛው ቀን ነው የተፈጸመው? (ዮሐ. ፲፪፣ ፩ — ፲፪ እና ማቴ. ፳፩፣ ፲፮፣ ፲፮ ተመልከት።)

መልስ፡— የመጽሐፍ ቅዱስ አስተማሪዎች ኢየሱስ በአሁያ ሆኖ ወደ ኢየሩሳሌም የገባው ቅዳሜ ዕለት እንደሆነ ተስማምተዋል። ማቴ. ፳፩፣ ፩ — ፲፩ ይኸውም የአይሁድ ሰንበት ነው። በቢያን ዕለት ምሽትም በቢታንያ አደረ። ፳፩፣ ፲፮። በማግሥቱ ጠዋት ወደ ኢየሩሳሌም ከተማ ተመለሰ። ያም ቀን አሁድ ነው። ማቴ. ፳፩፣ ፲፮። እንግዲህ ከማቴ. ፳፩፣ ፲፮ — ፳፭፣ ፵፮ ያለውን ትምህርት የሰጠው በዚያኑ ዕለት አሁድ ነው። የ፪፻፮ ጥያቄ መልስ ተመልከት።

፭. ከምዕራፍ ፳፮ እስከ ምዕራፍ ፳፰፣ ፲፭ የተገለጸው ሁኔታ በምን ቀን እንደተፈጸመ ማስረጃት ትችላላህ? ምዕራፍ ፳፮፣ ፩ — ፭፣ ፲፮ — ፳፣ ፳፯፣ ፩፣ ፵፭፣ ፳፱ — ፳፱፣ ፳፰፣ ፩ ተመልከት።

መልስ፡— ማቴ. ፳፮፣ ፪ ኢየሱስ ከሁለት ቀን በኋላ ፋሲካ ይሆናል ያለው አሁድ ቀን ነው። ስለዚህ ፋሲካ የሚውለው እርብ ዕለት ማለት ነው። ኢየሱስም የተሰቀለው እርብ ዕለት ነው። ፋሲካም ለአይሁዶች ሕጋቸው የተሰጠው በመስቀል ላይ መስዋዕት ሆኖ ለተሰጣቸው ለኢየሱስ ምሳሌ እንዲሆናቸው ነው።

ብዙ ሰዎች ግን ኢየሱስ የተሰቀለው ዓርብ ቀን እንደሆነ ይመስላቸዋል። ለዚህ እምነት ምክንያት የሆናቸው ማርቆስ በምዕራፍ ፲፭፣ ፵፪ ላይ ኢየሱስ የተሰቀለው በሰንበት ዋዜማ ነው በማለቱ ነው። እነርሱም ይህ ሰንበት ከሳምንት ቀናት ውስጥ የሆነ ቅዳሜ ይመስላቸዋል። ነገር ግን ይህ ቀን የፋሲካ ሰንበት ወደ ሐሙስ የሚታሰበው ዓርብ አሥራ ሁለት ሰዓት ነው። የፋሲካ የመጀመሪያው ቀን የተባለው ለእረፍት የተመደበው ሰባተኛው ቀን ነው። (ዮሐንስ ፲፱፣ ፲፱ ተመልከት።) ኢየሱስም የተሰቀለው ከፋሲካ ሰንበት በፊት ነው። ይኸውም ዓርብ ዕለት ነው።

በዮሐንስ ፲፱፣ ፩ እንደተወሰነው ኢየሱስ ከፋሲካ በፊት ለስድስት ቀን በቢታንያ ነበረ። ይኸውም ቀን ዓርብ ነበር። በማግስቱም በአሁያ ተቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም መጣ። ዮሐንስ ፲፱፣ ፲፱ ስለዚህ ያ ቀን በ፪፻፭ እና ፪፱ ጥያቄዎች ላይ እንደተባራረው ቅዳሜ መሆኑ ነው።

ማቴ. ፳፯፣ ፩ — ፭ አሁድ ዕለት ማታ ኢየሱስ «ከሁለት ቀን በኋላ ፋሲካ እንደሚሆን ታውቃላችሁ» አለ። ፋሲካም የሚጀምረው ከዓርብ ማታ አንስቶ ነው። ያም ደግሞ የመዘጋጀት ቀን ነበር። የፋሲካው ጠባቂም ልክ ክርስቶስ

በመስቀል ላይ መስዋዕት ሆኖ በቀረበበት ሰዓት ይታደር ነበር። ፋሲካ እራሱም የኢየሱስ ሞት ምሳሌ ነበር።

ማቴ. ፳፯፣ ፲፮ — ፳ «በቂጣው በዓል በመጀመሪያው ቀን» የተባለው እርብ ሲሆን እንደ አይሁዶች ዘመን አቆጣጠር ግን ማክሰኞ ማታ ከአሥራ ሁለት ሰዓት ይጀምራል። ኢየሱስ የፋሲካውን እራት የበላው ማክሰኞ ማታ ነው። ይህም ደግሞ የቀሩት የፋሲካውን ጥበት ሳይበሉ አንድ ቀን ቀደም ብሎ ነው። እንግዲህ ኢየሱስ አንድ ቀን ቀደም ብሎ የፋሲካን አራት ሲበላ በማግሥቱ እርሱ በሚሞትበት ዕለት የቀሩት የፋሲካውን እራት ይበላሉና ነው።

ቁጥር ፳፯፣ ፳፯ ይህም የሆነው በተመሳሳይ ምሽት ወደ ንጋት አቅራቢያ ነው። ኢየሱስም በዚያኑ ምሽት በጌተሰማኒ አትክልት ውስጥ ሳለ ተይዞ ተወስዶአል።

በምዕራፍ ፳፣ ፩ የተገለጠው እርብ ዕለት ጠዋት የተደረገ ነው። በቁጥር ፵፭ ላይ የተጠቀሰው ግን በእኩለ ቀን የሆነ ነው። በቁጥር ፶፮ ያለው ደግሞ እርብ ማታ የሆነው ነው። ከቁጥር ፳፪ — ፳፱ ያለው ደግሞ የሚያመለክተው እንደ አይሁዶች ዘመን አቆጣጠር በማግሥቱ ከእርብ ማታ ይጀምራል። ጠባቂዎችም በእርብና በሐሙስ ምሽት መካከል በኢየሱስ መቃብር አጠገብ ተቀምጠው ነው። ይህም ዕለት የፋሲካው ሰንበት መጀመሪያ ነው። ከዚያም ኢየሱስ ሦስት ቀንና ሌሊት በመቃብር ሆነ፤ ምዕራፍ ፳፰፣ ፩ «በሰንበትም መጨረሻ በመጀመሪያው ቀን» ይህ የአሁድ ቅዳሜ ከምሽቱ አሥራ ሁለት ሰዓት ጀምሮ ያለው ጊዜ ነው። ሌቶችም ማለዳ ገና ምሽት ሳለ ወደ መቃብሩ ሲሄዱ ኢየሱስ ከዚያ በፊት ቀደም ብሎ ከመቃብር ተነስቶ ነበር፤ ዮሐንስ ፳፣ ፩፤ ሉቃስ ፳፱፣ ፩፤ ማር. ፲፮፣ ፩። እርሱም በማቴዎስ ፲፪፣ ፵ ላይ እንደተናገረው ኢየሱስ ልክ በመቃብር ውስጥ ሦስት ቀንና ሦስት ሌሊት አደረ። ፳፮፣ ፳፩፤ ማር. ፲፣ ፵፱፤ ፲፱፣ ፭ — ፰፤ ፲፭፣ ፳፱፤ ሉቃስ ፳፱፣ ፳፩ — ፳፫፤ ዮሐ. ፳፣ ፲፱ — ፳፪። ኢየሱስ ከፋሲካ ሰንበት ቀደም ብሎ የዋዜማው ዕለት ተሰቅሎ ከሳምንቱ ሰንበት ቀደም ብሎ አሁድ ዕለት ከመቃብር ተነሣ፤ ዮሐ. ፳፣ ፩፤ ማር. ፲፮፣ ፪።

፪፻፮. የኢየሱስ ቅበት መቸ ነው የተሰጠው? ምሳሌውስ ምንድን ነው? (ዮሐ. ፲፪፣ ፩ — ፲፪) ዘጸአት ፲፪፣ ፫ — ፮፤ ዮሐንስ ፲፪፣ ፩።

መልስ፡— ከፋሲካ በፊት ስድስተኛው ቀን የዋለው ዓርብ ዕለት ነው። ዮሐ. ፲፪፣ ፲፪፤ በማግሥቱ ቅዳሜ ራሱን በንጉሥነት ለማቅረብ በአሁያ ሆኖ ወደ ኢየሩሳሌም ገብቶአል። ዓርብ ዕለት ማታም ለመቃብሩ ይሆነው ዘንድ የአልዓዛር አህት ማርያም ኢየሱስን ሽቱ ቀበችው። ዮሐ. ፲፪፣ ፫ — ፮፤ ማቴ. ፳፯፣ ፯ — ፲፪፤ ማር. ፲፱፣ ፫ — ፭።

አራትም የተበላው ከአሥራ ሁለት ሰዓት በኋላ በምሽት ጊዜ ነው። ይህም እንደ አይሁዶች አቆጣጠር ወደ ቅዳሜ ስለሚታሰብ ኒሳም የሚባለው የአይሁዶች ወር በገባ በአሥረኛው ቀን ይውላል። ስለዚህ ኢየሱስ ሽቼ በመቀበት የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር የፋሲካ በግ አድርጎ አራቱን ለይቶአል። የአይሁዶች ወር ኒሳን በዋለ በአሥራ አራተኛው ቀን ማለት እርብ ዕለት የፋሲካ ጠበት ሲታረድ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ተሰቀለ። የፋሲካው ጠበት ስለ ዓለም ኃጢአት የሞተው የክርስቶስ ምሳሌ ነው። በዘጸአት ፲፪፡፲ — ፮ ያለው መግለጫ ኢየሱስ ከአራት ቀን በኋላ ሊሞት ለመቃብሩ በተቀበ ጊዜ ተፈጸመ።

፮. ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቶቹ ጋር የተሳተፈው የፋሲካ አራት ነበርን? ከሆነስ ኢየሱስ የፋሲካው አራት ተሳታፊ ነውን?

መልስ፡— ይዘሉት የነበረው የፋሲካውን ጠበት ነበር። ምዕራፍ ፳፯፡፲፱። እነርሱም የበሉት ሌሎች ሳይበሉ አንድ ቀን ቀደም ብሎ ነው። ሌሎቹ እንደ ሕጉ መሠረት ኢየሱስ በሞተበት ምሽት ይበላሉ። ነገር ግን ኢየሱስ የራሱን ፋሲካ እንደበላ አናነብም።

፭. የፋሲካ አራት ከጌታ አራት ጋር ምን ተባብሮ አለው?

መልስ፡— የፋሲካው ጠበት ታርዶ የመበላቱ ጉዳይ ኢየሱስ ክርስቶስን በእምነት ለሚቀበሉት ሁሉ የኃጢአት ስርየት ይሆን ዘንድ ደሙን እንዳፈሰሰ ያስረዳል። አስራኤላውያንም ይህንን ተስፋ በእምነት ተቀብለው ለመዳን ተናዘው በእምነት ወደ እርሱ መቅረብ ይኖርባቸዋል። ጠባቂን አርደው መብላታቸው ለሥጋዊ አካላቸው ጥንካሬንና ኃይልን እንደሚሰጣቸው ሁሉ የክርስቶስን ም ሞት በእምነት መቀበላቸው ለመንፈሳዊ ኑሮአቸው ሕይወትንና ጥንካሬን ይሰጣቸዋል። የፋሲካውን ጠበት በሚበሉበት ጊዜ እስራኤላውያን የአዳኙ ሞት ወደፊት እንደሚሆን ይመለከታሉ።

እኛ ግን የጌታን አራት ስንቀበል በሞቱ ያደረገልንን በትዝታ እንመለከታለን። እኛም የጌታን አራት በምንቀበልበት ጊዜ አካላችን ሕይወትና ብርታትን ይቀበላል። በተመሳሳይ መንገድ የክርስቶስን ሞት በእምነት በምንቀበልበት ጊዜ ለመንገዳችንና ለሥራችን የሚሆን መንፈሳዊ ሕይወትና ብርታትን እንቀበላለን።

እስራኤላውያን በሞላ እርሾውን ሁሉ ከቤታቸው ማስወጣት ነበረባቸው። ይህም ዳግም ኃጢአትን ሁሉ የማስወጣትም ምሳሌነት ነው። እርሾ የኃጢአት ምሳሌ ነው። ትክክለኛውና እውነተኛው ኑዛዜ ባለበት በእምነት የሚገኝ እውነተኛ ደኅንነትም ይገኛል። የጌታን አራት በምንወስድበት ጊዜ ልባችንን ስንመረምር አንዳች ኃጢአት ካገኘንበት የመንፈስ ቅዱስን ኃይል ተቀብለን

እንድናገለግለው በደላችንን ሁሉ ማስወገድ አለብን። በፋሲካ ጊዜ እስራኤላውያን የክርስቶስ ሞት ይሆናል ብለው ወደፊት ይመለከቱ ነበር። እኛ ግን የጌታን አራት ስንወስድ ወደኋላ እንመለከታለን።

ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ በሞተ ጊዜ የብሉይ ኪዳን ስርዓተ አምልኮ ከፋሲካ ጋር ተፈጽሞአል። ለዚህ ነው እንግዲህ የአሕዛብ ቤተ ክርስቲያን ዛሬ ይህንን ስርዓት የማትከተለው።

፪፱. በምን ሁኔታ ነው «ይህ ሥጋዬ ነው» እና «ይህ ደሜ ነው» ብሉትና ጠጡት ያለው? ምዕራፍ ፳፯፡፳፯ — ፳፱።

መልስ፡— ኢየሱስ ክርስቶስ ገና ራሱ በሕይወት እያለ ስለ ሕብስቱና ስለ ጽዋው ሲናገር «ይህ ሥጋዬ ነው» «ይህ ደሜ ነው» ብሎአል። ስለዚህ እንግዲህ ያ ሕብስትና ጽዋ የእርሱ ሥጋና ደም አይደለም፤ ነገር ግን የሥጋውና የደሙ ምሳሌ ነው። የፋሲካው ጠበት ራሱ ክርስቶስ በሥጋ ወደ ምድር ከመምጣቱ በፊት ስለ ክርስቶስ ደም፣ ሞትና አካል የሚያመለክት ምሳሌ ነው። የጌታ አራትም ክርስቶስ በሥጋ ከመጣ በኋላ ያው ስለ ሞቱና ስለ ደሙ የሚያመለክት ምሳሌ ሆኗል።

ከሕብስቱ መብላትና ከወይኑ መጠጣት ለአካላችን ሕይወትንና ብርታትን ይሰጣቸዋል። ክርስቶስ ለኃጢአታችን እንደሞተ በእምነት መቀበላችንም ለነፍሳችን ሕይወትንና ጥንካሬን ይሰጣቸዋል። ሥጋ ጥንካሬን በመብላት ሲቀበል ነፍሱ ደግሞ ብርታትን የሚያገኘው በእምነት ነው። ይህም የሚያመለክተው የዘለዓለም ሕይወትን የምናገኘው በክርስቶስ ኢየሱስ ሞት በኩል እንደሆነ በእምነት የተቀበልን እንደሆነ ነው። ከደኅንነታችንም በኋላ በተከታታይ ለየዕለቱ ሕይወታችን ብርታትን ከእርሱ እንቀበላለን።

፪፳. ኢየሱስ በምዕራፍ ፳፯፡፳፱ ላይ ከምን ጋር ነው ያጠቃቀሰው?

መልስ፡— ማቴ. ፳፯፡፳፱ «በአባቴ መንግሥት» ማር. ፲፬፡፳፭ «በእግዚአብሔርም መንግሥት» ሉቃስ ፳፪፡፲፭ «የእግዚአብሔር መንግሥት እስክትመጣ ድረስ» ምናልባት ይህ ማለት እስራኤል የኢየሱስን እንደግል አዳኝዋና ንጉሥዋ አድርጋ ስትቀበለው ክርስቶስ በምድር በእስራኤልና በአሕዛብ ሁሉ ላይ ማለት ይሆናል። ከዚያም በኋላ ደቀ መዛሙርቶቹ ከእርሱ ጋር በመንግሥቱ ሲገዙ እንደገና ከእነርሱ ጋር ከዚያ ወይን ይጠጣል። ይህ ከሆነ በጠቅላላው ወደ ሁለት ሺህ ዓመት አልፎአል።

በማቴዎስ ላይ እንደተጠቀሰው ይህ የሺህ ዓመት ግዛቱ «መንግሥተ ሰማያት» ተብሎ ይጠራ ነበር። በዚያ ላይ ኢየሱስ «የአባቴ መንግሥትና» «የእግዚአብሔር መንግሥት» ሲል ይህ የሺህ ዓመት ግዛቱ የእርሱና የአባቱ መንግሥት ክፍል እንደሆነ ከአባቱም መንግሥቱን እንደሚወስድ ሊያመለክት ነው።

፪፳፩. ኢየሱስ «ይህ ጽዋ» ሲል ወደ ማን ያመለክታል ?

መልስ ፡— «ይህ ጽዋ ኢየሱስ ሲቀበል ያሰውን መከራ ያመለክታል ።» ማቴ. ፳፡፳፪ ፤ ማር. ፳፪ ፤ ዮሐንስ ፲፱ ፤ ፲፩ ተመልከት ። ይህም የአግዚአብሔር የቀጣውና የነዚህ ሥዕል ወይም ምሳሌ ነው ።

ኢየሱስ ይህ ጽዋ እንዲያልፈው ፈልጎ ነበር ። ይህ ጽዋ ስእርሱ ምን ኖሮዋል ? ኢየሱስም በገዛ ፈቃዱ ሊሞት መጥቶአል ። ዮሐ. ፲፡፲፯ ፤ ፲፰ ። እርሱም «ነፍሴን ደግሞ አንሣት ዘንድ አኖራለሁና» በለዚህ «እኔ በፈቃዱ አኖራለሁ እንጂ ከእኔ ማንም አይወስዳትም» ብሎአል ። እርሱም ሥጋዊውን ሞት አልፈውም ።

፩. ምናልባት የታተመው እርሱ ቅዱስ ስለሆነና የዓለምን ኃጢአት በመሸከሙ ለቃይ ስለሆነበት ይሆናል ። ፩ኛ ጴጥ. ፪ ፤ ፳፬ ፤ ፪ ቆሮ. ፭ ፤ ፳፩ ።

፪. ይህ የሰው ልጅ ከቶ ያልቀመሰውና ከአግዚአብሔር የለየውና የመከራ ሲቃ የተሞላውን ኃጢአት መሸከም ነበረበት ። ይህ ሰውን ከአግዚአብሔር የለየው ኃጢአት ሁለተኛው ሞት ይባላል ። ይህም ሞት የሕይወቱ ማብቂያና መደምደሚያ አይደለም የመጨረሻው ከኃጢአት ሞት መለያየት አንጂ ። በተለይ ኢየሱስ ይህ ሰውን ከአግዚአብሔር የለየውን ኃጢአት ሲሸከምና በሰውና በአግዚአብሔር መኃል ፈርሶ የነበረውን አንድነት መልሶ በሚያድስበት ጊዜ ጭንቀቱ ታላቅ ስለነበረ «አምላኬ አምላኬ ለምን ተውኸኝ?» ሲል ቃትቶ አል ። ይህም ስቃይ ከሥጋ ሞት የከበደና መራራ ነበር ።

፫. አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ መምህራን ሰይጣን ኢየሱስን በመስቀል እንዳይሞት ለማድረግ ያለውን ኃይል ሁሉ አቋርጦ ተዋግቶታል ብለው ያስተምራሉ ። ሰይጣን በዓለም ኃይል ሁሉ ክርስቶስን በመዋጋት በልቡ ሲቃ ቢገድለው ኖሮ ዓለም አለክ አሁን ድረስ እንደጠፋች ትቀር ነበር ። ኢየሱስ ክርስቶስ ለጠፋት ሰዎች ሁሉ አዳኝ ለመሆን አስከ መስቀል ድረስ ሄዶ መሞት ነበረበት ። ሰይጣን ግን ይህን ከማድረግ ሊያግደውና ሊያጠፋው ፈለገ ። የላቡም ጠብታ ደም የተቀላቀለው ነበር ። ሥጋ ለባሽ ሁሉ ከዚህ የላቀ መከራ መቀበል ስለማይቻለው ሰይጣን ኢየሱስን አስከዚህ በማስቃየት ዓላማውን ሊያሳካ ምንም አልቀረውም ነበር ። ስለዚህም ኢየሱስ በሰላም ወደ ስቅለት ለመሄድ ከዚህ ትግል አድነኝ ብሎ አባቱን ጠየቀ ። ኢየሱስም በዚህ የትግሉ ወቅት ይህ ጽዋ ከእኔ ይለፍ ብሎም ጠይቆአል ። ከጸሎቱ በኋላ ግን ሰላም ሆነለት ። በመጨረሻም ሰይጣን ድል ሆኖ ተባረረ ። እነዚህ ሁለት ነገሮች ያለቀላቸው አውነት ናቸው ።

ሀ. ኢየሱስ የመስቀልን ሞት ለመሞት ፈቃደኛ ነው ፤ ስለዚህም ወደዚህች ምድር መጥቶአል ።

ለ. ሰይጣንም ኢየሱስን ከመስቀል ሞት ለማስቀረት ባለው ኃይል ሁሉና በሲኦል ያሉትን የእርኩሳን መናፍብት ኃይል ሁሉ ይጠቀም ነበር ። ይህም ትግል ደግሞ የሰው ልጅ በሕይወት በኖረበትና በሚኖርበት ዘመን ሁሉ ሊጠቀምበት የማይችል ታላቅ ትግል ነው ። ኢየሱስ ግን በውጊያው ተጋድሎ ድል በማድረግ ዓለምን አድኖአል ። ድል በማድረጉም በዚያን ዕለት የሰይጣንን ራስ ቀጥቅጦአል ።

፪፳፪. «ከእኔ ጋር ልትዋጉ አልቻላችሁም» የሚለውና እንግዲህ «ተኙ አረፉም» የሚለው የሐሳቡ ተቃራኒ ቃል ምን ያመለክታል ? ማቴ. ፳፮ ፤ ፵፩ — ፵፭ ።

መልስ ፡— ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቶቹ አብረውት እንዲጸልዩና በትግሉ እንዲረዱት ፈለገ ። ኢየሱስ ውጊያውን ለብቻው ሆኖ እንዲዋጋ ሰይጣን በደቀ መዛሙርቱ ላይ እንቅልፍ ጣለባቸው ። ኢየሱስ ውጊያውን ተዋግቶ ካሸነፈ በኋላ ወደ ደቀ መዛሙርቶቹ (መጥቶ አሁኑስ) «ተኙ አረፉም» አላቸው ። ሰይጣን ድል ሆኖአል ከእንግዲህ ወዲያ የጸሎት እርዳታ አያስፈልገውም ።

ይህም ደግሞ ለቀረነው አማኞች ሁሉ ምክርና ማስጠንቀቂያ ይሆነን ዘንድ ተጽፎአል ። በማንኛውም መንፈሳዊ ውጊያ ሌሎቹ በጸሎታቸው እንዳይረዱን ሰይጣን እንቅልፍ እንዲደብታቸው ያደርጋል ። ስለዚህ ነው እንግዲህ ኢየሱስ ዘወትር በጸሎት እንድንተጋ የመከረን ። ግዴታ በመሆን የቤተ ክርስቲያንን ሽማግሌዎችና መጋቢ ብቻ በጸሎት እንዲጠመዱ አታድርግ ፤ አንተም በትግሉ ውስጥ ተባብራቸው ፤ ድሉን አስክትናጸፍ ድረስ አብረሃቸው ጸልይ ። በሰይጣን ትግል የተያዙ ማናቸውም አማኞች የሌሎች አማኝ ወዳጆቻቸው ጸሎት ያስፈልጋቸዋል ። ሰይጣንም ሌሎች አስበው እንዳይጸልዩላቸው ይከላከላል ። ሰይጣን ሔዋንን ድል ያደረጋት ከአዳም ተለይታ ብቻዋን ሳለች ነው ። ሰይጣን አዳምንና ሔዋንን ድል ያደረጋቸው በመለያየት ነው ። ኢየሱስንም ድል ለማድረግ የሞከረው በተመሳሳይ መንገድ ነው ። አማኞች በጸሎት የሚያደርጉት ሕብረት ኃይል እንዲያገኙ ያደርጋቸዋል ።

፪፳፫. ከቁጥር ፶፬ እስከ ፶፮ ባለው ክፍል ላይ በብሉይ ኪዳን ዘመን የተነበዩ አንዳንድ ነገሮች ምን እንደሆኑ መግለጽ ትችላላህ ?

መልስ ፡— በማቴ. ፳፮ ፤ ፶፩ እንደተጠቀሰው ኢየሱስ በመጀመሪያ እንደ ወንበዴ ተይዞ ተወስዶና በኋላ ደግሞ እንደ ነፍስ ገዳይ ተሰቀለ ። ይህም በኢሳ. ፶፫ ፤ ፲፪ ላይ ተተንብቶአል ። በመዝሙር ፵ (፵፩) ፤ ፱ ላይ የተጠቀሰው ደግሞ ይሁዳ አስቆርቱ ክርስቶስን አላልፎ በሰጠ ጊዜ ተፈጸመ ። በዘካርያስ ፲፩ ፤ ፲፪ እና ፲፫ ላይ ያለው ደግሞ ይሁዳ ክርስቶስን በሠላላ ብር በሸጠው ጊዜ ተፈጽሞአል ፤ ማቴ. ፳፮ ፤ ፲፩ ፤ በዘካርያስ ፲፩ ፤ ፲፫ የተነገረው ደግሞ በማቴ. ፳፮ ፤ ፯ እና ፯ ተፈጽሞአል ።

የሚከተሉት ጥቅሶች ስለ ክርስቶስ ሞትና መከራ የተተነበዩ የትንቢት ቃልና ፋጻሜአቸውን የሚያስረዱ ናቸው።

ትንቢቶች።

ፋጻሜአቸው።

ዘፍ. ፫፡፲፭ የሴቲቱ ዘር
ዘፍ. ፲፭፡፲፭ የአብርሃም የተስፋው ዘር
ዘፍ. ፲፯፡፲፱ የይስሐቅ የተስፋው ዘር
ዘሁልቁ ፳፬፡፲፯ የያዕቆብ የተስፋው ዘር
ዘፍ. ፵፱፡፲ ከያሁዳ የዘር ግንድ ይመጣል
ኢሳ. ፱፡፯ የዳዊት ዙፋን ወራሽነት
ሚክያስ ፭፡፪ የውልደቱ ስፍራ
ዳንኤል ፱፡፳፭ የሚወለድበት ጊዜ
ኢሳ. ፯፡፲፱ ከድንግል እንደሚወለድ
ኤር. ፴፩፡፲፭ የሕፃናቶች መገደል
ሆሌል ፲፩፡፩ ወደ ግብጽ ሽሸት
ኢሳ. ፱፡፩፡፪ ዘንጊላ የሰጠው የወንጌል አገልግሎት
ዘዳግም ፲፰፡፲፭ እንደ ነብይ
መዝ. (፫)፡፱ እንደ መልክ ጸዴቅ ከዘን
ኢሳ. ፶፫፡፫ አይሁዶች እንደማይቀበሉት
ኢሳ. ፲፩፡፪ እንዳንድ ባሕሪዎቹ
ዘካርያስ ፱፡፱ በድል መግባቱ
መዝ. (፵፩)፡፱ በወዳጁ አልፎ መሰጠት
ዘካ. ፲፩፡፲፪ በሰላሳ ብር መሸጡ
ዘካ. ፲፩፡፲፫ የሸክላው መሬት ገንዘብ መመለስ
መዝ. (፻፱)፡፯፡፭ በይሁዳ በታ ሌላ መተካቱ
መዝ. (፳፯)፡፲፪ ሐሰቶች ምስክሮች እንደከሰሱት
ኢሳ. ፶፫፡፯ በተከሰሰ ጊዜ ዝም ማለቱ
ኢሳ. ፶፡፯ እንደተተፋበትና እንደተመታ
መዝ. (፳፱)፡፱ ያለ ምክንያት ተጠላ
ኢሳ. ፶፫፡፱፡፭ ስለሌሎች መከራ ተቀበለ
ኢሳ. ፶፫፡፲፪ ከኃጢአተኞች ጋር ተሰቀለ
መዝ. (፳፪)፡፲፯ እጅና እግሩ ተወጋ
መዝ. (፳፪)፡፯ — ጽ አላገጠበትም ሰደቡትም
መዝ. (፳፱)፡፳፩ ሐዋትና ሆምጣጤ ሰጡት
መዝ. (፳፪)፡፭ እስቲ እግዚአብሔር ያድንህ እያሉ
አላገጠበት
መዝ. (፻፱)፡፱ ለጠላቶቹ ጸለየላቸው

ገላ. ፱፡፱
የሐዋ. ሥራ. ፫፡፳፭
ማቴ. ፩፡፪
ሉቃስ ፫፡፴፬
ሉቃስ ፫፡፴፫
ማቴ. ፩፡፩
ማቴ. ፱፡፩
ሉቃስ ፳፩፡፩፡፪
ማቴ. ፩፡፲፭
ማቴ. ፱፡፲፯
ማቴ. ፱፡፲፱
ማቴ. ፱፡፲፱ — ፲፯
ዮሐ. ፯፡፲፱
ዕብ. ፯፡፭
ዮሐ. ፩፡፲፩
ሉቃስ ፪፡፳፪
ዮሐ. ፲፪፡፲፫፡፲፱
ማር. ፲፱፡፲
ማቴ. ፳፯፡፲
ማቴ. ፳፯፡፯፡፯
የሐዋ. ሥራ. ፩፡፲፰ — ፳
ማቴ. ፳፯፡፳፡፳፩
ማቴ. ፳፯፡፳፪፡፳፫
ማር. ፲፱፡፳፭
ዮሐ. ፲፭፡፳፫ — ፳፭
ማቴ. ፳፡፲፯፡፲፯
ማቴ. ፳፯፡፴፰
ዮሐ. ፳፡፳፯
ማቴ. ፳፯፡፴፱፡፵
ዮሐ. ፲፱፡፳፱
ማቴ. ፳፯፡፵፫
ሉቃስ ፳፫፡፴፬

ዘካ. ፲፪፡፲ ንጉ መወጋት ነበረበት
መዝ. (፳፪)፡፲፭ ዘልብሱ እጣ ተጣጣሉ
መዝ. (፴፱)፡፭ ከእርሱ አጥንት አይሰበርም
ኢሳ. ፶፫፡፱ ከህብታሞች ጋር ተቀበረ
መዝ. (፲፯)፡፲ ትንሣኤው
መዝ. (፳፰)፡፲፭ እርገቱ

ዮሐ. ፲፱፡፴፱
ማር. ፲፭፡፳፬
ዮሐ. ፲፱፡፴፫
ማቴ. ፳፯፡፶፯ — ፭
ማቴ. ፳፯፡፱
ሉቃስ ፳፬፡፶፡፶፩

፻፳፬. ኢየሱስ በአይሁድ የሃይማኖት መሪዎች ሊፈረድበት የቻለው በምን መሠረትና ማረጋገጫ ነው? ቁጥር ፶፯ — ፳፰።

መልስ፡— የአይሁድ የሃይማኖት መሪዎች ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ አያምኑም። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ በአይሁዶች የካህን የበላይ አለቃ ፊት ቆሞ በተናገረ ጊዜ የሞት ፍርድ ፈረደበት። ከእርሱ በቀር ማንም እኔ የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ የሚል ሰው የእግዚአብሔርን ክብር ስለሚያቃልል ሞት ይገባዋል። ቁጥር ፳፫ — ፳፮። ኢየሱስ የተናገረው እውነት ነበር፤ ነገር ግን ፈራጅ ስለማያምን የሞት ፍርድ ፈረደበት።

ቁጥር ፶፱ — ፳፩። ኢየሱስ ቤተ መቅደሱን አፍርሼ በሦስተኛው ቀን መልሼ እንደነበረ አድርጌ እሠራዋለሁ ብሎአል ብለው የሐሰት ምስክሮች መስክሩበት። ኢየሱስ ግን ያለው ስለ አካሉ መናገሩ እንጂ ስለ ሕንፃው ቤተ መቅደስ አልነበረም፤ ዮሐ. ፪፡፲፱ — ፳፪። የእግዚአብሔር ልጅ እንደመሆኑ መጠን የአይሁዶችን የሕንፃ ቤተ መቅደስ ቢሆንም እንኳ አፍርሶ መሥራት ይችላል። (ዮሐ. ፲፩፡፵፱)

፻፳፭. ደቀ መዛሙርቶቹ በቁጥር ፶፮ እንደተገለጠው ጥለውት የሸሹትና ጴጥሮስ ደግሞ የካደው ለምን ይመስላሃል? (ቁጥር ፶፰፡፳፱ — ፳፭)።

መልስ፡— ኢየሱስ በሉቃስ ፳፪፡፶፫ ላይ «ይህ ግን ጊዜአችሁና የጨለማው ሥልጣን ነው» አላቸው። እግዚአብሔር ኢየሱስን በጠላት እጅ አሳልፎ ሰጠው። በዮሐንስ ፲፪፡፳፯ ላይም ኢየሱስ «ነገር ግን ስለዚህ ወደዚህች ሰዓት መጣሁ» አለ። ኢየሱስ የመጣው ለመስቀልና ለመሞት ከሆነ ዘንዳ መንፈስ ቅዱስ ደቀ መዛሙርቶቹ ጠላትን የመቋቋም ማበረታቻ አልሰጣቸውም ነበር። ደቀ መዛሙርቶቹም የመንፈስ ቅዱስን ኃይል በሙላት ለመቀበል ሕይወታቸውን ጨርሰው ያስረክቡና በመንፈሳዊም ሕይወታቸው የበሰሉ አልነበሩም። የእግዚአብሔር ልጆች ጠላትን ማሸነፍ የሚችሉት በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ብቻ ነው። ሥጋ ሰይጣን የሚያመጣበትን ጥቃት ለመከላከል ኃይል የለውም፤ ዮሐ. ፲፯፡፴፩፡፴፪። ዘመዝ. (፳፱)፡፭ ላይ እንደተተነበየው የገዛ ጓደኞቹና የአናቶቹ ልጆች እንኳ አልተቀበሉትም። ጴጥሮስም ኢየሱስ

ክርስቶስን ሦስት ጊዜ ካደው። ይህ አስፈላጊ አልነበረም፤ ምክንያቱም ማንም ቢሆን ሊወድቅ አስፈላጊው አይደለም። ለውድቀት የሚያደርሱት እርምጃዎች ግን የሚከተሉት ናቸው።

- ፩. ታላቅ ሆኖ የመቆጠር ክርክር በደቀ መዛሙርት መኃል ሉቃ. ሸ፪፣ ሸ፫
- ፪. በሥጋ መመከት ሉቃ. ሸ፪፣ ፴፫
- ፫. በመጸለይ ፋንታ መተኛት ወይም ማንቀሳፋት ሉቃ. ሸ፪፣ ፵፮
- ፬. ራስን በመስጠት ፋንታ ማመንታት ሉቃ. ሸ፪፣ ፶፤ ዮሐ. ፲፰፣ ፲
- ፭. ክርስቶስን በሩቁ ስለመከተል ሉቃ. ሸ፪፣ ፶፱
- ፮. እግዚአብሔርን ከማይወድ ጋር መቀመጥ ሉቃ. ሸ፪፣ ፶፭
- ፯. በእነርሱ እሳት ራስን ማሞቅ ማር. ፲፬፣ ፶፱
- ፰. ጌታን በግልጽ ስለመከድ ማቴ. ሸ፭፣ ፭
- ፱. ዘመቃላ መከድ ማቴ. ሸ፭፣ ፳፪
- ፲. ራስን አለመቆጣጠር ማቴ. ሸ፭፣ ፳፱

፪፳፮. ሀ. የሃይማኖት መሪዎች ኢየሱስን የሞት ፍርድ ክፈረዱበት በኋላ ይህ ፍርድ እንዲጻፍና ክርስቶስ እንዲሞትላቸው ምን ተጨማሪ ነገር ማድረግ ያስፈልግ ነበር? ለ. ይህንን እንዴት አድርገው ያጠናቅቃሉ? ዮሐ. ፲፣ ፴፩፣ ፴፪

መልስ፡- ሀ. አይሁዶች ኢየሱስ ዘሞት እንዲቀጣ ክፈረዱበት በኋላ ሮማውያንም የሞት ፍርድ እንዲፈርዱበት ፈለጉ። በዚያን ጊዜ አይሁዶች በሮማውያን ይገዙ ስለነበር ሌላውን ሰው የመግደል ሥልጣን አልነበራቸውም። ይህ ሊደረግ የሚገባው በሮማውያን ነበር፤ ዮሐ. ፲፰፣ ፴፩። ይህ ዘይቤን ኖሮ አይሁዶች ኢየሱስን በድንጋይ ወግረው በገደሉት ነበር። በትንቢት ቃልም ክርስቶስ እንደሚሰቀል ተነግርዋል፤ ይህም ሮማውያን ነፍሰገዳይን የሚቀጡበት መንገድ ነው።

ለ. ኢየሱስ በኢሳይያስ የፍርድ ችሎት ፊት በቀረበ ጊዜ ኢሳይያስ ምንም ጥፋት አላገኘበትም። ስለዚህም በአይሁድ ላይ ወደሚገዛው የሮም ንጉሥ ወደ ሄሮድስ ላከው። ንጉሡም በኢየሱስ ላይ ምንም ጥፋት ስላላገኘበት መልሶ ወደ ኢሳይያስ ላከው። ኢሳይያስም ኢየሱስን ሊያድነው ፈልጎ፣ አንድ ነፍሰ ገዳይ እምጥቼ ክርስቶስን ልፋታላችሁ ወይስ ነፍሰ ገዳዩን ቢላቸው ያለ ጥርጥር ምንም ጥፋት የሌለበትን ክርስቶስን ፍታልን ይሉኛል ብሎ ስላሰበ ጥያቄውን አቀረበላቸው። ማቴ. ሸ፭፣ ፲፭-፳፭። ሰዎቹ ግን ነፍሰ ገዳዩ በርባን እንዳይሞት መረጡ። አሁንም ቢሆን ኢሳይያስ ኢየሱስን ነፃ አውጥቶ ሊሰደው ፈለገ። በዚህን ጊዜ ከሀናቶቹ ኢየሱስ ራሱን በእኛ ላይ ንጉሥ አደርገ እንጂ የእኛ ንጉሥ ቂሳር ነው ብለው መለሱለት። ስለዚህ ኢየሱስ እኔ ንጉሥ ነኝ ካለ የቂሳር ጠላት ነው። አንተም በዚህ በቂሳር ተቀናቃኝ ላይ በትፈርድ ዳግም የቂሳር ወዳጅ አይደለህም አሉት። አገረገዢው ኢሳይያስም ንጉሡ ቂሳር ይከፋል ብሎ ስለፈራ ኢየሱስን እንዲሰቀሉት አላልፎ ሰጣቸው። ዮሐ. ፲፱፣ ፲፪።

ኢሳይያስም ሰዎችን ፈርቶ ክርስቶስን ሳይቀበል ቀረ። ሉቃስ ሸ፫፣ ፲፪ ኢሳይያስ ሄሮድስ ጥላኞች ነበሩ። ነገር ግን በክርስቶስ ምን ማድረግ እንደሚገባ ዘውይይት በወሰኑ ጊዜ ወዳጅነታቸውን አድሰው ክርስቶስን ለመቀበል ሳይፈቅዱ ቀሩ። ዛሬም ሰዎች በሌላው ጉዳት እርስ በርሳቸው ይወዳጃሉ። ብዙዎች ጠላት የነበሩ ሰዎችም ክርስቶስን ላለመቀበል ተመሳሳይ ውሳኔ ስለሚኖራቸውና በዚህ ነገር ስለሚሰማሙ ክርስቶስን ክደው እነርሱ ወዳጅነታቸውን ያድሳሉ። በእግዚአብሔር ሰዎች ላይ በሚፈርድ ጊዜም በአንድ አላብ ተስማምተው በእግዚአብሔር ሰዎች ላይ ይፈርዳሉ። የሰይጣን ቤተሰቦች የሆኑት ምናልባት እርስ በርሳቸው ይጣሉና በእግዚአብሔር ላይ በሕብረት ያድማሉ።

፩. ኢየሱስም ከጌቲስማኒ ለፍርድ ወደ ሊቀክሁኑ ወደ ቀያፋ ተወሰደ። ማቴ. ሸ፭፣ ፶፮-፳፰

፪. ከቀያፋ ዘንድ ወደ ሮማዊው ገዢ ወደ ኢሳይያስ ፍርድ ቤት ተወሰደ። ሉቃስ ሸ፫፣ ፩

፫. ከኢሳይያስ እስከ ንጉሥ ሄሮድስ ቤት መንግሥት ድረስ ሉቃስ ሸ፫፣ ፯-፲፩

፬. ከሄሮድስ ቤት መንግሥት እንደገና ወደ ኢሳይያስ ተላከ። ሉቃስ ሸ፫፣ ፲፩፣ ማቴ. ሸ፭፣ ፲፩-፳፮

፭. ከኢሳይያስ ዘንድ እስከ ጎልጎታ (ቀረንዮ) ሉቃስ ሸ፫፣ ፴፫፣ ማቴ. ሸ፭፣ ፳፮-፴፫። ይህ ሁሉ የተደረገው በአንድ ሌሊት ነው።

፪፳፯. ማቴ. ሸ፭፣ ፫-፲። ይሁዳ በተናዘዘ ጊዜ ለምን ሳይድን ቀረ?

መልስ፡- ይሁዳ ኢየሱስን የሸጠው ገንዘብን ስለፈለገ ነው። እርሱም በኢየሱስ ምንም ጥፋት ስላላገኘበት አይፈርዱበትም ብሎ አስቦ ነበር። ነገር ግን በኢየሱስ ላይ የሞት ፍርድ ሲፈርዱበት በየጊዜ ተናዘ የወሰደውን ገንዘብ መለሰላቸው። እርሱም በተቻለው መጠን የኢየሱስን ሕይወት ለማዳን ፈልጎ አል። ኑዛዜውም ዘለቡ ስለነበረው ኃጢአት አልነበረም። ወደ ደገንነት ሰውን የሚመራው እውነተኛው ኑዛዜ በደረጉት ኃጢአት መጸጸት ነው እንጂ ከፍርዱ ለማምለጥ ብቻ የሚደረግ ኑዛዜ አይደለም። ስለዚህ ኑዛዜአችን ለመዳን የሚያስገባን መሆን አለበት እንጂ ኃጢአትን ከሚያስከትልብን ፍርድ ለማምለጥ ብቻ የምናደርገው መናዘዝ መሆን የለበትም። ይሁዳም ምናልባት አሁንም ቢሆን ኃጢአትን ማድረግ በመውደዱ ሳይድን ቀርቶ ይሆናል። እውነትን እያወቀ ስላልተቀበለ ወደ እውነተኛ ኑዛዜ መምጣት አልቻለም። ፅብ. ፲ ሸ፭፣ ሸ፭። መንፈስ ቅዱስም ተለይቶት ስለነበር ወደ እውነተኛ ኑዛዜ አልመራውም።

፪፳፭. የኢየሱስን ሞት እንዴት ያብራራል? ራእይ ፲፮፡፫ እና ፮ (ማቴ. ፳፫፡፱፩) እና ራእይ ፲፰፡፳፱ ተመልከት።

መልስ፡— በራእይ ፲፮ ላይ የተገለጸው አመንዝራ በሐሰተኛ ሃይማኖት ተመሰላለች። ሙሽራው ደግሞ በእውነተኛ ሃይማኖት ይመሰላል። በኃጢአታቸው ተናዘው ክርስቶስን እንደ ግል አዳኛቸው የተቀበሉ ሁሉና ደሙም ስለ ኃጢአታቸው እንደፈሰሰ የሚያምኑ ሁሉ የክርስቶስ ሙሽራዎች ናቸው። በክርስቶስ ደም በኩል የሚገኘውን ደኅንነት በእምነት የማይቀበሉ ሁሉ ደግሞ እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አገላለጽ አመንዝራዎች ናቸው። አመንዝራይቱ ሙሽራውን ታሰቃየዋለች። እግዚአብሔርም የሙሽራዎቹን ማለት የቅዱሳንን ሁሉ ደም ከአቤል ደም አንስቶ እስከ መጨረሻው ሰማዕት ድረስ የፈሰሰውን ደም ከአመንዝራዎቹ እጅ ይፈልጋል። ቃየንም ቢሆን የደምን መስዋዕት አላቀርብም ብሎ ደም የፈሰሰለትን አቤልን አረደው። ኢየሱስም የተገደለው በክርስቶስ ደም በእምነት የሚገኘውን ደኅንነት አልቀበልም ብሎ በሃይማኖት መሪዎች ነበር። እነርሱም ከክርስቶስ ይልቅ በሃይማኖት ሥራቸው ስለታመኑ ተፈረደባቸው። ማቴ. ፳፫፡፱፩ እና ራእይ ፲፮፡፮ ተመልከት።

፪፳፮. ክርስቶስ በመጨረሻ ለሞት አልፎ የተሰጠው በምን መሠረትና ማረጋገጫ ነው?

መልስ፡— በአይሁዶች ፍርድ ቤት በክርስቶስ አንዳች በደል ሊያገኙበት አልቻሉም። ማቴ. ፳፮፡፱፱—፳፩። ነገር ግን ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ ባለ ጊዜ በዚህ መሠረት ፈረዱበት። ቁጥር ፳፫፡፳፱። ማረጋገጫውም የኢየሱስ እውነተኛ ምስክርነት ነው። (ጳጳ፡፳፮)

በሮማውያን የፍርድ ወንበር በዲላሞስ ፊት በቆመ ጊዜ ሐሰተኛዎቹ ምስክሮች የክርስቶስን በደል ሊያረጋግጡበት አልቻሉም። ነገር ግን ኢየሱስ ንጉሥ እንደሆነ በተናገረ ጊዜ ኢየሱስን በሕይወት ከተወ ቄሳርን ስለፈራ እንዲሰቀል አሳልፎ ሰጣቸው። በሮማውያን የፍርድ ወንበር ፊት ቆሞ ሳለ ለፍርድ ያበቃው መሠረታዊ ነገር እርሱ ራሱ ንጉሥ መሆኑን በሰጠው ምስክርነት ማረጋገጫ ስለተረዱ ነው። ማቴ. ፳፮፡፲፩፤ ዮሐ. ፲፰፡፱፫—፱፮፤ ፲፱፡፲፪፤ ፲፫፡፱፫፤ ማቴ. ፳፮፡፳፫፤ ፳፱፤ ሉቃስ ፳፫፡፲፱፤ ፲፭፡፲፭፤ ዮሐ. ፲፰፡፱፮፤ ማቴ. ፳፮፡፳፱፤ ፳፭።

ኢየሱስ ወደዚህ ዓለም መምጣቱ በመስቀል ላይ ለመሞት ስለሆነ ይኸንኑ የሞት ፍርድ እንዲበይኑበት ሲል የእግዚአብሔር ልጅና ንጉሥ መሆኑን መስከረ። ይህ ባይሆን ኖሮ ምንም ምስክርነት ሳይሰጥ ዝም ቢል ፍርድ ለመስጠት ምክንያት በሙም ነበር።

፪፳፯. በሁለቱም የፍርድ ወንበር ፊት ክርስቶስ አውቆ ከሰጠው ምስክርነት በቀር ለፍርድ የሚያበቃው ምክንያት እንዳላገኙበት የሚገልጽ ማረጋገጫ ስጥ።

መልስ፡— በአይሁዶች የፍርድ ሸንጎ ከመቅረቡ በፊት ቢሆን ክርስቶስ ምንም ወንጀል አልተገኘበትም። ማቴ. ፳፮፡፱፮—፳፩፤ ማር. ፲፱፡፱፭—፱፱፤ የተፈረደበት የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ በማለቱ ብቻ ነው። ማቴ. ፳፮፡፳፫—፳፮፤ ማር. ፲፱፡፳፩—፳፱።

ከሮማውያን የፍርድ ሸንጎ ከመቅረቡም በፊት ምንም የሚያስፈርድበት ወንጀል አልተገኘበትም። ማቴ. ፳፮፡፲፭፤ ፲፰፡፳፪—፳፭፤ ማር. ፲፭፡፲፤ ፲፫፡፲፭፤ ሉቃስ ፳፫፡፲፱፤ ፲፭፡፳፪፤ ዮሐ. ፲፰፡፱፮፤ ፲፱፡፲፪። የተፈረደበት እኔ ንጉሥ ነኝ በማለቱ ብቻ ነው። ማቴ. ፳፡፲፩፤ ማር. ፲፭፡፪፤ ሉቃስ ፳፫፡፫፤ ዮሐ. ፲፰፡፱፫—፱፮፤ ፲፱፡፲፪—፲፭።

በመዝ. (፳፱)፡፱ ላይ በተጠቀሰው ትንቢት እንዲያው ያለ ምክንያት በከንቱ ጥል ጠሉኝ ይላል። ዮሐ. ፲፭፡፳፭ «ነገር ግን በሕጋቸው በከንቱ ጠሉኝ ተብሎ የተጻፈው ቃል ይፈጸም ዘንድ ነው።» እነርሱ የሰይጣን ልጆች ከመሆናቸው በቀርና ክርስቶስ ደግሞ የእግዚአብሔር ልጅ ከመሆኑ በቀር የጠሉበት ምክንያት የላቸውም። ኢየሱስ በመስቀል ላይ እንዲሰቀል እግዚአብሔር ፈቀደለት፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር ስለ ዓለም ኃጢአት ሲፈርድበት ስለሚገባ ነው። በመስቀል ላይ የተነከሩት ሰዎች ያንን ያደረጉበት በጥላቻ ቢሆንም ለሰው ልጆች ቤዛ ሆኖ ፍርዳችንን ተቀብሎአል። የክርስቶስም በመስቀል ላይ መሞት የታዘዘው ዓለም ላይፈጠር አስቀድሞ ነበር። ራእይ ፲፫፡፳፤ የሐዋ. ሥራ. ፪፡፳፫።

፪፳፻. ኢየሱስ በሰዎች ሕግ መሠረት ተገዶ እስከ መስቀል ሞት የደረሰው በምን መሠረት ነው?

መልስ፡— ምንም ኃጢአት አልተገኘበትም። በሰው ሕግ ቢሆን ኖሮ ባልተሰቀለም ነበር። ገዢው ክርስቶስን ለሞት አሳልፎ የሰጠው በሰዎቹ መካከል ረብሻና ሁከት እንዳይፈጠር ብሎ ነው። ማቴ. ፳፮፡፳፱ ከዚህም በቀር ገዢው ከቄሳር ጋር የነበረው ወዳጅነት እንዳይፋለስ ብሎ ነው። ዮሐ. ፲፱፡፲፪። ዲላሞስ ኢየሱስ ጻድቅ እንደሆነ ያውቅ ነበር። ማቴ. ፳፮፡፳፱።

የአይሁድም ሕዝብ መሪዎችና ሹማዎች በክርስቶስ ላይ የፈረዱት ይጠሉት ስለነበረ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እነርሱ በሕዝብ መኃል እውነቱን ይገልጽ ስለነበረ አልወደዱትም።

፪፻፪. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ክርስቶስ የእስራኤል ንጉሥ እንደሆነ ከመከራው ጊዜና ከለቀሉቱ ምን ማረጋገጫ እናገኛለን?

- መልስ፡— ሩ. በእኩለ ቀን ዘምድር ላይ ጨለማ ሆነ፤ ማቴ. ፳፮፡፱፩፤
ዩ. የዜታ መቀደሱ መጋረጃ መቀደዱ፤ ማቴ. ፳፮፡፱፪፤
፫. የምድሩ መንቀጥቀጥና መናወጥ፤ ማቴ. ፳፮፡፱፫፤
፬. የቀዱሳን መቃብር ተከፍቶ ሕያው ሆነው ከመቃብር መውጣታቸውና የክርስቶስም በሦስተኛው ቀን ከመቃብር መነሳት ነው። ማቴ. ፳፮፡፱፬፤ ፱፪፡፱፫።

እነዚህ ሁሉ የተደረጉት ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ለዓለም ለማረጋገጥ ከእግዚአብሔር የተሰጡ ናቸው። በዚያን ጊዜም የነበሩት በእነዚህ ምልክቶች አማካይነት የእግዚአብሔር ልጅነቱ ገብቶአቸዋል። ማቴ. ፳፮፡፱፬—፱፩።

ሌሎች በመስቀሉ አጠገብ የተደረጉ ነገሮች።

ሩ. ጎልጎታ መድረሱ፤ ማቴ. ፳፮፡፱፫፤ ሉቃስ ፳፫፡፱፫፤ ማርቆስ ፳፪፡፫፤ ዮሐ. ፲፱፡፲፮።

ዩ. አሞትና ክርቤ የተቀላቀለውን መጠጥ ቢያቀርቡለት ሳይጠጣ ቀረ። ማቴ. ፳፮፡፱፬፤ ማር. ፲፩፡፳፫።

፫. ኢየሱስ በሁለት ወንበደዎች መካከል ተሰቀለ፤ ማቴ. ፳፮፡፱፭—፱፮፤ ማር. ፲፩፡፳፬—፳፭፤ ሉቃስ ፳፫፡፱፫—፱፭፤ ዮሐ. ፲፱፡፲፭—፳፬።

፬. ከመስቀል ላይ የተሰማው የመጀመሪያው ጩኸት «አባት ሆይ ይቅር በላቸው የሚል ነበር» ሉቃስ ፳፫፡፱፬።

፭. ወታደሮቹም ልብሱን ተከፋፈሉ፤ ማቴ. ፳፮፡፱፭፤ ማር. ፲፩፡፳፬፤ ሉቃስ ፳፫፡፱፬፤ ዮሐ. ፲፱፡፲፮።

፮. አይሁዶች በክርስቶስ አላገጡበት፤ ማቴ. ፳፮፡፱፩፤ ማር. ፲፩፡፳፫፤ ፳፬—፱፪፤ ሉቃስ ፳፫፡፱፩—፱፮።

፯. ከወንበደዎቹ ትክክለኛ ያልሆነ ነቀፋ ተቀበለ፤ ሆኖም እንደኛው በኩላኪ ክርስቶስን አምኖአል፤ ማቴ. ፳፬፡፱፤ ማር. ፲፩፡፱፪፤ ሉቃስ ፳፫፡፱፬—፱፫።

፰. ሁለተኛው ድምጽ ደግሞ «ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናለህ» የሚል ነበር። ሉቃስ ፳፫፡፳፫።

፱. ሦስተኛው ድምጽ ደግሞ «እነሆ ልጅሽ» የሚል ነበር። ዮሐንስ ፲፱፡፳፮፤ ፳፯።

፲. ጭለማው፤ ማቴ. ፳፮፡፱፩፤ ማር. ፲፩፡፱፫፤ ሉቃስ ፳፫፡፱፩።

፲፩. አራተኛው ድምጽ «እምላኬ አምላኬ ለምን ተውከኝ?» የሚል ነበር። ማቴ. ፳፮፡፱፩፤ ማር. ፲፩፡፱፫—፱፮።

፲፪. አምስተኛው ድምጽ «ተጠማሁ» የሚል ነው። ዮሐንስ ፲፱፡፳፰።

፲፫. ስድስተኛው ድምጽ «ተፈጸመ» የሚል ነው፤ ዮሐንስ ፲፱፡፱።

፲፬. ሰባተኛው ድምጽ «አባት ሆይ ነፍሴን በእጅህ አደራ እስጣለሁ።» የሚል ነበር። ሉቃስ ፳፫፡፱፮።

፲፭. ይህንን ብሎ ጌታ ነፍሱን ለጠ። ማቴ. ፳፮፡፱፤ ማር. ፲፩፡፱፮፤ ሉቃስ ፳፫፡፱፮፤ ዮሐ. ፲፱፡፱።

፪፻፫. በቁጥር ፱፯ ላይ የተጠቀሰው ጥያቄ በክርስቶስ በኩል ምን ያህል ግምት ይለጠዋል? መልሱስ በምን ዓይነት ሁኔታ መመለስ አለበት?

መልስ፡— እግዚአብሔር ስለ አኛ ኃጢአት ኢየሱስ ክርስቶስን በሞት ቀጣው። ሞትም መለየት ማለት ነው። የሥጋ ሞት ማለትም የነፍስና የመንፈስ ከሥጋ መለየት ነው። የመንፈስ ሞት ማለትም የሰው መንፈስ ከእግዚአብሔር መንፈስ መለየት ማለት ነው። ሁለተኛው ሞትም ፈጽሞ ለዘለዓለም ከእግዚአብሔር መለየት ማለት ነው።

የኃጢአት ሞት የሥጋ ሞት ብቻ ሳይሆን የነፍስም ሞት ጭምር ነው። ሕዝቅኤል ፲፰፡፱—፳ «ኃጢአት የምትሠራ ነፍስ አርስዋ ትሞታለች» ክርስቶስ ደግሞ ያንን ሞት መሞት ነበረበት። እግዚአብሔር ከእርሱ ተለይቶ ነበርና። ያም ዓይነት መለየት በእጃምሮ የማይገመት ማንም ለብአዊ ፍጡር ያልቀመሰው የመከራ ጭነት የሰፈነበት መራራ ስቃይ ነበር። ይህም ፍርድ በነጭ ዙፋን ፍርድ ጊዜ በላሙነት ላይ ወደፊት የሚመጣ ነው። ፈእይ ፳፡፲፩—፲፭። የአኛ ኃጢአት ከእግዚአብሔር በለየው ጊዜ «አምላኬ አምላኬ ለምን ተውከኝ» ሲል ጩኸ። ይህም ደግሞ በሥጋው ከተቀበለው መከራ ሁሉ የላቀ ስቃይ ነበር። ምክንያቱም በዚያ ጊዜ የአኛ ኃጢአት ከእግዚአብሔር ለይቶት ስለነበር ነው።

ኢየሱስ በመስቀል ላይ ላይሰቀል በፊት አባት ሆይ ብሎ እንደሚጠራው በዚያን ጊዜ አልጠራውም ነበር። ምክንያቱም በዚያን ጊዜ የዓለም ሁሉ ኃጢአት ተጭኖ ሲሰቃይ ይሰጥ የነበረው ፍርድ በአባቱ ስለሆነ ነው። በዚህ ምክንያት ነው እንግዲህ በዚያን ጊዜ ክርስቶስ «አምላኬ» ሊለው የቻለው። ኃጢአት ባለበት ቦታ ሁሉ የእግዚአብሔር ፍርድ ይወርዳል። የአኛም ኃጢአት በሞላ ክርስቶስ ዘመስቀል ላይ ሳለ በእርሱ ላይ ነበር። ስለዚህ በኃጢአታችን ምክንያት ሊወርድዝን ያለው የእግዚአብሔር ፍርድ በክርስቶስ ላይ ወረደ።

፲፩፪. በምዕራፍ ር፭ ከቁጥር ፩ እስከ ፪ ያለውን ክፍል መነሻ ቁልፍ በማድረግ የክርስቶስ ትንሣኤ የሆነበትን ጊዜና በዚያ የተፈጸመውን ድርጊት በተቻለህ መጠን አስረዳ።

መልስ፡— የአይሁድ ሰንበት የሚያበቃው ቀዳሚ ማታ በአሥራ ሁለት ሰዓት ነው። በዚያም ምሽት የምድር መናወጥ ሆነና ክርስቶስ ከመቃብር ተነሣ። ሊነጋጋ አቅራቢያም ሌቶች ወደ መቃብሩ መጥተው ክርስቶስ ቀደም ብሎ መነሣቱን አወቁ። ማር. ፲፮፡፩—፳፤ ሉቃስ ፳፬፡፩፤ ዮሐ. ፳፡፩ ተመልከት።

ድርጊቱም እንደሚከተለው ነው።

፩. ማርያም መግደላዊትና ማርያም የክርስቶስ እናት ለሎሚም ሽቱ የተሸ ከሙ ሌሎች ሌቶችን አስከትለው ማለዳ ወደ መቃብሩ መጡ። ሦስቱም በመቃብሩ ሥፍራ በደረሱ ጊዜ ድንጋዩ ከመቃብሩ አፍ ተንከባሉ ስላገኙት ማርያም መግደላዊት የሆነውን ልታወራ ወደ ደቀ መዛሙርቶቹ ተመልሳ ሄደች። ሉቃስ ፳፫፡፶፭—፳፬፤ ዮሐ. ፳፡፩፤ ፪።

፪. የኢየሱስና የያዕቆብ እናት ማርያም ወደ መቃብሩ ወርዳ ስትመለከት የጌታን መልእክት አየች። ማቴ. ፳፰፡፪ እርስዋም ተመልሳ ማርያም መግደላዊትን ስትከታተል ሽቱ የያዙትም ሌቶች አብረዋት ተመለሱ።

፫. ማርያም መግደላዊት እንዲሁም የተጠሩት የሐንስና ጴጥሮስ መቃብሩን ተመልክተው ሄዱ። ዮሐ. ፳፡፫—፲።

፬. ማርያም መግደላዊት ሁለቱን መላእክቶችና ክርስቶስን በየች ጊዜና ደቀ መዛሙርቶቹን ለመጥራት ልኳት ስትመለስ ሁሉ ታለቅስ ነበር። ዮሐ. ፳፡፲፩—፲፭።

፭. የያዕቆብና የኢየሱስ እናት ማርያም ሽቱውን ይዘው ከተመለሱት ሌቶች ጋር ተገናኙ። እነርሱም ሁለቱን መላእክቶች ተመለከቱ፤ ሉቃስ ፳፬፡፪፤ ፳፤ ማር. ፲፮፡፭። እነርሱም ከመላእክቶቹ ክርስቶስ ተነስቶአል የሚለውን ዜና ለሙ፤ ወደ ደቀ መዛሙርቶቹ በተመለሱ ጊዜ ክርስቶስን በመንገድ አገኙት። ማቴ. ፳፰፡፳—፲።

ክርስቶስ ከመቃብር ከተነሣ በኋላ በሚከተለው ዓይነት ሁኔታዎች ተገልጾል።

፩. ለማርያም መግደላዊት፤ ዮሐ. ፳፡፲፬—፲፰፤ ማር. ፲፮፡፬።

፪. የመላእክቶቹን መልእክት ለምተው ከመቃብር ለተመለሱት ሌቶች፤ ማቴ. ፳፰፡፳—፲።

፫. ምናልባት ወደ ተሰክት በኋላ አካባቢ ለጴጥሮስ ሉቃስ ፳፬፡፴፬፤ ፩ኛ ቆሮ. ፲፭፡፭።

፬. ወደ ምሽት አካባቢ በኤማኤክ መንገድ ላይ ይጓዙ ለነበሩ ለሁለቱ ደቀ መዛሙርቶቹ ሉቃስ ፳፬፡፲፫—፴፩።

፭. ከቶማስ በስተቀር ለአሥሩ ደቀ መዛሙርቶቹ ሉቃስ ፳፬፡፴፮—፵፫።

፮. ከቶማስ ጋር አሥራ አንድ ሆነው ሳሉ፤ ዮሐ. ፳፡፲፱—፳፬።

፯. ቶማስ ባለበት ቦታ ከስምንት ቀን በኋላ ለሐዋርያቶቹ ሁሉ፤ ዮሐ. ፳፡፳፬—፳፱።

፰. በጥብርያዶስ በሕር አጠገብ በገሊላ ለሰባቱ ተገለጸ። ዮሐ. ፳፩፡፩—፳፫።

፱. ለአምስት መቶ ወንድሞችና ለሐዋርያቶቹ በተራራ ላይ በገሊላ፤ ፩ኛ ቆሮ. ፲፭፡፯።

፲. በኢየሩሳሌምና በቢታንያ ለያዕቆብና ለቀሩት ሐዋርያቶቹ ፩ኛ ቆሮ. ፲፭፡፯።

፲፩. ለአሥራ አንዱ ሐዋርያት በኢየሩሳሌም፤ ማቴ. ፳፰፡፲፮—፳፤ ማር. ፲፮፡፲፬—፳፤ ሉቃስ ፳፬፡፴፫—፶፫፤ ዮሐዋ. ሥራ ፩፡፫—፲፪።

፲፪. በደማስቆ አቅራቢያ ለጳውሎስ፤ ዮሐዋ. ሥራ ፱፡፫—፯፤ ፩ኛ ቆሮ. ፲፭፡፳።

፲፫. ለጳውሎስ በቤተ መቅደስ ውስጥ፤ ዮሐዋ. ሥራ ፳፪፡፲፯—፳፩፤ ፳፫፡፲፩።

፲፬. ከኢየሩሳሌም ውጭ ለእስጢፋኖስ፤ ዮሐዋ. ሥራ ፯፡፶፭።

፲፭. ለዮሐንስ በፍጥሞ ደሴት፤ ራእይ ፩፡፲—፲፱።

፻፩፪. ሀ. ከእነዚህ ማስረጃዎች ኢየሱስ ከመቃብር እንደተነሳ የሚያስረዱ ዝርዝር ማረጋገጫዎችን ሰጥ።

ለ. እነዚህ ማረጋገጫዎች ለምን ጠቃሚ እንደሆኑ የጽሑፍ ማስረጃ ሰጥ።

መልስ፡— ኢየሱስ ከመቃብር እንደተነሳ የሚያስረዱ ማረጋገጫዎች።

፩. ወታደሮቹ እየጠበቁ ሳለ ድንጋዩ ተፈንቅሎ ስለተንከባለስ መቃብሩ በዶ ሆነ፤ ማቴ. ፪፡፯፤ ማር. ፲፬፡፫፤ ፱፤ ሉቃ. ፳፬፡፪፤ ፫፤ ዮሐ. ፳፡፩—፲። ምናልባት ክርስቶስ ከመቃብር ከወጣ በኋላ ድንጋዩ ተንከባሉ ይሆናል። ድንጋዩ የተንከባለው መቃብሩ በዶ እንደሆነ ለማሳየት ነው።

፪. መላእክቶቹ ምስክርነታቸውን ሰጥተዋል።

፫. ክርስቶስ ተጠቅልሎበት የነበረው የተልባ እግር ልብስ ሳይዘረጋጋ እንዳለ ተገኝቶአል። የተጠቀለለበት ልብስ በአካሉ ዙሪያ እንዳለ ሆኖ ጥምጥሙ እንኳ ሳይፈታ በዶውን ተገኝቶአል። ጥምጥሙም ከሌላው ልብስ ተለይቶ ራሱ አርፎበት በነበረበት ትክክል ሳይፈታ ነበር። ዮሐ. ፳፡፯፤ ፯። ሰዎችን ለማስተማሪያ ደቀ መዛሙርቶቹ አስከፊትን ሰርቀው ተነስቷል ብለው ቢያስወሩ ኖሮ የራሱ ጥምጥም ሳይፈታ እንዳለ ሆኖ ባልተገኘም ነበር። ይህ ቢሆን

፪፭. በዓመት ሃምሳ ሁለት ጊዜ የሚውለው ሰንበት ምን ያስታውሳል ?

መልስ፡— ኢየሱስ ከሳምንቱ በመጀመሪያው ቀን አሁድ ከሙታን ተነሣ። ራዕይ ፩፡፲፡ በእያንዳንዱ አሁድ ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን ድል እንደነሳና በክርስቶስ የሞቱ ሁሉ ሞትን ድል ነስተው በመነሳት ክርስቶስን በሰማይ ደመና ሆኖ ሲመለስ እንደሚቀበሉት እናስታውሳለን። ያም ቀን ያለ ምንም ጥርጥር የደስታና የተስፋ ቀን ነው። ስለዚህም የቀድሞዎቹ አማኞች እንደ አይሁዶች በቅዳሜ ቀን ጌታን በማምለክ ፋንታ አሁድን በሰመረጡ መልካም አድርገዋል። የሐዋ. ሥራ ሸ፡፯፤ ሸኛ ቆሮ. ፲፮፡፪። ከዚህም በስተቀር የአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን የተወለደችው በጸንጠቆስጤ ቀን አሁድ ዕለት ነው። የሐዋ. ሥራ ፪ ዘሴዋ. ሸ፫፡፲፭ — ሸ፱።

የንጉሡ የመጨረሻ አደራ።

ማቴ. ሸ፰፡፲፮ — ሸ።

ቁጥር ፲፮። ኢየሱስ ወደ አዘዛቸው «ወደ ስድስቱ ተራራ» ሄዱ። ማቴ ዎስ የተራራ ላይ ወንጌል ነው።

ማቴ. ፭። በተራራው ላይ የመንግሥቱን ሕግ ሰጠ።

ማቴ. ፲፯። በተራራ ላይ በፊታቸው ተለወጠ።

ማቴ. ሸ፩፡፩ — ፲፩። ንጉሡም ከደብረዘይት ተራራ ወደ ኢየሩሳሌም በአህያ ተቀምጦ ሲወርድ ሕዝቦቹ «የዳዊት ልጅ» እያሉ ያወድሱት ነበር፤ (ዘካርያስ ፱፡፱) ተመልከት።

ማቴ. ሸ፱፡፫። ኢየሱስ በዚሁ ተራራ ላይ ሳለ ነው ሰደቀ መዛሙርቱ ስለ መጨረሻው ጊዜና ስለ እስራኤል የተናገረው።

ማቴ. ሸ፰፡፲፮። ከእኔ የሰማችሁትን ሁሉ ለዓለም ሁሉ ለበኩ ብሎ ያዘዛቸው በዚሁ ተራራ ላይ ነው።

ማቴ. ሸ፰፡፲፱፡፭።

፩. ቁጥር ፱ ሁሉ ተፈወሱ። መለኮታዊ ሰላምታ።

፪. ቁጥር ፲፰ ኃይል ሁሉ። መለኮታዊ ሥልጣን።

፫. ቁጥር ፲፱ ከነገድ ሁሉ። መለኮታዊ ፍቅር።

፬. ቁጥር ፳ ሁሉ ነገር። መለኮታዊ ቃል።

፭. ቁጥር ፳ በሁሉ መንገድ። መለኮታዊ መገኘት።

ማቴ. ሸ፰፡፳ እኔ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ።

ሸኛ ቆሮ. ፲፡፲፫ ፩. በመከራ ጊዜ ሁሉ ከእናንተ ጋር ነኝ።

ምሳሌ፡ ኤልያስና ሶርያውያን ፪ኛ ነገ. ፯፡፲፫ — ፲፮

ኢሳ. ፵፩፡፲ — ፲፫ ፪. በኅዘን ጊዜ ሁሉ ከእናንተ ጋር ነኝ።

ምሳሌ፡ ማርያምና ማርታ ዮሐ. ፲፩፡፩፤ ፲፱፡፭፤ ፵፱።

ፊልጵ. ፱፡፲፱

፫. በሚያስፈልጋችሁ ጊዜ ከእናንተ ጋር ይሆናል።

ምሳሌ፡ ጳውሎስ ፊልጵ. ፱፡፲፩ — ፲፫ ተመልከት።

ማቴ. ፲፰፡፳

፬. በምታመልኩት ጊዜ ከእናንተ ጋር ይሆናል።

ምሳሌ፡ የቶማስ መጠራጠር ዮሐ. ፳፡፳፬ — ፳፰።

ሸኛ ዮሐ. ፭፡፲፱

፭. በጸሎት ከእናንተ ጋር ይሆናል።

ምሳሌ፡ ናትናኤል ዮሐ. ፩፡፵፯።

ማቴ. ሸ፰፡፳

፮. በምስክርነት ጊዜ ከእናንተ ጋር ይሆናል።

ምሳሌ፡ ደቀ መዛሙርት ማር. ፲፮፡፳።

ማቴዎስ ምስክርነቱን ጀምሮ በተመሳሳይ ሐሳብ ጨረሰው።

ማቴ. ፩፡፳፫ አማኑኤል፤ አግቢአብሔር ከእኛ ጋር ነው።

ማቴ. ሸ፰፡፳፤ እኔ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ።

የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ሦስት ታላላቅ ነገሮችን በመግለጽ የሐዋርያቶችን ታዛዥነት ያስረዳል።

የሐዋ. ሥራ ፩

፩. የተጠቀሰው ጌታ።

የሐዋ. ሥራ ፪

፪. የወረደው መንፈስ ቅዱስ።

የሐዋ. ሥራ ፫ — ሸ፰

፫. የተስፋፋው ቤተ ክርስቲያን።

ማሳሰቢያ፡— የሐዋርያት ሥራ መግለጫ ማብቂያ ስለሌለው በመጨረሻው አሜን የለበትም። በቀድሞዋ ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ ትእዛዝ በመካሄድ ላይ እንደነበረ ለማየት የካርታም ሆነ የቁጥር ማብራሪያ ስጥ።

ጸሐፊው ማቴዎስ (ሌዊ) ይባላል፤ እርሱም ከአሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርቶች አንዱ ነው። ማር. ፪፡፲፱ እርሱም ያለ ጥርጥር የአይሁድ ቀራጭና የሮማውያን ግብር ሰብሳቢ ነበር። ምዕራፍ ፲፡፫፤ ኢየሱስ በጠራው ጊዜም ሁሉን ነገር ትቶ ተከተለው። ሉቃስ ፭፡፳፯፤ ሸ፰፡፳። ሌዊም ታላቅ ግብዣ ባደረገበት ዕለት ከክርስቶስ ጋር አንዳንድ ቀራጮችና ኃጢአተኞች ስለነበሩ በክርስቶስ የደረሰውን ነቀፋ ተካፋዮች ሆነዋል። ሉቃስ ፭፡፳፱።

ስለ ማን ያመለከታል? በመጀመሪያ ደረጃ ስለ አይሁዶች ይገልጣል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ስለ አይሁዶች ስልሳ ጊዜ ሲሆን ስለ እነርሱ የሚገልጽ ደግሞ መግለጫ አርባ ጊዜ ተሰጥቶአል።

ክርስቶስ ለአይሁዶች የሰጠው የወንጌል አገልግሎት ለየት ባለ መንገድ ጠበቅ ተደርጎ ተገልጧል። ምዕ. ፲፡፭፤ ፯፡፲፭፤ ሸ፱፡፳፱ መክፈቻ ቃላት። በብሉይ ኪዳን ተደጋግመው የተተነበዩት ትንቢቶች በክርስቶስ ተፈጽሞአል።

መንግሥት የሚለው ቃል ሃምሳ ጊዜ ሲጠቀስ መንግሥተ ሰማያት የሚለው ቃል ደግሞ ስላሳ ጊዜ ተጠቀሰአል።

የተለየ ገጽ ወይም መልክ።

፩. ተያይዞ የመጣ የክርስቶስ የዘር ሀረግ ምዕ. ፩፡፩-፲፯

፪. በዚህ ወንጌል ውስጥ ብቻ የሚገኙ አጋጣሚ አባባሎች።

ምዕራፍ ፪ የሰባ ሰገሎች ጉብኝት ቁጥር ፩

ወደ ግብፅ የተደረገው ስደት ቁጥር ፲፫፡፲፬

የሕፃናቶች እልቂት ቁጥር ፲፮

ወደ ናዝሬት መመለስ ቁጥር ፲፱-፳፫

ምዕራፍ ፫ የፈሪሳውያንና የሰዱቃውያን ወደ ዮሐንስ መጥምቁ መምጣት ቁጥር ፯

ምዕራፍ ፭-፯ የተራራው ስብከት (ተፈጸመ)

ምዕራፍ ፲፩፡፳፰ «ሸክማችሁ የከበዳችሁ ሁሉ ወደ እኔ ኑ»

ምዕራፍ ፲፱፡፳፰-፴፩ ኢጥሮስ በውኃ ላይ ተራመደ።

ምዕራፍ ፳፫ ተያይዞ በመጣው ሥጋቸው ምክንያት ለፈሪሳውያን የተሰጠ ተግሳጽ።

ምዕራፍ ፳፮፡፲፭ ይሁዳ አስቆሮቱ የተቀበለው ሰላሳ ብር።

ምዕራፍ ፳፯ የሰላሳው ብር ተመልሶ መሰጠት ቁጥር ፫-፲

የኢላመስ ሚስት ሕልም ቁጥር ፲፱

የቅዱሳን የትንሣኤ መልክ ቁጥር ፶፪

የመቃብሩ መጠበቅ ቁጥር ፳፬-፳፯

ምዕራፍ ፳፰ የወታደሮቹ ጉብ መቀበል ቁጥር ፲፪፡፲፫

የመሬቱ መናወጥ ቁጥር ፪

ታላቅ አደራ መቀበል ቁጥር ፲፱፡፳

፫. በግብፅ ውስጥ የሚገኙ ተአምራቶች።

ምዕራፍ ፱፡፳፰-፴ ሁለት የተፈወሱ ዓይነት-ሮች

ምዕራፍ ፲፯፡፳፬-፳፯ የግብር ገንዘብ

፬. በግብፅ ብቻ የሚገኙ ምሳሌዎች

ምዕራፍ ፲፫ አንክርዳዶች ቁጥር ፳፬

የተሰወረው መዝገብ ቁጥር ፵፬

መልካም አንቀ ቁጥር ፵፭

ወደ በሕር የተጣለችው መረብ ቁጥር ፵፯

ምዕራፍ ፲፮ ምሕረተቢሱ አገልጋይ ቁጥር ፳፫

ምዕራፍ ፳ በወይኑ ሥፍራ ለመሥራት የተጠሩት ሠራተኞች ቁጥር

፩-፲፮

ምዕራፍ ፳፩ ሁለቱ ወንዶች ልጆች ቁጥር ፳፰-፴፪

ምዕራፍ ፳፪ የንጉሡ ልጅ ጋብቻ ቁጥር ፩-፲፬

ምዕራፍ ፳፭ አሥሩ ደናግል ቁጥር ፩-፲፫

መክሊቶች ቁጥር ፲፱-፴

በጎችና ፍየሎች ቁጥር ፴፩-፵፯

ክፍልፋይ። በክርስቶስ መሠረታዊ መንግሥት ላይ የሚደረግ ክፍልፋይ።

ንጉሡ። የንጉሡ መሣሪያ ታሪክ። የትውልዱ ሀረግና ልደቱ ምዕራፍ ፩፡

ፈለጉ ምዕ. ፪፡፪፤ ምስጋናውና ውዳሴው ምዕ. ፪፡፲፩፤ ዜናው ምዕ. ፫፡

፩-፲፪፤ መንፈሳዊ ድሉ ምዕ. ፱፡፩-፩፤ ስብከቱ ምዕ. ፱፡፲፯፤ ለተከታ

ዮቹ የተሰጠ መምሪያ ምዕ. ፭፡፲፰-፳፪፤ ሕግና ትእዛዛት፤ ምዕ. ፭-፯፤

ቃሉና ሥራው ምዕ. ፰-፲፪፤ ምሳሌዎች ምዕ. ፲፫፤ የዜና አብሳሪዎቹ መገ

ደል ምዕ. ፲፬፡፩-፲፪፤ በተፈጥሮ ኃይልና በሽታ ላይ የሚያደለው ኃይሉ

ምዕ. ፲፬፡፲፬-፴፯፤ ፲፭፡፴፪-፴፱፤ ስለ ሰው ስንፍና የተናገረው መገለጽና

በመምጣቱ ጊዜ ሊሆን ስላለው መከራና ክብር ምዕ. ፲፮ እና ፲፯፤ ስለ መንግ

ሥቱ ሥርዓት የሚገልጽ መምሪያ ምዕ. ፲፰-፳ ወደ ከተማይቱ በድል ስለ

መግባቱና የነቢያቶች ነቢያትና ምሳሌ ተቀባይነት ማጣት ምዕ. ፳፩፡፩-፳፪፤

፲፱፡፫፤ የፈሪሳውያንና የሰዱቃውያን ወጥመድ እንደከሸፈ፤ ፳፪፡፲፭-፵፯፤

የመሪዎች ነቀፋ ምዕ. ፳፫፤ ስለወደፊቱ ሁኔታ የሚገልጽ ትንቢቱና ምሳሌው፤

ምዕ. ፳፬፡፳፭፤ አልፎ ወደ መሰጠቱ ጊዜ የሚያደርስ ዋዜማ፤ ምዕ. ፳፯፡

፩-፵፯፤ ሕማማቱና መከራው ምዕ. ፳፯፡፶፯-፸፭፤ ፳፯፡፩-፴፩፤ ስቀለቱ

ምዕ. ፳፯፡፴፩-፶፤ ከሞቱ በኋላ ወዲያው የተደረጉ ነገሮች፤ ምዕ. ፳፯፡

፭-፶፯፤ እንደገና በምድር ስለመገለጡና ለተከታዮቹ ያስተላለፈው አደራ

ምዕ. ፳፰፤ ክርስቶስን እንደ ንጉሥነቱ ተመልከተው።

ክርስቶስ እንደ ንጉሥ፤ ኢሳ. ፱፡፯፤ ፴፪፡፩፤ ኤር. ፳፫፡፭፤ ዳንኤል

፯፡፲፱፤ ዘክ. ፱፡፱፤ ማቴ. ፪፡፪፤ ፳፩፡፭፤ ፳፭፡፴፱፤ ሉቃስ ፩፡፴፫፤ ዮሐ.

፩፡፵፱፤ ፲፰፡፴፯፤ ሐኖ ቆሮ. ፲፭፡፳፭።

የነገሥታት ንጉሥ። ፩ኛ ተሱ. ፯፡፲፭፤ ራእይ ፩፡፭፤ ፲፯፡፲፬፤ ፲፱፡፲፮።

ጸሐፊው ማርቆስ ነው፤ እርሱም በኢየሩሳሌም የምትኖረዋ የማርያም ልጅ

ነው። የሐዋ. ሥራ ፲፪፡፲፪ የሐንበ ማርቆስ የሚለውን ከሐዋርያት ሥራ

፲፪፡፳፭ አጣቅሶ፤ ይህ ሰው የባርናባስ ዘመድ ነው፤ ቆላስይስ ፱፡፲። ማርቆስ

የተባለው የሐንበም ከጳውሎስና ከባርናባስ ጋር ሆኖ በመጀመሪያው የወንጌል

አገልግሎት ጉዞ ላይ ተባብሮአቸው ነበር። የሐዋ. ሥራ ፲፪፡፳፭፤ ፲፫፡፭።

ለጊዜው ብቻ አብሮ ሠርቶ በኋላ ሕብረቱን አቋረጠ። የሐዋ. ሥራ

፲፫፡፲፫፤ ፲፭፡፴፯-፴፱። በኋላም ሕብረታቸውን መልሰው አደሱ፤ ፪ኛ

ጢሞ. ፱፡፲፩። የጥንቱ የአይሁድ ባሕል ማርቆስ የኢጥሮስ ተባብሮ እንደሆነ

ያስረዳል። በቀድሞዎቹ የጥንት ጸሐፊዎች ይህ መጽሐፍ የኢጥሮስ ወንጌል

ተብሎ ይጠራ ነበር። ምናልባት አብዛኛውን የመጽሐፉን ታሪክ ያቀነባበረውና

ሐሳቡን ያመነጨው ኢጥሮስ ይሆናል።

ለማን እንደተጻፈ ፡ ጸሐፊው መጽሐፉን በዘጋጀ ጊዜ በአእምሮው ሮማውያን ወይም ከአሕዛብ ወገን ያመኑ ክርስቲያኖች እንደነበሩ ይታስባል ።

ይህ መጽሐፍ አይሁዶችን ለማስተማር እንዳልተዘጋጀ አንዳንድ ከብሉይ ኪዳን የተጠቀሱ ትንቢቶች ነገሩን ግልጽ ያደርጉታል ።

ከዚህም በቀር የአይሁዶች ባሕልና የማብራራት ዘዴዎችው ጸሐፊው መጽሐፉን በዘጋጀ ጊዜ በአእምሮው ፈጽሞ ለአይሁድ ልማድ ባዕድና አንግጻ እንደሆነ ያስረዳሉ ። ምዕ. ፫ ፡ ፲፮ ፤ ፭ ፡ ፵፩ ፤ ፮ ፡ ፩ - ፬ ደግሞም ፲፩ ፡ ፵፱ ተመልከት ።

አብይ ወይም ዋና አርዕስቱ ፡ «ክርስቶስ የማይደክም የእግዚአብሔርና የሰው አገልጋይ ።»

ኢየሱስ ክርስቶስ በሕብረት ሥራ ሁሉ ተከቦ ሳለ አድራጎቱ ሁሉ የሕይወቱን ምንነት ያሳይ ነበር ። የጸሎቱ ጊዜ ይቋረጥበት ነበር ፤ ምዕ. ፩ ፡ ፴፭ - ፴፮ ። ለመብል እንኳ ጊዜ አልነበረውም ፤ ምዕራፍ ፫ ፡ ፳፩ ።

እረፍት በፈለገ ጊዜ እንኳ ያለማቋረጥ ይከታተሉትና ያስድዱት ነበር ፤ ምዕ. ፩ ፡ ፴፩ - ፴፬ ። መክፈቻ ቃሉ «ቀጥተኛ መንገድ» የሚል ነው ። ይኸውም ቃል ፈጥኖ ሊደረግ የሚገባውን አርምጃ ሲያመለክት በመጽሐፍ ውስጥ በሞላ ተደጋግሞ ተነግሮአል ።

የመለያ መልክ ። ማርቆስ ከአራቱ ወንጌላት ውስጥ በጣም እነስተኛው ነው ። አቀራረቡ በጣም ግልጽና ሥዕላዊነት ያለው ነው ። አብዛኛው ትምህርታዊ መግለጫ የሚገኘው በማቴዎስና በሉቃስ ወንጌል ውስጥ ነው ። ይህም ሲሆን በትምህርቱ የምናገኘው ከንቱ መደጋገም የሆነ ቃል ሳይሆን በቀሩት በሁለቱ ወንጌላት የማናገኘውን መሠረታዊ ሐሳብ እናገኝበታለን ።

የማርቆስ ወንጌል ልክ እንደ ዮሐንስ የክርስቶስን መለኮታዊነት በማወጅ ይጀምራል ። ሆኖም ዮሐንስ በመሠረተ ትምህርቱ ላይ ብዙ ማብራሪያ አይሰጥም ። በመሠረቱ ግን መጽሐፉን በጥንቃቄ ያጠና ሰው የጸሐፊው አሳብ የቃላትን ማሳካት ጽሑፍ ለማቅረብ ሳይሆን ግራም የሆነውን የክርስቶስን መለኮታዊነት ለማስረዳት እንደሆነ ግልጽ ይሆንለታል ።

ብዙ በግል ሕይወት በክርስቶስ መንፈስ የመነካት ነገር በዚህ ወንጌል ተነግሮ አል ። አንዳንዱም «ከአራዊትም ጋር ነበረ» የሚሉ ነው ። ምዕ. ፩ ፡ ፲፫ በአጵሪኔስ ብሎ ሰየማቸው ። ምዕ. ፲ ፡ ፲፬ «ተደነቀ ፣ የተከተሉትም ይፈሩ ነበር ።» ምዕ. ፲ ፡ ፵፪ «ብዙ ሕዝብም በደስታ ይሰሙት ነበር ።» ምዕ. ፲፪ ፡ ፵፮ ፤ «ይህስ ጸራቢው አይደለምን?» ምዕ. ፮ ፡ ፫ ።

የክርስቶስን መለኮታዊ ኃይል ያረጋግጣል ። በተለይ ደራሲው ወደ ውስጣዊው ሰብአዊ ስሜቱ እንድናተኩር ይፈልግብናል ። መከፋቱ ፤ ምዕ. ፫ ፡ ፭ ሐሳቡ ፤ ምዕ. ፪ ፡ ፴፭ ፤ መደነቁ ምዕ. ፮ ፡ ፮ ። መቃተቱ ምዕ. ፯ ፡ ፵፬ ፤ ፰ ፡ ፲፪ ፤ ፍላጎቱ ምዕ. ፲ ፡ ፳፩ ። ማቴዎስ ስለአለፈው ነገር በማውሳት የአይሁድንም እንባቢያን ላለመርሳት

ከትንቢት ቃልም ያስረዳል ። ከዚህም በቀር ስለ ጌታችን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ለሚያወሰውም ክፍል ሰፊ ቦታ ትቶአል ።

ማርቆስ ነገሩን ሰብሰብ በማድረግ ስለ ነቢያት ትንቢት በጥቂቱ ብቻ ይናገራል ። ይኸውም ስለ ትንቢት በጥቂት ሲያወሳ ስለ ጌታችን ታላቅ ሥራ ግን አብዝቶ ያብራራል ።

በዚህች ትንሽ መጽሐፍ ውስጥ ስለ ክርስቶስ መለኮታዊ ኃይል የሚያሳዩ አሥራ ዘጠኝ ተአምራቶች ተጽፈዋል ።

ስምንቱ በበሽታ ላይ ያለውን ኃይል የሚያመለክቱ ናቸው ። ምዕ. ፩ ፡ ፴፩ - ፴፩ ፤ ፪ ፡ ፫ - ፲፪ ፤ ፫ ፡ ፩ - ፭ ፤ ፭ ፡ ፳፭ ፤ ፮ ፡ ፵፱ ፤ ፯ ፡ ፳፫ ፤ ፲ ፡ ፵፮ ።

አምስቱ በተፈጥሮ ላይ ያለውን ኃይል ያመለክታሉ ። ምዕ. ፱ ፡ ፵፱ ፤ ፮ ፡ ፵፩ - ፵፱ ፤ ፳ ፡ ፳ ፤ ፱ ፡ ፲፩ ፤ ፲፬ ፡ ፲፬ ።

አራቱ ኃይሉን በእርኩሳን መናፍቆች ላይ እንደሚያሳይ ያመለክታሉ ። ምዕ. ፩ ፡ ፳፭ ፤ ፭ ፡ ፩ - ፲፫ ፤ ፮ ፡ ፳፭ - ፴ ፤ ፱ ፡ ፳፮ ።

ሁለቱ በሞት ላይ ያለውን ድል አድራጊነት ያመለክታሉ ። ምዕ. ፭ ፡ ፵፪ ፤ ፲፮ ፡ ፱ ።

አስተዋጽኦ ፡ ምናልባት መጽሐፉ ለስድስት ንዑስ ክፍሎች ተከፍሎአል ።

ክፍል ፩ ። የመግቢያው ሐተታና የመጀመሪያው ክፍል የመመዘኛ ሐሳብ ቀዋታ ወደ ዋናው የክርስቶስ የግል የጉባኤ ትምህርት ያመጣናል ። ምዕ. ፩ ፡ ፩ - ፲፫ ።

በዚህ በመጀመሪያው ምዕራፍ ማርቆስ ፈጥኖ ወደ ዋናው ትምህርት ይገባና በአሥራ ሦስቱም ቁጥሮች ላይ እንደጎርፍ እያስተጋባ የሚወርድ ማብራሪያ ይሰጣል ።

እርሱም ንግግሩን ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ በማወጅ ይከፍታል ። ቁጥር ፩ ። ከዚያም በአምስት ቅደም ተከተል ሆነው በተዘጋጁ የሥራ ነጥቦች ላይ ያርፋል ።

- ፩. የመምጣቱ ጊዜ ቁጥር ፪ - ፭
- ፪. በውኃ መጠመቁ ቁጥር ፱
- ፫. መንፈስ ቅዱስ እንደወረደበት ቁጥር ፲
- ፬. ስለ ልጅነቱ የሚያረጋግጥ መለኮታዊ መስክር ቁጥር ፲፩
- ፭. ከጠላቱ ጋር ያደረገው ውጊያ ቁጥር ፲፪ ፤ ፲፫

ክፍል ፪ ። የቀድሞው የገሊላ የወንጌል አገልግሎት ፤ ምዕ. ፩ ፡ ፲፱ ፤ ፮ ፡ ፳፫ ፤ (ማርቆስ የምድራዊዎቹን የአይሁድ አገልግሎት ፈጽሞ ትቶታል ፤ በዮሐ. ፪ ፡ ፲፫ - ፱ ፤ ፪) ያለውን ክፍል ተመልከት ።

ክፍል ፫ ። ከድካሙ ለማረፍ ወደ ጢርስና ወደ ሲዶና መጣ ፤ ምዕ. ፯ ፡ ፳፬ - ፴ ።

ክፍል ፬። ወደ ሲዶና መጣ፡ ምዕ. ፯፡፳፬ — ፴። ክርስቶስ በሰሜን ገሊላ እንደሠራና እንዳስተማረ። ምዕ. ፯፡፫፡ ምዕ. ፱፡፶።

ክፍል ፭። የወንጌል አገልግሎቱን ወደ ፍጻሜ ያደረሰው በዶሀዳ አገርና ወደ ኢየሩሳሌም በሚወስድ መንገድ ሁሉና በዩርዳኖስ ማዶ በሚገኝ አገር ሁሉ ነው። ምዕ. ፲፡፩ — ፶፪።

ክፍል ፮። የጎዘናቸው ሳምንት ምዕ. ፲፩ — ፲፮፡፭።

የሉቃስ ወንጌል። ጸሐፊው ተወዳጁ ሐኪም ሉቃስ ነው። ቆላስይስ ፬፡፲፬ ተመልከት። እርሱም የሐዋርያትን ሥራ ጽፎ ይሆን ተብሎ ይገመታል። ምክንያቱም መጽሐፉ ወደ እርሱ ስለሚጠቁም ነው።

ሉቃስ የጳውሎስ የቅርብ ጓደኛና በወንጌል አገልግሎት ጉዞውም ተባባሪው ነበር። በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ልብ ብስብ ተመልክተው እንደሆነ ጸሐፊው የሥራው ተባባሪ መሆኑን ለመግለጽ ዓረፍተ ነገሩን እኛና ከእኛ በማለት ያወሳል። የሐዋ. ሥራ ፲፮፡፲፤ ር፡፮፤ ር፡፮፤ ፩፤ ር፡፮፤ ፲፮።

ብዙ ተማሪዎች የጳውሎስን የመሠረተ ትምህርት ማጎተም የመሰለ ትምህርት በሉቃስ ወንጌል ውስጥ ያገኙበታል። ይህም ወንጌል የተጻፈበት ትክክለኛ ጊዜ ፈጽሞ አይታወቅም። ቢሆንም መጽሐፉ የተጻፈው ሉቃስ ከጳውሎስ ጋር ሕብረት ካደረገ በኋላ እንደሆነ አይከድም። መጽሐፉንም ስንመለከት የመጽሐፉ መንፈስ የጳውሎስን ያነጋገር ዘይቤ የተጻፈ ይመስላል።

ለማን እንደተጻፈ። ቴዎፍሎስ ለተባለ ላልታወቀ ሰው ነው የተጻፈው። ውስጣዊው ማረጋገጫ መጽሐፉ በተለይ ለአሕዛብ እንደተጻፈ ያመለክታል። በዚህ ጽሑፍ ላይ ጸሐፊው የአይሁዶችን ነውር ለመሸፈን ሲል የአይሁዶችን በዓል አድራጊዎቹን የማረካና የሌላም አገር ሰዎች በማድረግ ይገልጣል።

ዓላማው። በዓይን ምስክሮች አንደታየ በቅደም ተከተል የተዘጋጀ የክርስቶስ የሕይወት ታሪክ ምዕ. ፩፡፩ — ፬።

ልዩ ልዩ መልኮች።

፩. ለዓለም ሁሉ የተሰጠ የእግዚአብሔር የማዳኑ የጸጋ ወንጌል፤ ምዕ. ፪፡፴፪፤ ፫፡፳፤ ፳፬፡፵፮።

፪. ይህም «የሰውን ልጅ» የማዳኑ ወንጌል ነው። እርሱም ክርስቶስ የተጠቁ ትንና የተገለሉትን እንዲሁም የተጠሉ ሰዎች ሁሉ ችግር ተከፋይ መሆኑን አጥብቆ ያስረዳል። ድሀዎቹ ደቀ መዛሙርት ምዕ. ፯፡፳፤ ኃጢአተኛይቱ ሴት ፯፡፴፮፤ ማርያም መግደላዊት፤ ምዕ. ፳፡፪፤ ሳምራውያን ምዕ. ፲፡፴፫፤ ጸሐፊትና ኃጢአን ምዕ. ፲፭፡፩ የተተወው ለማኝ፤ ምዕ. ፲፮፡፳፤ ለምጻሞቹ፤ ምዕ. ፲፮፡፲፪፤ የሞተው ወንበዴና ሌላም፤ ምዕ. ፳፫፡፵፫።

፫. የጸሎት ወንጌል ነው፤ በተስደም ስለ ጸሎት አጥብቆ ያስረዳል።

፬. በሌሎቹ ወንጌላት የማይገኙ ሦስት ስለ ጸሎት የሚያስረዱ ምሳሌዎች ይዞ አል። በምሽት የመጣ ጓደኛ ምዕ. ፲፩፡፭ — ፳፤ ፍርድ ገምድሉ ዳኛ ምዕ. ፲፭፡፩ — ፳፤ ፈሪሳዊውና ቀራጭ፤ ምዕ. ፲፭፡፱ — ፲፬።

ለ. መጽሐፉ የክርስቶስንም ጸሎት ይዞአል፤ በተጠመቀ ጊዜ ምዕ. ፫፡፳፩፤ በምድረ በዳሳለ፤ ምዕ. ፭፡፲፮፤ ደቀ መዛሙርቶቹን ከመምረጡ በፊት ምዕ. ፯፡፲፪፤ በፊታቸው በተለጠጠ ጊዜ ምዕ. ፱፡፳፱፤ የጌታ ጸሎት ከመሰጡ በፊት ምዕ. ፲፩፡፩፤ ጴጥሮስን ምዕ. ፳፪፡፴፪፤ በጌቱሌማኒ እትክልት ውስጥ ምዕ. ፳፪፡፵፬፤ በመስቀል ላይ፤ ምዕ. ፳፫፡፵፮፤ እንዲሁም ሌላ።

፬. በቀድሞው ምዕራፍ ላይ ስለ ደስታና ምስጋና ይናገራል።

ጥቂቶቹ ታላላቅ የክርስቲያን መዝሙራት የተወሰዱት ከዚህ ወንጌል ላይ ነው። መልአኩም ማርያምን «ማርያም ሆይ፤ በእግዚአብሔር ፊት ጸጋ አግኝተሽልና አትፍሪ» አላት። ምዕ. ፩፡፳፰ — ፴፫ «የማርያም መዝሙር» ምዕ. ፩፡፵፭ — ፶፩፤ ዘክርያስ «ማሳረጊያ» ምዕ. ፩፡፳፰ — ፫፱፤ የሰማይ መላእክቶች «ምስጋና» ምዕ. ፪፡፲፫፤ ፲፬፤ የስምሐን ደስታ ምዕ. ፪፡፳፱ — ፴፪።

፭. ሌቶችን በከፍተኛ ሁኔታ ያከብሩአቸዋል። ሌቶች በንግግሩ ላይ በድብልቅ ተነግረዋል። በምዕራፍ አንድ ላይ ስለ ማርያምና ስለ ኤልሣቤጥ ሲያወሳ፤ ስለ ማርያምና ስለ እህትዋ ስለ ማርታ ደግሞ በምዕራፍ አሥር ላይ ይናገራል። እንዲሁም ስለ ኢየሩሳሌም ሌቶች ልጆች ምዕ. ፳፫፡፳፯። ስለ ብዙ ልዩ ልዩ መበለቶችም ተናግሮአል። ምዕ. ፪፡፴፯፤ ፬፡፳፮፤ ፯፡፲፪፤ ፲፭፡፫፤ ፳፩፡፪።

፮. ስለ ክርስቶስ የሕይወት ታሪክ ከቀሩት ወንጌላት ይልቅ በዚህኛው ወንጌል በሚገባ ተገልጧል። በዚህ መጽሐፍ ከግማሽ በላይ የሚሆኑት ነገሮች በሌሎች አልተወሉም። በጣም ጠቃሚ የሆኑት የጌታ ጥረቶችና ልብን የሚነኩ የሕይወቱ ታሪኮች በዚህ ወንጌል ውስጥ ተብራርተዋል። ከእነዚህም ለምሳሌ ያህል፤ ስለ ዓሣ ማጥመድ የመበለትዋ ልጅ ከሞት መነሳት፤ ምዕ. ፯፡፲፩ — ፲፭፤ አሥሩ ለምጻሞች ምዕ. ፲፮፡፲፪፤ ጆሮውን ዳስ የፈወሰውን ሰው የሚመስሉ ናቸው። ምዕ. ፳፪፡፶፩፤ ሌሎች እጋጣሚዎችና አባባሎች ዘሙሉ የተጻፉት በሉቃስ ብቻ ነው። ክርስቶስም ለኢየሩሳሌም የወድታ ልቅሶ አልቅሶባታል። ምዕ. ፲፱፡፵፩፤ ሙሴና ኤልያስ በተራራ ላይ ውይይት ስለማድረጋቸው ምዕ. ፱፡፱፤ ፴፩፡፲፪፤ የደም ላብ፤ ምዕ. ፳፪፡፵፬፤ ክርስቶስ በሄሮድስ ፊት፤ ምዕ. ፳፫፡፭፤ ክርስቶስ የኢየሩሳሌምን ሴት የተናገራት ንግግር፤ ምዕ. ፳፫፡፳፰፤ ንስሐ የገባው ወንበዴ፤ ፳፫፡፵፤ ወደ ኤማኡስ የተደረገው ጉዞ ምዕ. ፳፬፡፲፫ — ፴፩።

አስተዋጽኦ ።

፩. መግቢያ ፡— ምዕ. ፩ ፡ ፩ — ፬ ። የክርስቶስ ልደትና ከቀድሞ ሕይወቱ ጀምሮ እስከ ጥምቀቱና የፈተናው ጊዜ የሚያወሳ ታሪካዊ ድርጊት ። ምዕ. ፩ ፡ ፭ — ምዕ. ፱ ፡ ፲፫ ።

፪. በአደባባይ ማስተማር እንደጀመረና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ወደ ገሊላ ስለ መመለሱ ፡ ምዕ. ፱ ፡ ፲፬ — ምዕ. ፱ ፡ ፶ ።

፫. በሰማርያና በቤሪያ በኩል አድርጎ ወደ ኢየሩሳሌም በተደረገው ጉዞ ታላቁ አገልግሎት የተሰጠው በቤሪያ ነበር ። ምዕ. ፱ ፡ ፶፩ — ምዕ. ፲፱ ፡ ፳፰ ።

፬. የመጨረሻው ቀን ፡ የሕመሙ ሳምንትና ስቀለቱ ። ምዕ. ፲፱ ፡ ፳፱ — ምዕ. ፳፫ ፡ ፶፭ ።

፭. የትንሣኤውና የምጥቀቱ ጊዜ የተፈጸመበት ወቅት ፡ ምዕ. ፳፱ ፡ ፩ — ፶፩ ።

የዮሐንስ ወንጌል ።

ጸሐፊው ሐዋርያው ዮሐንስ ነው ። ባልተረጋገጠ ጊዜ ፡ ምናልባት ቀድሞ በመጀመሪያው መቶ ዓመት ይሆናል ። አብይ ጉዳዩ ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ የሕያው እግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ ለመናገር ነው ። መክፈቻ ቁጥሩ ምዕ. ፳ ፡ ፴፩ ።

የመለያ መልኮች ።

፩. በብዙዎቹ ዘንድ ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ጠሊቅና በጣም ጠቃሚ ክፍል ነው ።

ሀ. የክርስቶስ ባሕሪና አካሉ ፡ የክርስቶስ «እኔ ነኝነት»

፩. ዮሐ. ፱ ፡ ፳፯ መሢህ

፪. ዮሐ. ፯ ፡ ፴፭ የሕይወት እንጀራ

፫. ዮሐ. ፰ ፡ ፳፫ ክላይ

፬. ዮሐ. ፰ ፡ ፶፰ ዘለዓለማዊ

፭. ዮሐ. ፱ ፡ ፭ የዓለም ብርሃን

፮. ዮሐ. ፲ ፡ ፯ ዘሩ

፯. ዮሐ. ፲ ፡ ፴፯ የእግዚአብሔር ልጅ

፰. ዮሐ. ፲፩ ፡ ፳፭ ትንሣኤና ሕይወት

፱. ዮሐ. ፲፫ ፡ ፲፫ ጌታና አለቃ

፲. ዮሐ. ፲፬ ፡ ፯ መንገድ እውነትና ሕይወት

፲፩. ዮሐ. ፲፭ ፡ ፩ እውነተኛ የወይን ግንድ

፲፪. ራእይ ፩ ፡ ፭ አልፋና አሜጋ

፲፫. ራእይ ፩ ፡ ፲፯ መጀመሪያውና መጨረሻው

ለ. መለኮታዊነቱ ፡ ምዕ. ፩ ፡ ፩ ፡ ፲ ፡ ፴ — ፴፰ ፤ ፲፪ ፡ ፴፭ ፤ ፲፬ ፡ ፯ — ፱ ፤ ፲፮ ፡ ፲፭ ።

ሐ. ፩. ዮሐ. ፲፬ ፡ ፲፮ ከእኛ ጋር የሚሆነው እንግዳ

፪. ዮሐ. ፲፬ ፡ ፳፯ አስተማሪና አሳሳቢ ።

፫. ዮሐ. ፲፭ ፡ ፳፯ መስከሪ ።

፬. ዮሐ. ፲፮ ፡ ፯ ፡ ፰ ያርመናል ።

፭. ዮሐ. ፲፮ ፡ ፲፬ ኢየሱስን የሚያከብር ።

፮. ዮሐ. ፲፮ ፡ ፲፫ መሪ የእግዚአብሔር ድምጽ ነብይ ።

፯. ዮሐ. ፲፮ ፡ ፲፭ ኢየሱስን የሚያሳየን (የሚያመለክትን)

፰. ዮሐ. ሥራ ፩ ፡ ፰ መንፈሳዊ ደማሚት ።

፱. ሮሜ ፰ ፡ ፲፮ ልጅነታችንን የሚመሰክርልን ።

፲. በጸሎታችን የሚያግዘን ።

፲፩. ራእይ ፳፪ ፡ ፲፯ ሰዎችን ወደ ክርስቶስ የሚጋብዝ ።

መ. የራሱን መለኮታዊነት መስጠት ። ለምሳሌ ያህል በአሥራ አምስተኛው ምዕራፍ በቁጥር ፳፫ ፡ ፳፬ ፡ ፴ ፡ ፴፯ — ፴፰ ባለው ክፍል ላይ ከእግዚአብሔር ዘንድ የተላኩ ስለመሆኑ አውጆአል ።

ሠ. የእግዚአብሔር አባትነት ። ክርስቶስ እግዚአብሔር አባቱ እንደሆነ ከመቶ ጊዜ በላይ ተናግሮአል ። እግዚአብሔር መንፈሳዊ አባት ነው ። ምዕ. ፱ ፡ ፳፫ ፤ እርሱም ሕይወትን የሚሰጥ አባት ነው ። ምዕ. ፭ ፡ ፳፩ ፤ መልአክቱም የአባቱ ነው ። ምዕ. ፯ ፡ ፲፮ ፤ አባቱም ከሁሉ ይዘልጣል ። ምዕ. ፲ ፡ ፳፱ ፤ ሥራዎቹም የአባቱ ናቸው ። ምዕ. ፲፬ ፡ ፲ ፤ እግዚአብሔርም በሰው የሚመርድ ወይም የሚያድር አባት ነው ። ምዕ. ፲፬ ፡ ፳፫ ፤ ዘለዓለማዊ አባት ። ምዕ. ፲፯ ፡ ፭ ፤ ቅዱስ አባት ። ምዕ. ፲፯ ፡ ፲፩ ፤ ጸድቅ አባት ። ምዕ. ፲፯ ፡ ፳፭ እና ሌላም ።

፫. በዚህ ወንጌል ላይ የተመለከትን እንደሆነ ከግማሽ በላይ የሚሆነውን ስፍራ የያዘው ስለ ክርስቶስ ሕይወት የሚያወሳ ታሪካና በሕይወቱ መጨረሻ ጊዜ የተናገሩትን ነገሮች የሚያስረዳ ነው ።

፪. ዝርዝር ማብራሪያና ውይይት ያደረገው ግን በዮሐንስ ወንጌል ላይ ብቻ ነው ። ከኒቆላዎስ ጋር ያደረገው ንግግር ምዕ. ፫ ፡ ፩ — ፳፩ ፤ ከሳምራዊቱ ሌት ጋር ፤ ምዕ. ፱ ፡ ፩ — ፳፮ ። በመቅደስ መታደስ በዓል ላይ ለአይሁዶች የተሰጠ ዲስኩር ወይም ትምህርት ። ምዕ. ፯ ፡ ፲፬ — ፴፱ ፤ ፰ ፡ ፫ — ፶፰ ፤ ስለ መልካሙ እረኛ የተሰጠ ምሳሌ ምዕ. ፲ ።

ክርስቶስ በግል ከሐዋርያቶቹ ጋር በተከታታይ ያደረጋቸው ስለነበረው ውይይትና የማበረታቻና የማጽናኛ ቃሎቹና ጸሎቱ ። ምዕ. ፲፬ ፡ ፲፮ ።

በገሊላ ባሕር አጠገብ ከደቀ መዛሙርቶቹ ጋር ስለመገናኘቱና ሌላም ነገሮች ምዕ. ፳፩ ።

፭. ዮሐንስ የክርስቶስን መለኮታዊነት ለማረጋገጥ ከሙታን መንሳቱና ከማብራራቱ በቀር ስምንት ተአምራቶችን ጽፎአል ። ከእነዚህም በድስቱ የሚገኙት በዚህ ወንጌል ውስጥ ነው ።

ውኃው የወደን ጠጅ ሆነ፡— ምዕ. ፪፡፩—፲፩፡ የሀብታሙ ሰውዬ ልጅ መፈወስ፤ ምዕ. ፪፡፵፮—፶፬፡ በመጠመቅያው አጠገብ ተኝቶ የነበረው በሽተኛ ሰው መፈወስ፤ ምዕ. ፭፡፩—፱፡ ዕውር ሆኖ ስለተወለደው ሰውዬ፡ ምዕ. ፱፡፩—፯፡ የአልአዛር ከሞት መነሳት፤ ምዕ. ፲፩፡ ሁለተኛው የዓሣ ማጥመድ ጊዜ፤ ምዕ. ሸ፩፡፩—፮፡

፮. በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ልንከተላቸው የሚገቡ ሁለት ጠቃሚ ሐሳቦች አሉ። ሀ. እምነት፤ ምዕ. ፫፡፲፮—፲፰፡ ፭፡፳፱፡ ፮፡፳፱—፵፡፲፱፡ ፶፡፳፱፡ ፷፡፳፱፡ ፲፡፵፯፡ ፴፰፡ ፲፩፡፳፭—፳፯፡ ፲፪፡፵፮፡ ፲፬፡፲፪፡

ለ. የዘለዓለም ሕይወት፤ ምዕ. ፫፡፲፭፡ ፲፮፡፵፮፡ ፱፡፲፱፡ ፭፡፳፱፡ ፮፡፳፯፡ ፶፩፡፶፩፡ ፲፩፡፳፮፡ ፲፪፡፶፡ ፲፯፡፫፡ ፳፡፵፩፡

አስተዋጽኦ። መጽሐፉ ምናልባት ለባት በታ ተከፋፍሎአል።

፩. መግቢያ፡— ዘለዓለማዊው ቃል አካል ነው። ምዕ. ፩፡፩—፲፰።

፪. የክርስቶስ መለኮታዊነት ከሦስት ጥንድ ምስክሮች ጋር ተጣምሮ ለዓለም ተገለጠ። ይኸውም የዮሐንስ መጥምቁ ታሪክ፣ መንፈስ ቅዱስ ደቀ መዛሙርቱ፣ የክርስቶስ ታላቅ ሥራ፣ ከአባቱና ከቃለ እግዚአብሔር የሆነ ሥራው ምዕ. ፩፡፲፱—፲፪፡፶።

፫. ለሐዋርያቶቹ ሰግል የተደረገላቸው መምሪያና መገለጥ። ምዕ. ፲፫—፲፯።
፬. ትህትናውና በሞት ላይ ያላየው ድል፤ ምዕ. ፲፰—፳።
፭. ኒስኩር ወይም መግለጫ፤ ምዕ. ሸ፩፡፩—፳፫።

፩. የክርስቶስ ሕያውነት።
፪. ለዘለዓለም ያው ነው። ዕብ. ፲፫፡፳።
፫. መጀመሪያ የለውም። ዕብ. ፯፡፫።
፬. ሥራውም ለዘለዓለም አያቋርጥም። ሚክ. ፭፡፪።
፱. ዓለም ከመፈጠሩ በፊትም ነበር። ዮሐ. ፩፡፩፤ ፲፯፡፭።
፭. አብርሃም ላይወለድ በፊት ነበረ። ዮሐ. ፰፡፶፰።

፪. የተተነበየለት ክርስቶስ።
፯. ዘፍ. ፫፡፲፭ ፲፱. መዝ. (፳፱)፡፳፩
፯. ዘፍ. ሸ፩፡፲፰ ፲፭. መዝ. (፶፲)፡፩
፰. ዘፍ. ፵፱፡፲ ፲፮. መዝ. (፶፲፰)፡፳፪
፱. ዘፍ. ፲፰፡፲፭ ፲፯. መዝ. (፶፱፪)፡፲፩
፲. መዝ. ፪ ፲፰. ኢሉ. ፪፡፱
፲፩. መዝ. (፲፮)፡፲ ፲፱. ኢሉ. ፯፡፲፱
፲፪. መዝ. (፵፭)፡፪ ፳. ኢሉ. ፱፡፮
፲፫. መዝ. (፳፰)፡፲፰ ሸ፩. ኢሉ. ፲፩፡፩

፳፪. ኢሉ. ሸ፰፡፲፮	፴. ሐጌ. ፪፡፯
፳፫. ኢሉ. ፵፱፡፩	፴፩. ዘክ. ፫፡፭
፳፬. ኢሉ. ፶፫	፴፪. ዘክ. ፮፡፲፪
፳፭. ኢሉ. ፶፱፡፲፮	፴፫. ዘክ. ፱፡፱
፳፮. ኢሉ. ፳፩፡፩	፴፬. ዘክ. ፲፩፡፲፪
፳፯. ኢሉ. ፳፫፡፩	፴፭. ዘክ. ፲፪፡፲
፳፰. ኤር. ሸ፫፡፭	፴፮. ዘክ. ፲፫፡፯
፳፱. ሚክ. ፭፡፪	፴፯. ሚሌ. ፫፡፩

፫. ተጨባጭ የሆነ ዋስትና ያለው ክርስቶስ።
የክርስቶስን የቀድሞ ሕይወት የሚያመለክተውን ካርታ ተመልከት።
የወንጌላቱ ሥልት ከሌላ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የተጠቀሱ ጥቅሶች

የዋናው ድርጊት ዋዜማ ማቴዎስ ማርቆስ ሉቃስ ዮሐንስ
ሀ. መልአኩ ገብርኤል ለዘካርያስ ተገለጸለት ፩፡፭—፳፪፡፵፱—፶፮
ለ. የማርያም ኤልሳቤጥን መጎብኘት ፩፡፶፯—፹
ሐ. የዮሐንስ መጥምቁ ልደት
መ. የመልአኩ ለዮሴፍ መገለጥ ፩፡፲፰—፳፭

ልደቱ በመልአክ ተነገረ
፴፰. ዘፍው ለማርያም ተነገራት። ፩፡፳፮—፳፰
ሕፃንነቱ።

፴፱. የኢየሱስ ልደት ፪፡፩—፯
፵. የአረኞቹ ጉብኝት ፪፡፰—፲፯
፵፩. በቤተ መቅደስ ያቀረቡት ስጦታና የስምኦንና የሐና ንግግር። ፪፡፳፭—፴፰
፵፪. የጠቢባኑ ሰዎች ጉብኝት። ፪፡፩—፲፪
፵፫. ወደ ግብፅ ሽሽት። ፪፡፲፫—፲፭
፵፬. ወደ ናዝሬት መመለስ። ፪፡፲፱—፳፫ ፪፡፴፱

የልጅነቱ ጊዜ።
፵፭. የአሥራ ሁለት ዓመት ልጅ ሆኖ ቤተ መቅደስ እንደጎበኘ። ፪፡፵፩—፶
፵፮. ምንም ስለ እርሱ ያልተሰሙበት (ጊዜአት) ፪፡፶፩፡፶፪
፱. ክርስቶስ አገልግሎት የሰጠባቸው ጊዜአት ፩. የአጨነት ዓመት (የመጀመሪያ ዓመት አገልግሎት)

ከሌላ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የተጠቀሰ
ማቴዎስ ማርቆስ ሉቃስ ዮሐንስ
የዮሐንስ መጥምቁ የአገልግሎት ጊዜ ፫፡፩—፲፪ ፩፡፩—፳ ፲፫፡፩—፲፰
፲፱፯

ደገ። ወደ ባሕር ስለተሳለው መረብ የተነገረው ምሳሌ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። በታንኳ ጉዞ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ማዕበሉ ጸጥ አለ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ሌጊያን ያለበት ሰው ያን ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የሌዋውያን ፈሽታ ሆኖ ማለት ይቻላል።

ከሌላ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የተጠቀሰ

ማቴዎስ ማርቆስ ሉቃስ ዮሐንስ

ደገ። ደም ደረሰት የነበረችው ሴት ተፈወሰች ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የኢየሱስ ሴት ልጅ ከሞት መነሳት ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ደንቆሮና ዓይነ ሰው ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። እንደገና አሁንም በናዝሬት አልተቀበሉትም ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ለደቀ መዛሙርቱ ሥልጣንን ሰጣቸው ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። አድካሚ የሆነው የገሊላ የምስሶ አቀባት ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የመጥምቁ ዮሐንስ ሞት ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የአረፍቱ ጊዜ መሰናክል ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የአምስት መቶዎቹ መመገብ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ኢየሱስ በባሕር ላይ እንደተራመደ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ብዙ ተአምራት ተደረገ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። በሌላው ዓይነ ሰው ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የአንዳንዶቹ ደቀ መዛሙርቶች መሰናክል ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የፈረሳውያን መዘለፍ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። በሲዳና እንዳረፈ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የክንፍናይቷ ሴት ልጅ መፈወስ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ወደ አሥር ከተማ የተደረገ ጉዞ ሆኖ ማለት ይቻላል።

ከሌላ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የተጠቀሰ

ማቴዎስ ማርቆስ ሉቃስ ዮሐንስ

ደገ። የአንድ ደንቆሮና ዲዳ ሰው መፈወስ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ብዙ ታምራት ተደረገ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። አራት መቶ ሰዎች እንደተመገቡ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ምልክት ፈላጊዎች ተዘለፉ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። በሌተ ሳይዳ የተፈወሰ ዓይነ ሰው ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ዲዋሮስ ስለ ክርስቶስ ማንነት እንደመሰከረ ሆኖ ማለት ይቻላል።

ደገ። የክርስቶስ መስወጥ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። አጋንንት የያዘው ልጅ መፈወስ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ስለ ስቃዩ የተነገረ ንግርት ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የግብር ገንዘብ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ስለ ሃይማኖታዊ ትምህርት ስለ ትህትናና እንዲሁም ስለ ደቅርታ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ስለ ደቅርታ በሱ ሉሌ የተነገረ ምሳሌ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ሰዓዊቱ መልእክተኞች ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ሰማርያውያን አልተቀበሉትም ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። አሥሩን ለምጽዋት እንደፈወሰ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። በአይሁዶች የዳስ በዓል ላይ እንዳስተማረ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። አመንገራዊቱ ሴት ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የአባቱ ምስክርነት ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ስለ መልካሙ ሳምራዊ ምሳሌ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። በማርታና በማርያም ሴት ሆኖ ማለት ይቻላል።

ከሌላ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የተጠቀሰ

ማቴዎስ ማርቆስ ሉቃስ ዮሐንስ

ደገ። በምሽት ስለመጣው ዓደኛ የተነገረው ምሳሌ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የሰባው መመለስ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ዓይነ ሰው ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የመልካሙ እረኛ ምሳሌ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የመቅደስ መታደስ በዓል ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ከዮርዳኖስ በሻገር ስለተደረገው ጉዞ ሆኖ ማለት ይቻላል።

፩. የመጨረሻው ወር (ከርታውን ተመልከት።)

ደገ። የአልዓዛር ከመቃብር መነሳት ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ወደ ኤፍሬም ከተማ ሄዶ መቀመጡ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። በይሁዳ አገር ስለሰጠው ትምህርት ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ከድካም ስለተፈወሰችው ጎባጣ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ስለ ዳኑት ሰዎች ቁጥር ማብራሪያ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። በፈረሳውያን እራት ላይ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ሆዱ የተነፋው ሰው መፈወስ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። የክበረታ ሥፍራ ስለመምረጥ የተደረገ ዘለፋ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ስለ ታላቁ እራት የተነገረ ምሳሌ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። አስቀድሞ ስሌትን ስለመቀጠር የተነገረ ማብራሪያ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ስለጠፋው ዘግ የተነገረ ምሳሌ ሆኖ ማለት ይቻላል።
 ደገ። ስለጠፋው ፍራንክ የተነገረ ምሳሌ ሆኖ ማለት ይቻላል።

ከሌላ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የተጠቀሰ

ማቲዎስ ማርቆስ ሉቃስ ዮሐንስ

ጳውሎስ የመንፈስ ቅዱስ መላክ ሀ። ለ። ሀ። ሀ።

ጳውሎስ ከመልአክተኞቹ ጋር መሆኑ ለ። ለ። ለ። ለ።

ጳውሎስ የአሸናፊዎቹ ሽልማት ለ። ለ። ለ።

ጳውሎስ የክፉውን ኃይል በሙሉ ማሸነፍ ለ። ለ። ለ።

ዳግመኛ ምጽአቱ

ጳውሎስ ያልታወቀው ጊዜ ለ። ለ። ለ። ለ።

ጳውሎስ ገርነት ፈልጎ ለ። ለ። ለ።

ጳውሎስ ድንገተኛና ያልታሰበ ነው ለ። ለ። ለ። ለ።

ጳውሎስ ለቅዱሳኑ ለ። ለ። ለ።

ጳውሎስ እንደ ንጉሥ ለ። ለ። ለ።

ጳውሎስ እንደ ዓለም ፈራጅ ለ። ለ። ለ።

የዘለዓለም ክብር

ጳውሎስ የክብሩ ግርማ ለ። ለ። ለ።

ጳውሎስ የንጉሥነት ንጉሥ በመሆን ከፍ ከፍ ማለቱ ለ። ለ። ለ።

ጳውሎስ ለ። ለ። ለ።

ጳውሎስ ዓለም ሁሉ ያመልኩታል ፈልጎ ለ። ለ። ለ።